

עונג שבת

מבחר עלונים לשבת

פְּרִשֵׁת וַיֵּשֶׁב – תשפ"ג

זמני ת"א:

בְּנִיֶּסֶת הַשַּׁבָּת: 16:17

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 17:18

ר"ת: 17:51

שבת שלום לכל עם ישראל!

לקבלת העלון מדי שבוע לזואטסאפ, שלחו 'עונג שבת' למס': 054-6868199

<https://t.me/alonimleshabat> לקבלת העלון מדי שבוע בטלגרם:

דרך הבעש"ט

גיליון שבועי לקירוב לבבות ואהבת הבורא

הבית לצמיחה אישית ורוחנית
דרך הבעש"ט

ידל נ"י עמותת דרך הבעש"ט ע"ר. 580660942

גיליון מס' 298 | כ"ג בכסלו התשפ"ג

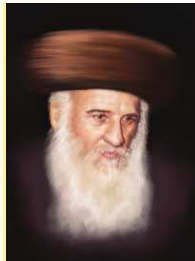
פרשת וישב

זמני כניסה ויציאת שבת

יציאה	כניסה	חיפה
17:17	16:05	תל אביב
17:19	16:16	ירושלים
17:18	16:02	באר שבע
17:21	16:20	

העלון הוקדש -
אודיה בת ענת
ומזל בת רחל
להצלחת ורכוואה שלמה

מקדישים עלון ורואים ישועות
054-8424530

הרה"צ ר' אשר פריינד זיע"א
מייסד הדרך

ליצירת קשר
054-8424530

בנק לאומי | סניף 856 | ת.מ. 5335809
ע"ש דרך הבעל שם טוב

סוד ההצלחה של יוסף

וַיְהִי ה' אֶת יוֹסֵף וַיְהִי אִישׁ מְצַלִּיחַ (לט, ב)

ליוסף הצדיק היו הרבה סיבות להיות איש מצליח. הוא היה חכם מאד, כמו שכותב התרגום "בר חכים הוא". היתה לו יכולת מנהיגות והשפעה - "והוא נער את בני זלפה", שהיה יודע להדריך ולעודד את בני השפחות, וכן היה יפה תואר. אבל התורה כותבת שהסיבה שיוסף היה איש מצליח היא "ויהי ה' את יוסף" - זו לא סתם הצלחה טבעית.

יוסף חווה תחושת עלבון עמוקה מאחיו. הם רצו להרוג אותו, זרקו אותו לבור עם נחשים ועקרבים, מכרו אותו בעבור נעליים וללא שום נקיפות מצפון. אדם שעובר טראומה כזאת, לרדת מדרגת "בן זקונים" - לעבד, היה נשבר נפשית או חושב שה' מתנהג איתו במידת הדין.

אולם יוסף התאמץ לראות נקודות של רחמים של ה' במצבו הקשה, הוא מצא את האור בתוך החושך עד שהרגיש "ויהי ה' את יוסף" - הוא לא הרגיש דינים, אלא הוא חש כל הזמן את אהבת ה' אליו.

יוסף זוכה למצוא את הרחמים של ה' בתוך הדינים ומבין כמה ה' אוהב אותו וכך זוכה לסייעתא דשמיא מיוחדת עד "וְכָל אֲשֶׁר הוּא עֹשֶׂה ה' מְצַלִּיחַ בְּיָדוֹ".

יוסף שלט על יסוד המים

וַתִּתְּפֹשֶׁהוּ בַּבְּגָדוֹ לְאֹמֶר שְׂכָבָה עִמִּי וַיַּעֲזֹב בְּגָדוֹ בְּיָדָהּ וַיֵּנֶס וַיֵּצֵא הַחוּצָה (לט, יב)

כתוב במדרש תנחומא (פרשת נשא) שבזכות התגברותו של יוסף "אמר לו הקב"ה, חייך, כשיצאו בניך ממצרים, עתיד הים לראות ארוגך ולברוח, שנאמר 'הים ראה וינס'". הים ראה את ארוגו של יוסף ומיד ברח ונקרע.

לעומת זאת, אנו מוצאים שהים לא ברח ממש רבנו ועוד העז להתנוכח עמו, כתוב במדרש רבה (בשלה פכ"א) "וכיון שהלך [משה רבנו] לקרוע את הים, לא קיבל עליו להקרע. אמר לו הים: מפניך אני נקרע? אני גדול ממך שאני נבראתי בשלישי ואתה נבראת בששי. כיון ששמע משה רבנו כך, הלך ואמר לקב"ה אין הים רוצה להקרע. מה עשה הקב"ה, נתן ימינו על ימינו של משה... מיד ראה להקדוש ברוך הוא וברח".

מדוע לא פחד הים ממש רבנו, אבל ליוסף הצדיק הוא נכנע מיד? ידועים דברי מהרח"ב בס' שערי קדושה שיש בכל אדם ארבע יסודות בנפש, שמהם נובעות המידות הרעות של האדם: יסוד האש - ממנו נמשכים הגאוה והכעס. יסוד הרוח ממנו נמשכים דיבורים בטלים ואסורים, יסוד המים ממנו באים התאוות והרצון לתענוגים, ויסוד העפר המביא עצבות ועצלות.

יסוד המים הוא שורש התאוות, לכן דור המבול שהיו שטופים בתאוות נענשו במים. מצרים הייתה אומה שטופת תאוות לכן נענשו וטבעו בים סוף, מידה כנגד מידה.

יוסף הצדיק שהתגבר על התאוה שלט בכך על יסוד המים, לכן הים ברח ממנו כי יוסף הוכיח שהוא מעל המים. אבל משה רבנו לא התנסה בנסיון של יוסף, לכן לא הייתה לו שליטה על יסוד המים, והים לא ברח מפניו עד שבא הקב"ה עמו.

יוסף הצדיק עמד בנסיון הפרטי שלו ובזכותו נושעו כל עם ישראל בקריעת ים סוף, מכאן רואים כמה גדול כח ההתגברות שמשפיעה לא רק על האדם הפרטי, אלא על כל עם ישראל ברוח ובגשם. שבת שלום.

יש לי שאלה

שאלה:

לכבוד הרב שליט"א,

הרמב"ם כותב שחלק מתהליך התשובה זה קבלה לעתיד, אך על פי "דרך הבעש"ט" אני לא יכול לקבל על עצמי לא לכוועס בעתיד כי אם אני לא כועס אלו אך ורק הרחמים של השם. אשמח לתשובתו של הרב.

תשובה:

אתה שואל שאלה מצוינת. על פי הרמב"ם כשעושים תשובה, צריך לקבל קבלה לעתיד, לכן על פי "דרך הבעש"ט"

קבלה לעתיד

אני יכול לנסות, אני יכול להשתדל, אני יכול להתפלל ולבקש את הרחמים מה', אך ברגע שאדם מודה שהוא לא מסוגל ומאידיך הוא מבין שהוא מחויב כי אם הוא ימשיך בזה החטא הוא יקבל יסורים וכאבים אזי נוצר פלוטר ש אי יכולת להחזיק מעמד. הפלוטר מביא אותי לצעקה ותפילה אל ה' וכשחיים באמת את האי מסוגלות - זוכים לרחמים של ה' בפועל וזהו הקבלה לעתיד לפי "דרך הבעל שם טוב".

שבת שלום.

יש לכם שאלה לרב? שלחו אלינו! Derech.alon@gmail.com

הקבלה לעתיד היא על ידי תפילה, כפי שאומרים בסידור: "יהי רצון מלפניך שלא אחטא ומה שחטאתי מחוק ברחמיך הרבים אבל לא על ידי יסורים וחלאים רעים". "יהי רצון מלפניך שלא אחטא" - זו הקבלה. הקבלה לעתיד באה על ידי תפילה לה' שיהיה איתי בעזרי ושלא אשוב לזה החטא כי אני מצד עצמי לא יכול לקבל על עצמי. הניסיון מראה לי כל פעם מחדש שקיבלתי על עצמי עשרות אלפי קבלות ושום דבר לא החזיק מעמד, מזה אני לומד שאני לא יכול להחליט להפסיק,

ניתן לקבוע פגישה עם הרב לייעוץ בשלום בית וחינוך ילדים

להזמנת שיעורי תורה בשעות הבוקר 050-373-9010

אישיות, כולו, אהבה, אמת, אלוהים

חנוכה - חג האורות

אמונה. "ה' רועי לא אחסר" כשאתה אוהב שהקב"ה הוא הרועה שלך, הוא המפרנס אותך - לא יחסר לך דבר.

כשיש לך אמונה - יש לך על מי להישען, אתה לא לבד!

בתפילת "על הניסים" יש הבדל בין חג הפורים לבין חג החנוכה. בחנוכה כתוב "כְּשֶׁעָמְדָה מְלָכּוֹת יוֹן הִרְשָׁעָה עַל עַמָּךְ יִשְׂרָאֵל לְשִׁפְחָם תּוֹרְתָךְ..." אך בחג הפורים כתוב: "כְּשֶׁעָמְדָה עֲלֵיהֶם הַמֶּן הִרְשָׁעָה, בְּקֶשֶׁת הַשְּׂמִיד לְהַרְגוֹ וּלְאַבֵּד אֶת כָּל הַיְּהוּדִים" נשאלת השאלה, מדוע בפורים יש שימוש בלשון "יהודים" ואילו בחנוכה כתוב "על עמך ישראל"? התשובה היא כי הפריע ליוונים היותו עם ישראל: ישר-אל דהיינו, שאנחנו מדברים עם השם ישירות ואילו להמן לא הפריעה העובדה שאנחנו מחוברים להשם, אלא אם אתה יהודי או לא.

"והארץ היתה תוהו ובוהו וחושך על פני תהום" אומרים חז"ל (בראשית רבה ד) אלו ארבעה מלכויות: "תוהו" - מלכות בבל, "בוהו" - מלכות מדי, "חושך" - מלכות יוון, "שהחשיכה עיניהם של ישראל בגזירותיהן שהיתה אומרת להם כתבו לכם על קרן השור שאין לכם חלק באלוקי ישראל" - היוונים רצו שהיהודים יכפרו באמונה באל אחד, אך דבר אחד הם לא הבינו, משמעות השם "ישראל" הינו ישר-אל, הנה אבא! היהדות מלמדת לראות בכל דבר את השם. דעו לכם, אדם שלא התרגל לאמונה הזו מגיל צעיר - יהיה לו קשה לקבל זאת בגיל מבוגר. לכן היוונים דרשו מהיהודים לכתוב את כפירתם על קרן השור. אם לא לימדת את השור מגיל צעיר לקבלת עול, לא תוכל לשים עליו מחרשה לכשיתבגר. ברגע שהשור נולד שמים עליו את המחרשה והוא מתרגל להתכופף - כך הוא יחרוש באופן יעיל. אותו הדבר באמונה, כשמלמדים מגיל צעיר את הילד להתכופף לבורא עולם ולהבין שהכל מאתו יתברך - יהיה לו קל יותר כשיתבגר.

הכנעה

גם בפסיכולוגיה יש מושג שנקרא הכנעה. רק שזו הכנעה לבשר ודם. הפסיכולוגים מלמדים שכדאי לך ללכת בהכנעה מול הבוס שלך או אישתך כי כך אתה רק תרוויח, לעומת זאת, היהדות מלמדת להיות בהכנעה מול בורא עולם ולא מול בשר ודם. זה ההבדל!

האישה שואלת את בעלה: "בעלי היקר, אתה מוכן שנלך להורי השבת?" ומה הבעל היקר עונה? "כן, בשמחה". למי הוא ענה? לבורא עולם ולא לאישה. הוא בהכנעה לבורא עולם דרך אישתו וממילא כל השבת תהיה מרוממת אצל חמיו בזכות ההכנעה.

הפסיכולוגיה מאמינה בהכנעה של אדם מול אדם, האדם מרגיש מושפל כי הוא נכנע לבשר ודם. אך בעבודת השם, אף אחד לא משפיל אותך כי אתה בהכנעה לקב"ה. זו לא פסיכולוגיה, זו עבודת השם ואתה היוונים לא רצו.

חנוכה - אור האמונה

נפסק הלכה (שולחן ערוך, אורח חיים): "פתילות ושמינים שאמרו חכמים אין מדליקין בהם בשבת, מדליקין בחנוכה". כלומר, נפסק הלכה שאסור להשתמש

עולם. כמו כן באשר למידות, בכל המידות יש אור: בתוך הכעס יש את בורא עולם, בתוך צער יש אור שהינו צער גלות השכינה, בתוך התאוות יש אהבת השם ובתוך פחד יש יראת שמיים. היוונים רצו שנפסיק לחיות את ה' אלא שנחיה טבע. יש טבע ולא מעבר לכך. האמונה כי בורא עולם מדבר אליך דרך האישה או שהוא נמצא בתוך התאוות שלך נוגדת את ההשקפה היוונית. גם היום ישנם אנשים שחיים על פי השקפת היוונים, הם חיים טבע ולא רואים בכל דבר את ה'.

התפילה משהחזרה

בחור יקר בישיבתנו ביקש ממני חיזוק לתפילות בחופשת החנוכה, מאחר ואין מסגרת ישיבתית בחופשת חנוכה, הוא חשש להדרדר בתפילות. שאלתי אותו: "למה אתה חושש שמה לא תתפלל בחופשת חנוכה?" והוא ענה: "איני יודע, אין לי שליטה על כך". אסביר לך: "בחופשת חנוכה אתה רוצה להשתחרר מאחר ואתה רואה את התפילה כעול. זאת אומרת, שאתה מחפש להיות חופשי ללא נטל עליך. אולם ההיפך הוא הנכון, כי רק אם תתפלל ותניח תפילין - אז תהיה משוחרר. כשאתה מתפלל אל

השם ומניח תפילין אתה בעצם מודה בכך שהשם מביא לך פרנסה, בריאות, שידוך, ואתה משוחרר, הקב"ה עושה עבורך הכל. אבל אם אתה לא מתפלל ומניח תפילין אז מי צריך לדאוג לבריאות? לפרנסה? אתה! וכך נופל עליך העול.

רוצה להרגיש בן חורין?

"אין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתורה" (משנה אבות ה' ב). אדם נהיה בן חורין כשהוא עוסק בתורה, כלומר עושה ממנה עסק כי בתוכה יש אור גדול. כשאתה מעמיק ומעמיק בתורה - אתה בן חורין. למה? כי אתה מבין שכשאתה משליך על ה' יהבך - הוא יכלכלך וכך נגלה האור שבה.

"גול על ה' דַּרְכְּךָ וּבִטַח עֲלֶיךָ וְהוּא יַעֲשֶׂה" (תהלים לז, ה) - אמונה מביאה רגיעות, שלוה, מנוחת הנפש כי יש לך רועה. הכבש מודאג? לא, כי העול מוטל על הרועה לא על הכבש.

אדם שאין לו אמונה הוא מסכן עלי אדמות. אם הורידו לו במשכורת מאה שקלים הוא ניגש לבוס וצועק: "למה הורדתם לי מאה שקלים מהמשכורת?" או כשהוא הולך לחנות ומתווכח על כל שקל. למה? כי הוא אוהב שהוא המפרנס ולכן כל שקל חשוב לו. כל זאת מפאת חסר

המלחמה בין עם ישראל ליוונים לא היתה על השלטון, גם לא על התורה שלנו, אדרבא, הם מאוד העריכו אותה: כמה שנים לפני פרוץ מלחמת החשמונאים, תלמי מלך יוון שלח לתרגם את התורה ליוונית. ישנו שבעים זקנים ותירגמו לו ליוונית. היוונים היו מנהלים ויכוחים בין רבי יהושע בן חנניה וחכמי אתונה. הם ידעו שיש לנו חכמה שאין כדוגמתה.

ובכן, מה הפריע ליוונים שהחליטו לצאת למלחמה בישראל? התשובה היא שהמלחמה היתה מלחמה רוחנית-השקפתית.

יש גבול לשכל אך אין גבול לאמונה

ליוונים לא הפריעה החכמה שלנו, אלא הפריע להם שזו חכמה עם אור פנימי, עם אלוקות. הם דווקא העריכו את התורה כי חכמתה נפלאה, אולם הקדושה שבתוך התורה היא זו שהטרידה אותם.

היוונים האמינו בהשכלה והיהודים ראו בה כאמצעי ללימוד התורה הקדושה. למשל, במידה וספר מתמטיקה נופל על הרצפה, אין בעיה שישאר שם, אבל אם יפול סידור מיד מרימים אותו, מנשקים ומניחים על השולחן. היווני ישאל: "למה לסידור נתת נשיקה ולספר מתמטיקה לא?" מפני שבסידור יש קדושה! אנחנו לא מחפשים את השכל, אלא השכל הוא אמצעי להגיע לאור הפנימי.

היוונים קיבלו את התורה שהרי היא חכמה נפלאה, אך לא הסכימו לקבל את הקדושה שבה. ויתרה מכך, לא רק שיש קדושה בתורתנו, אלא עם ישראל מאמין שאף במידות האדם ישנה קדושה. היוונים גם על כך חלקו, הם טענו כי מידות האדם ריקות מתוכן בדיוק כמו מידות בעלי החיים.

אריסטו כתב ספר מידות ובו מבוואר כיצד האדם צריך לעבוד על מידותיו. במידה ויש לך מידה שלילית כמו כעס, קנאה, עצבות וכדומה אז נלמד אותך תרגילים כיצד לשפר אותן. לדוגמה, לאחד מגדולי הפילוסופים היווניים בשם סוקרטס, היתה אישה שהציקה לו. היא נהגה לצעוק עליו ולגדף אותו והוא, לעומת זאת, נשאר רגוע ולא הגיב. שאלו אותו תלמידו, "הכיצד הינך נשאר רגוע בזמן שאישתך צועקת עליך?" סוקרטס ענה להם "כשאתי מתחילה לצעוק, אני מדמין שהיא חתולה מייללת. כשאתה רואה חתולה מייללת ברחוב אתה לא מפריע לה, היא יכולה ליילל כאוות נפשה. ברגע שהיא מסיימת לצעוק, היא חוזרת להיות אשתי".

פעם אחת אשתו גערה בו והוא לא ענה לה, אז היא לקחה דלי מים ושפכה עליו, הוא נשאר רגוע. שאלו אותו תלמידו: "מה עכשיו אתה חושב?" אמר להם, "ידוע שאחרי רעמים מגיע הגשם". כך גדול חכמי יוון התגברו על מידת הכעס. המידות עבורם הן טבע האדם ועל מנת לעבוד עליהן ישנם תרגילים מעשיים. לדוגמה, כשאתה כועס תמלא פיך במים קרים וכך לא תוכל לדבר.

בתוך המידות יש אור אלקי

לעומת זאת, היהדות מלמדת שכשאתך צועקת עליך משמע שבורא עולם קורא לך כי בתוך אשתך יש את בורא

הנכם מוזמנים לשמוח ולהתחזק כל שבוע

אל תתפלא שהכל משתנה לטובה!

החיבור היומי לשיעורי דרך הבעש"ט
העמיד כבר רבבות על הרגליים!!!
חדש! חיזוק יומי קצר: 03-3090-990

הקו המלא: 03-900-3090
סרטון יומי: 058-3139000

מנשה צאלח 8 רמלה
בשעה 20:45

בית הכנסת 'הקראוון'
יום חמישי | לגברים ולנשים

מנחם בגין 24 פתח תקווה
בשעה 22:00

בית הכנסת תהילות השם
יום חמישי | לגברים ולנשים

טכורש 6 בני ברק
בשעה 18:00

בית הכנסת אחוזת מרדכי
יום שלישי | לגברים בלבד

מלצ"ט 41 פינת בורכוב 24
תל אביב בשעה 21:00

בית הכנסת נחלת אבות
יום שלישי | לגברים ולנשים

לנצח את הפחד

מזה מספר שנים שאני זוכה למסור שיעורים לנשים ובעידודו של הרב התחלתי למסור שיעורים ויסודות מ"דרך הבעש"ט. לפני כמעט כל שיעור היו לי פחדים ואפילו התקפי חרדה כי אני ביישנית ויש לי פחד קהל.

לפני כשנה זכיתי להתחתן ב"ה והיה לי תירוץ טוב להפסיק עם השיעורים, אך האמת היא שלא יכולתי להתמודד יותר עם הפחדים.

ביקשו ממני ללא הרף שאחזור ללמד, אך מיאנתי באמתלה שזו שנת הנישואים הראשונה שלי. נוכחתי לראות שהשיעורים כל כך חסרים לנשים והרגשתי שהבדל לא הוגן כלפיהן ולבסוף הסכמתי וקבענו מועד- פרשת בראשית.

השם זיכה אותי להתחיל מבראשית.

אני ישתבי מספר

שעות להכין

שיעור, אני...

ואני... ואני...

ומה שקרה

שהייתי כל

כך שקועה

ב א נ י

ש ש ה

ל פ נ י

ת ח י ל ת

ה ש י ע ו ר

נ כ נ ס י

לפחדים והיה

לי ממש בלאק

אאוט. רצו לי כל

מיני מחשבות בראש:

אני אבטל את כל השיעורים,

מי אני שאמסור שיעורים ואני לא

יכולה ואני לא מסוגלת...

יודתי לרכב והשם האיר לי ברחמי המרובים יסוד מ"דרך הבעש"ט: מי חיזר אחרייך מחודש אלול? מי רוצה למסור שיעור לנשים? השם! השם רוצה להעביר דרכי את היסודות של "דרך הבעש"ט" ואני עם ה"אני" רק מפריעה לו.

המציאות שלי היא שאני פחדנית, ביישנית ויש לי פחד קהל. אבל השם רוצה להשתמש בי ולהעביר את השיעור דרכי. ומי שמדבר זה השם ולא אני!

וב"ה הפעם זכיתי לא להפריע לו והוא העביר דרכי את היסוד שלמדתי על בשרי בבחינת "ומבשרי אֶחָזֶה אֶלֹהִים" והתחזקנו יחד כל הנשים. יהי רצון שאזכה לזכור ולהפנים את היסוד הזה לפני כל שיעור, אמנ כן יהיה רצון.

תודה לדרך הבעש"ט שמחזקת אותי כל פעם מחדש.

מעוניינים לשתף אותנו בישועה

בזכות דרך הבעש"ט ולזכות את הרבים?

כתבו לנו למייל Derech.alon@gmail.com

מפחדת להתחזק ולהפוך לדתיה. בקצב הזה עוד רגע אשים כסוי ראש ואשמור שבת". ענית לה: "תעלי את הפחד לפחד השם".

חיבור הילדים לאמונה

אומר ה"קדושת הלוי" זיע"א שלמנורה בבית המקדש ישנם שבעה קנים כנגד שבע מידות, ואתה צריך לגלות בהן את אור השם. כשאתה מתחיל לעבוד על המידות אתה מתוודע לגילוי שכינה וכך אתה מתחבר לקדושה. היוונים לא רצו שהיהודים יעבדו על הפנימיות שלהם ויגלו את אור השם, הם רצו להישאר עם הגשמיות – לטפח את החיצוניות ולשאוף למצוינות כפי שקורה גם היום ברוב הבתים, הילד חוזר מהתלמוד תורה עם תעודה שבכל המקצועות הוא קיבל ציון מאה. אביו אומר לו: "כל הכבוד בני, אתה עושה לי נחת, תמיד תליתי בך תקוות", במקום לומר לו שכל התעודה הזו היא הרחמים של השם "כל הכבוד בני, השם זיכה אותך בתעודה כל כך יפה, תודה לבורא עולם" וכך לחבר אותו לאמונה. חיברת את בתך לאמונה, לימדת אותה איך לזהות את הקריאות של השם? כשהיא תהיה בת שש עשרה וחברה תציע לה לעשות סיבוב לפתוח קצת את העיניים, היא כמובן תתפתה ותוך כדי ריצה במדרגות היא מחליקה והרגל התעקמה לה. אם היא התחנכה בבית שמדברים על אמונה, היא מיד תזהה שהשם קורא לה, היא תבין שהשם לא רוצה שהיא תלך עם חברתה ובאותו רגע היא תתקשר לחברתה ותודיע לה שהיא לא מגיעה.

חיך מאבא

לפני תפילת שחרית, אני שותה בדרך כלל שתי כוסות קפה. כששתי הידיים תפוסות אני עולה מחדר המורים לבית המדרש, אך לצערי הדלת סגורה. אני צריך לחפש היכן להניח את שתי הכוסות על מנת שאוכל לפתוח את הדלת... לא פשוט. באחת הפעמים, עליתי עם שתי הכוסות, ובדיקו בא מולי בחור, פתח את הדלת ואני נכנסתי. אמרתי לו "ראית איך השם אמר לי בוקר טוב?" הוא שאל: "איפה?" ענית: "לא שמת לב? הרגע. באתי עם שתי כוסות ופתחת לי את הדלת, זה נקרא לקבל 'בוקר טוב' מבורא עולם". כשאתה רואה שמשוה מסתדר לך - זה חיך מאבא.

באחד מחגי החנוכה ניגש אלי יהודי ושאל אותי: "הרב יודע למה אוכלים סופגניה בחנוכה?" וכאן הוא התחיל להסביר דרשה שלמה על אדם וחווה וגירושם מגן עדן וה' נתן להם מתנה בשם "סוף גן יי". ענית לו "אשריך, רוצה לשמוע את דעתי למה אוכלים סופגניה? ובכן, הסופגניה היא עגולה כדי שתכיר את אפסיותך ואם תכיר שאתה אפס תזכה בריבה מתוקה – תמצא שם את אבא".

יהי רצון שזוכה ללכת עם השם, להכיר את האמת שלנו ולזכות למתיקות שתביא לנו את האור וכך נזכה לכל הישועות, לניסים ונפלאות.

חג חנוכה שמח ושבט שלום.

לאורה של החנוכה. צריך להבין, במה שונה נר חנוכה שהחמירו בו יותר מנר שבת שלאורו מותר להשתמש, ואילו לאור נר החנוכה אסור להשתמש? התשובה היא כי חנוכה מסמל את אור האמונה. "הנרות הללו קודש הם" - הנרות מסמלים אמונה, יש בהם קדושה. אם יש לך אור - הוא לא שלך, אלא הרחמים של השם. בתך הנשואה מגיעה אליך עם הנכד המתוק? הילדים לומדים בתלמודי תורה טובים? יש לך שלום בית? כל אלו הם האור של השם, אל תיקח אותם לעצמך.

נפסק להלכה: "כבתה אין זקוק לה". כלומר, יהודי הדליק נר חנוכה והאש כבתה – אינו צריך לחזור ולהדליק. שואל ה"בני יששכר" זיע"א, "איפה פירסומי ניסא? היה יותר ראוי לתקן שיהיה זקוק לחזור ולהדליק". פה החנוכה מלמדת אותנו כי במידה והיא כבתה - אין זקוק לה. בעבודת השם לא דורשים ממך תוצאות. ברגע שהדלקת את החנוכה פה עשית את ההשתדלות שלך, מעבר לכך התוצאות הן בידי השם, ההישגים והתוצאות הם לא שלך. לעומת זאת, היוונים האמינו שהתוצאות וההישגים הם שלך, אם אין הישגים טובים מבחינתם לא עשית כלום, אפילו אם השתדלת ככל יכולתך. "כבתה אין זקוק לה" - טעם נוסף הינו שהשם נמצא גם במקומות הכי חשובים והכי אפלים. אין מציאות בעולם שבה השם לא נמצא, לכן אינו צריך לחזור ולהדליק.

קשה לקום בבוקר

השיעורים של "דרך הבעש"ט" הגיעו לאזני זוג שאינו שומר תורה ומצוות. האישה שמעה שיעור על מידת הכעס: "לא בעלך מכעיס אותך, אלא תפקידך למצוא את השם בכעס..." וכמו רבים אחרים וטובים היא נלכדה במלכודת הדבש. אותה גברת הלכה לעבודה והמנהלת שלה הכעיסה אותה, באותו רגע היא הרגישה שהיא מתחילה להתפרץ, אבל ברחמי המרובים של ה' היא נזכרה בשיעור על הכעס ואמרה: "אבא, תזכה אותי ללמוד שזו לא היא מכעיסה אותי, אלא אתה קורא לי" באותה שניה היא נרגעה. היא סיפרה לי שבדרך כלל לוקח לה שלושה ימים להרגע כשהיא כועסת, והפעם לקח לה בסך הכל שתי דקות. ראו זה פלא.

ובכן, הגברת ראתה כי טוב ורצתה גם לפתור את בעיית הקימה בבקרים. קשה לה מאד לקום בבוקר וכתוצאה מכך היא מאחרת לעבודה מידי יום ביומו. היא הבינה מהשיעורים שהיא מצד עצמה מציאות של שינה בבוקר בלי הרחמים של השם. היא שיתפה אותי שכל ערב לפני השינה היא בוכה בדמעות שלישי: "ריבונו של עולם, אני מצד עצמי מציאות של שינה, בבקשה אבא, תרחם עלי, ותקים אותי בבוקר כי אני חסרת אונים בלעדיך". היא שיתפה אותי: "הרב, כבר יומיים שאני קמה בזמן לעבודה. זה עובד!!" שאלתי אותה לגבי בעלה והיא ענתה שבעלה גם שומע את השיעורים בעקבותיה וברוך השם הוא כנוע יותר בבית. יום אחד, היא התקשרה אלי מבוהלת: "הרב, אני

מטפלת רגשית
ענפי דרך הבעל שם טוב

052-5732470

"ואלה יעמדו על הברכה"

זכות העלון מוקדשת באהבה ובהערכה רבה לשותפינו הנאמנים ומפיצי העלון ו"ב"ב זכות הבעש"ט ו"אשר תגן עליהם אכ"ר"

לרפואת הויה בת עידי | להצלחת נהוראי בן מוריה | הצלחת לימוד התורה של שמעון בן פועה וכל משפחת אזולאי בבני חיי ומזוני | להצלחת משי' כהן, משי' לוי אברהם, משי' תמם, שי' בן רחל | לעני' עידו אליהו בן אורנה ומי' בן אגניה | לעילוי נשמת שלום בן חנה, פרידה בת מסעודה, אורה, שושנה ויעקב בני פרידה, ציון בן בוליסה, ויקטוריה בת פרידה, משה, יצחק, פרידה וסופיה בני ויקטוריה, שגית בת בלה, כלנית בת פורטונה מזל, רות בת נעימה, לע"נ ניסים סימו בן עליזה ולע"נ ציפורה שרה בת יחיאל מאיר לע"נ אסתר בת שבה לע"נ חנה בת אסתר מלול, מפרט בת רחל | לע"נ פרוספר מסעוד בן סעדה

הדבורה

הובא בספר "שער השמים" (מאמר 7) דבר מופלא ביותר על הדבורים. הדבורים מקימים רעש בכורות שלהם ואחת מן הדבורות תמיד בחוץ, ובהגיע זמן תעשה להם סימן שילכו לישון וכולם הולכים לישון. וכמו כן, הובא בספר שהדבורה שומרת על נקיון הכוורת ואינה מוציאה צואתה בתוך הכוורת, אלא בחוץ. הדבורה לעולם לא נחה ותמיד פועלת בבניה ללקט צוף מהפרחים ולכן שמה "דבורה" מלשון "דבור". מצד שני, יש לדבורה תכונה של גאווה ואם אחד נוגע בכורת שלה לא תשקוט עד שתדפנו ותעקוף אותו, אף על פי שאחר שתוציא ארסה תמות, [כמבואר במדרש דברים ז, ג], כי בכל זאת לא נותנת לנפשה התכונה שמישהו יפגע בה, ולכן אמר הכתוב [דברים א, מד] "וַיִּרְדְּפוּ אֶתְכֶם כְּאִשֶּׁר תַּעֲשֶׂינָה הַדְּבָרִים" והיינו, הגויים שרדפו אחר בני ישראל ימותו [ראה רבנו בחיי דברים ש].

אנו למדים כאן יסודות חשובים מאד מהדבורה. א. להקפיד על זמן שינה מסודר. ב. לשמור שמקומך יהיה נקי. ג. תמיד בעשיה ועסוק ולא בטלה, אלא נשאלת השאלה למה הדבורה בעל חיים טמא הרי יש לה כל כך הרבה תכונות חיוביות? והתשובה היא: כי היא מתגאה ולוקחת את כל תכונותיה לעצמה, ואם מישהו נוגע בכוורת – מיד תעקוף אותו אף אם היא תמות.

כי שומע אל אביונים ה'

לְמַנְצֵחַ עַל־שׁוֹשֵׁיִם לְדוֹד הוֹשִׁיעֵנִי אֱלֹהִים כִּי בָאוּ מִיָּם עַד־נַפְשׁ טְבַעְתִּי בֵּין מְצוּלָה וְאִין מְעַמֵּד בְּאֵתִי בְּמַעֲמַקְיָמַיִם וְשִׁבְלַת שְׁטַפְתִּינִי יִגְעַתִּי בְּקִרְאֵי נֶחֱר גְּלוֹנִי כְּלוּ עֵינֵי מַיְחַל לְאֱלֹהֵי (תהילים פרק ס"ט).

כמה פעמים היינו במצב הזה שכמעט חיסלו אותנו כעם? כמה פעמים אשת החיל שלכם הייתה במצב של סכנת חיים? צרה כזאת שמאיימת להטביע אותנו בין מצולה (בבוץ של טיט!!!) מה היוונים בסך הכל רצו? "כתבו לכם על קרן השור אין לכם חלק באלוקי ישראל". מה הבעיה? למה זה זועזע אותנו?

כשרוצים להחמיא למישהו שהוא בריא וחזק אומרים עליו "בריא כמו שור", אז על אחת כמה וכמה הקרן שלו. מה ביקשו היוונים? לקחת קרן של שור ולכתוב "אתם בריאים כמו שור, אתם אלופי העולם, חכמים, חזקים ואין עליכם. יהודים יקרים, כל החוזק הזה הוא מצד עצמכם! הטבע החזק שלכם ולא בשום אופן מאלוקי ישראל אז תכתבו על הקרן של השור "אין לכם חלק באלוקי ישראל". כל החוזק הזה הוא מעצמכם! ואם חלילה תבוא עלינו מלחמה? או תבוא עלינו צרה? אז תכנסו בצרה בכל הכוח שלכם, בעצמכם, עם הקרן הבריאה והחזקה של השור. ומה תהיה התוצאה? בוודאות טביעה. ולא סתם טביעה במים אלה בין מצולה (בוץ של טיט!!!) כך השם לא מחלף אותנו משום טביעה! השם אומר לנו. "אתם חזקים ובריאים כמו שור? אז קדימה, תסתדרו לבד".

אז מה כן הדרך?
אם חלילה נסחפתם בים, מה המציל מיד קורא? אם המציל הוא יווני הוא יקרא: "תלחמו בסחף כמו שור בריא וחזק בכל בכוח!" והתוצאה תהיה – טביעה בטוחה כי הסחף חזק יותר ואנחנו מותשים וטובעים. אך מציל יהודי (כמו דוד המלך) יקרא: תכנעו, תצופו, אל תלחמו! אמנם בתחילה הסחף יקח אותנו לעומק, אך בשלב מסוים נשתחרר ממנו וכך לא נהיה מותשים כי לא איבדנו כח במלחמה. והתוצאה היא שניצלנו. הדרך מלמדת הכנעה. שנכיר בעובדה שמצד עצמנו אנחנו לא חזקים ובריאים כמו קרן השור.

בלי רחמי השם מי אנחנו? ממשוך וכותב דוד המלך: אֶתָּה יְדַעַתְּ חַרְפְּתִי וּבְשֵׁתִי וּכְלַמְתִּי נִגְדָדְךָ כֹּל צוֹרְרִי. "וְאֵנִי עֲנִי וְכוֹאֵב". מי אני מצד עצמי? עניו! למה דוד המלך מבקש מאיתנו הכנעה ושיפלות ולהיות עניו? הוא כותב את התשובה במפורש: "כִּי שָׁמַע אֱלֹהֵי אֲבִיוֹנִים ה' וְנָתַתְּ אֶסְרִי לֹא בְּזָה".

הבנו? (במיוחד את אשת חיל... השם תרחם עלי ותעזור לי שאקלוט זאת בעצמי...תתפללו עלי) השם עוזר בזמן צרה אם אני עניו, השם עוזר לי אם אני אינן, מתוך זה שאני אינן (כלום) משם יבוא עזרי. זאת המלחמה של היוונים עד עצם היום הזה, הם מתעקשים איתנו דרך סדנאות של העצמה: אתם מלכים! אתם שור בריא עם קרן חזקה, מי שילחם נגדכם כנסו בו, אתם אלופי עולם!! דוד המלך זועק לנו עצרו! זאת לא הדרך שתניצלו. אתם תטבעו בין מצולה.

אתם לא קרן שור חזקה מצד עצמכם, מצד עצמכם אתם תולעת ואפילו לא איש. אם השם ריחם עלינו ונתן לנו בריאות, בית, משפחה ובכלל חיים בואו לא נכתוב על הדלת שלנו "את כל זה השגתי בעצמי ואין להשם חלק בזה, אלא נכתוב "בלי הרחמים של השם אנחנו לא יותר טובים מתולעת". וכשבאה עלינו צרה: פרנסה, חינוך, בריאות, שלום בית.

דרך האמונה הפשוטה מלמדת אותנו: בבקשה מכם אל תלחמו בצד השני עד שאתם טובעים חסרי כוחות - זאת עצה יוונית פשוט תבקשו עזרה מהשם כמו עני בפתח, תפרטו להשם איך אתם באמת בלי הרחמים שלו (שהחטאים שלכם יהיו לפניכם תמיד) ולצד השני תכנעו, הסחף באיזשהו שלב יעלם ואז תשחו ישר לחוף. וכך ננצל כולנו מטביעה בין המצולה ותצילו את הבית שלכם. ומי תשכון בביתכם? השכינה. אמן ואמן. שבת שלום.

תהלים

פרק ג' פסוקים ב'ג-ד'

ה' מה רבו צרי רבים קמים עלי

ה' מה רבו צרי - רבים קמים עלי. אומר רבי אהרון ראטה זצ"ל, "מה רבו צרי" - כ"כ הרבה צרות הבאתי עלי במשך חיי - אבל כל זה היה כדי ש"רבים קמים עלי". כלומר: הרבה נשמות מעם ישראל יוכלו להישען עלי כי מכח המעברים שדרכם זכיתי להתחבר אל ה', ממילא כעת אני יכול להדריך ולכוון את נשמות ישראל להתחבר אל ה' דרך הכאב הפרטי.

רבים אמרים לנפשי אין ישועתה לו באלקים

יש בתוכי קולות פנימיים שאומרים לנפשי - שאין לי תקוה ואין לי תקנה על הפגמים החמורים שעשיתי וגם אין לי סיכוי אי פעם להשתנות במידות ובטבעים שנובעים מהנפש הבהמית שלי, ואפילו ה' לא יעזור לי אחרי שכל כך רבו פגמי וכשלונות.

ואתה ה' מגן בְּעֵדִי כְבוֹדִי וּמְרִים רֵאשִׁי

ואתה ה' - מגן בעדי, כבודי ומרים ראשי - היינו על ידי שלמדתי מכל הכשלונות והטבעים הקשים שלי שכל נקודה טובה וחוביבת - אינה שלי - אלא הרחמים שלך, כלומר הגעתי לשם הו"ה. ומכאן זה אני זוכה להגנה שלך עלי מהטבעים ומהמידות הרעות שלי. ואף העבירות שעשיתי נהפכו לזכויות וכעת אתה ה' מרים את ראשי ומגביה שפטים עד מרום.

רוצה לראות ישועות?

הפץ את העלונים וזכות הבעש"ט הקדוש ור' אשר תעמוד לך בכל העניינים.

105 לחודש = 25 עלונים לכל שבת | 129 לחודש = 50 עלונים לכל שבת

להצטרפות: 058-313-9000 | 054-8424-530

לקיי
שעון חורף!

הדלקת נרות: 16:19
יציאת השבת: 17:10
רבינו תם: 17:41

ע"פ אופק תל אביב
כג' בכסלו תתשפ"ג

טוב לחסות בה'

819

חנוכיה של אורות

וישב התשפ"ג. חג החנוכה

לרפואה פרנסה

והצלתה: מ"א מיכאל וציפורה אחיאל. מנשה ואורה אחיאל. א"ה הדר בת נחמה. ליאורה. אורטל חנה בת הדסה וב"ב. פנינה בת שושנה וב"ב. אושרית בת פנינה וב"ב. משה שמואל בן זלדה. מוריה בת רויטל. רחל בת מרים ובעלה וכל יוצאי חלציהם. ישעיהו בן מרים. גאולה בת דבורה. דביר בן רויטל. ליאור בן רויטל.

זיווג הגון: ניר ואודליה בני ציפורה.

זשב"ק: שולמית בת איריס. יסכה בת מזל. הדר בת נחמה. אליס בת פרידה.

לעילוי-נשמת: הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה, הרב שמעון בן בחריה. מ"ס צדוק בן נור ומרים בת גלית. יחזקאל בן גורג'יי. גבריאל בן סמינה. שלום בן מנחם שמריהו. יוסף בן ג'יה. פרחת בת טובה. עליזה בת מזל טוב מלכא. פנחס בן דינה. שרית שרה בת מריאן. גלילי הכהן בן כוכבה. שלמה בן סעדיה זנדאני. רוני אהרון בת מזל מלכה. עמרון יוסף בן סאלם ומרים. שרה בת קמר. רבי עובדיה בן יפת. מרים בת ר' שמריהו. שרית שרה בת ויקטוריה.

העלון מוקדש לעילוי נשמת גליה בת בת-סיני וכל בנות ישראל השוככות עימה

"מיצות נר חנוכה – מצוה חביבה היא עד מאוד", מפליג רבנו הרמב"ם בלשונו הטהורה (הל' חנוכה ד, יב), "וצריך אדם להיזהר בה כדי להודיע הנס, ולהוסיף בשבת האל והודיה לו על הניסים שעשה לנו". שמונה ימים יקרים וקדושים הנועדו לפרסם את הניסים שעשה לנו ה' ולשבחו על כל טובותיו. ובכוח ההודאה וההלל בימים אלו, כותב רבי חיים פלאגי זצ"ל (רפואה וחיים עא) נעשה בשעת הדלקת נרות החנוכה עת רצון במרומים ומידת הדין מתבטלת ומתעוררת מידת הרחמים. והוסיף הקדוש, בעל ה'בני יששכר' (מאמר ד אות סה) כי הגם שבדרך כלל שערי גן עדן סגורים בעת הלילה, אך בשעת הדלקת נרות חנוכה תרעין פתיחין (השערים פתוחים) אף לעת ערב. מבהיל ונורא! ממשיך רבי חיים פלאגי וכותב בשם הזוהר הקדוש כי בשעת הדלקת נרות חנוכה מתעוררים רחמים גדולים בעולם, כהתעוררות מידת הרחמים בזמן תקיעת שופר המהפך את הדין לרחמים. הגמרא מספרת (ע"ז יח) כי פעם אחת הוכנסה אחות אשתו של רבי מאיר בעל הנס אל בית האסורים והיתה בסכנה. הלך רבי מאיר אל שומר בית האסורים וביקש ממנו באופן אישי לשחררה. השומר העריך מאד את רבי מאיר בעל הנס, אך חשש שמא יתפסוהו ויענשו על ידי המלכות בחומרה. אמר לו רבי מאיר כי אין לו מה לחשוש וכי אם ייתפס, יאמר: "אלקא דמאיר ענני", ומיד ינצל. שואל רבנו המהרש"א: "כיצד יתכן שרבי מאיר ייחד את שמו של הקב"ה על עצמו, והרי קבעו חז"ל (בר"ד צד) כי 'אין הקב"ה מייחד שמו על הצדיקים בחייהם'?

מתרץ המהרש"א תירוץ אדיר: "כשאמר רבי מאיר לשומר לומר 'אלקא דמאיר ענני', הוא לא התכוון לעצמו, לר' מאיר. אלא אמר לשומר: "אם תיתפס תזכיר את האלוקים שהאיר לנו ניסים גלויים בחנוכה – שהוא יציל אותך!". כלומר, הסגולה רבת השנים של 'אלקא דמאיר ענני', היא שאפילו רק על ידי הזכרת הנס של חנוכה – זוכים לניסים וישועות. אז קל וחומר, בתוך ימי החנוכה עצמם שהארת הניסים וקדושתם בשמונת הימים גדולים וחזקים למנצלים אותם. 'אלקא דמאיר', האלוקים שמאיר באורו הגדול בחג החנוכה, 'ענני', הוא יענה לי בעת צרתי! כתב הצדיק הקדוש בעל ה'ייטב לב' זצ"ל: "שורש מצות הדלקת נר חנוכה הוא כדי לעורר ניסים ונפלאות עם עתה... וזהו עיקר תשמישן, להיוושע בהם גם היום".

החידושי הרי"ם זצ"ל הצהיר: "לכן תיקנו אף לרואה נר חנוכה (ואין לו אפשרות להדליק או שידליקו עליו) – שיברך שעשה ניסים לאבותינו, כי הארת הניסים מתעוררת על ידי הנרות". בבית מדרש מרכזי בבני ברק, נעמד בשנים האחרונות אחד מזקני המשגיחים ואמר מעומקי ליבו: "הלב נחמץ ממש. הנה מגיעים שמונת ימי החנוכה המרוממים והגדולים, ולמרבה הצער רבים מאיתנו מחמיצים כל שנה מחדש את ההשפעות והסגולות הגדולות שבימים אלו, כיוון שאין מנצלים כראוי זמן זה, כמה חבל", נאנח בצער. מאות בני התורה שנכחו במקום היו בטוחים כי הרב מתכוון על כך שאין מתפללים או לומדים כראוי בימים אלו, אך הרב עצם את עינו ואמר את המשפט הבא: "אנו מפסידים את עיקר ימים הללו והוא – להודות ולהלל לבורא יתברך!", זעק הרב וחזר שוב, "להודות ולהלל – זו העבודה הקדושה של הימים הללו, ובהודאה לה' בימים אלו זוכים להגיע לניצול והשגת מעלת הימים הגדולים הללו". – המשך בעמוד 3 –

הוצאת מים מהשימורים

הרב ששון / הלכה יומית

הוצאת מים מקופסאת שימורים כאמור, מלאכת 'בורר' אסורה בשבת אלא אם כן מתקיימים שלושת התנאים: (1) יברור בידו ולא ע"י כלי מיוחד (כגון מסננת). (2) יברור את האוכל מן הפסולת, ולא להיפך. (3) יברור על מנת לאכול לאלתר (כלומר, מיד, ולא לאחר זמן).

אם כן, מה הדין בקופסאות שימורים של זיתים, מלפפונים או טונה לדוג': האם מותר לשפוך מהם את המים, בכדי שישאר בתוכם רק המאכל, או שיש בזה איסור משום בורר? לכאורה, היינו צריכים לאסור את שפיכת המים מהקופסא ע"י הטיית הקופסא, משום שבכך בורר "פסולת מתוך אוכל", שהרי הוא מוציא את המים שהם הפסולת, בעוד הזיתים, הדג או המלפפונים, הם האוכל. אולם, באמת כתבו גדולי הפוסקים, כי ברירה זו הינה 'אוכל מתוך פסולת'

הוצאת מים מהשימורים

הרב ששון / הלכה יומית

סגולות לשמנת ימי החנוכה

1) הגרא"מ מבריסק הביא בשם רבי חיים פלאגי זצ"ל כי אשה המכינה את הפתילות והנרות של חנוכה לבעל – זוכה לראות נחת מילדיה, כהבטחת חז"ל: 'כל הזהיר בנר – זוכה לבנים ת"ח".
2) כותב "האח נפשנו" זצ"ל: "סגולה להנצל מכל אויבים וליסטים ומקטרגים

סגולת חנוכה

בשנה זו, לשמור כל לילה את פתילות נרות החנוכה, ובסיום הלילה האחרון ייקח את כל הפתילות של כל השמונה ימים, וישרפם עם שאר השמן שנשאר".
3) מובא בשם רבינו מימון, אביו של הרמב"ם על מעלת מנהג הסופגניות: "אין להקל במנהג אלספינג, והם הצפיחיות בדבש, והוא מנהג הקדמונים. וכשהם קלויים בשמן הרבה, תהיה לו ברכת פרנסה כל השנה, שנאמר: 'מאשר שמנה לחמו והוא ייתן מעדני מלך', ומנהג הספינג אין לבזותו, וכל הזריז בו, תבוא עליו ברכה ויקרעו שטרי חובותיו'.

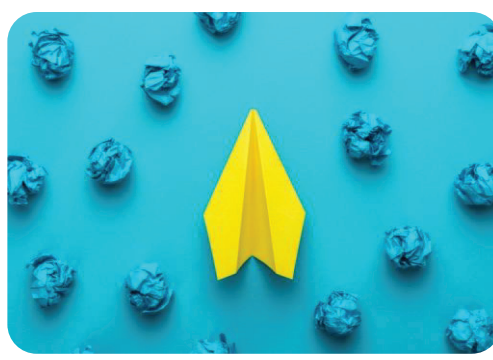
המחנך הרב פנחס ברייער

מלכה, מחנך ומונהג תלמידי פאריז ומצולף 25

מופנם או מוחצן?

תינוק לומד הכול דרך חיקוי; הוא מחקה את הוריו, את אחיו; כך הוא לומד לאכול, לדבר, לזחול, להתלבש וכו'. אחד מהדברים הראשונים הנרכשים הוא התנהלות חברתית, שהיא דבר התלוי בסביבה בעיקר. לכן, בד"כ הורים שקטים יגדלו ילדים מופנמים. הילדים חיים באווירה שלא צריך תמיד לדבר, ומותר גם לשתוק. בהרגל הזה הם מגיעים לגן, ובהמשך לחיידר ולישיבה. לעומת זאת, יש ילד שחי בבית שבו יש כל הזמן דיבורים. הוא רואה את אביו נעצר לדבר עם כל מכר שפוגש בדרכו חזרה מבית – המדרש הביתה. ילד שגדל בבית כזה לומד לדבר, ליצור קשר וכו', ואת זה הוא יביא איתו לחיידר ולישיבה. כך שזה לא דווקא עניין גנטי אלא גם סביבתי נרכש.

ילד בעל נטייה למופנמות אינו מחפש את הקשר איתנו, הוא יראה כאילו הוא מסתדר לבד, אך אנו מיוזמתנו צריכים ליצור קשר כזה. למרות, שבאופן טבעי איננו נמשכים לפנק אותו ולגשת אליו עקב התנהגותו הסגורה. אנו נוטים להניח לו, ולהתמקד בילדים האחרים המבקשים קשר. כהורים, אנו צריכים לפעול להיפך בדיוק; ילד שהוא נעים ונוח, שיודע להסתדר לבד, ילד שקט שלא מושך תשומת לב – דווקא אליו צריכים לגשת יותר, כי דווקא הוא זקוק יותר לקשר, למגע פיזי. זה מה שמוציא אותו מעצמו החוצה. הוא לומד דרך זה ליצור תקשורת רגשית עם העולם החיצוני. אם נניח לו – הוא יגדל ויתרגל לתקשר רק עם עצמו כל הזמן, ולהיות מופנם מידי. לכן אם זיהינו מופנמות יתר, נקדיש זמן לקשר. נשתף את הילד במה שעובר

עלינו, נספר לו על חוויות שחווינו, ובעיקר, ניקח את הזמן. אחד הדברים המלחיצים ביותר אדם מופנם הוא שמתיישבים איתו אחד על אחד, מביטים לו בעיניים ואומרים: מוישי, ספר לי מה עובר עליך? זה מלחיץ אותם ברמות. הילד ייסגר עוד יותר, הוא ירגיש בחקירה, הוא לא יודע איך ומה מספרים... לכן ניקח זמן. ניצור עם הילד קשר רך, לא מחייב ולא מלחיץ, ובעיקר, נשתף אותו בחיים שלנו. נדבר איתו על רגשות; מה הרגשנו, האם שמחנו או התאכזבנו, דבר שיביא לו להיפתח.

מחוויה לא נעימה בתחילת הדרך. חשוב שנבין, תינוק נולד מוחצן; הוא אינו מתבייש לבקש אוכל גם בשתיים בלילה. הוא מרגיש נעים לדרוש התייחסות ותשומת לב, גם לאחר שעות בידיים. התינוק או הילד הקטן זקוקים למגע, זקוקים למבט, מחפשים את העיניים של האימא. אם נניח פעוט על השטיח עם משחק, נשים לב שבכל פרק זמן קצר הוא מרים את הראש מהמשחק ומביט בהורה שנמצא ליד.

ה' thank you..!

ה'תשע"ב

– המשך מעמוד 1 –

”אדם צריך לעמוד לפני ה' בשמונה ימים אלו”, המשיך המשגיח, ”ולהודות לו על כל מה שעושה איתנו, ועל כל מה שעתיד לעשות. לשמוח על כל הטוב ולהגיד על כך תודה. אני מייעץ לכל אחד שרוצה לזכות באמת לכל הברכות וההשפעות של החג הקדוש הזה – לכתוב על דף לפני חג החנוכה או בתוכו, את הטובות המיוחדות שעשו לנו עונג ואושר בתקופה האחרונה, ובימי החנוכה להוציא את הדף ולהודות על כך עד שנגיע לשמחה אמיתית ואהבת ה'.

כמה חבל שאנשים עושים את כל המנהגים והדברים שמסביב כאכילת סופגניות ומסיבות משפחתיות, וזה בשבילם כל החנוכה. לאדם שלא יודע איך עושים זאת, אני מציע – לשבת מול הנרות עם בני משפחתו וקרוביו ולהתחיל להעלות שיחה על החסדים והטובות שעשה איתם ה' יתברך בשנה החולפת. זו המטרה העיקרית של הדלקת הנרות.”

סיפר מזכה הרבים, הרב שניר גואטה שליט”א: ”לפני כשלוש שנים נולד לי בן בריא ושלם, בחסדי ה'. לאחר שלושה חודשים מהלידה, אירע דבר משונה ויוצא דופן. הילד אוכל במשך כ-9 ימים בלי להוציא פסולת מהגוף!”

ביום – יומיים הראשונים חשבנו שזה עצירות, אך לאחר שעברו 9 ימים התחלנו לחשוש. הלכנו לרופא משפחה שניסה להרגיע אותנו שזה יכול להיות, שהרי מדובר בתינוק שגופו לא התרגל לאכול. חזרנו למעקב בית לעוד שבוע, שבהם הילד לא עשה פעם בטיטול. 16 יום שהילד לא מוציא צרכים גדולים כלל! רצנו מיד לבית חולים 'ברזילאי' באשקלון ושם הרופאים

לא האמינו לסיפור שלנו. הילד אושפז במשך שלושה ימים, ערכו את כל הבדיקות האפשריות, אך... לא מצאו כלום! הרופאים התקשו להאמין לנו מפני שהתינוק היה נראה שמח ומחוייך, כשהבטן שלו רכה, והוא אינו נראה סובל. היה זה ממש כמו ה'מין' שהיה נבלע להם באיברים (להם איברים – הנבלע באיברים). הרופא הבכיר החליט לעשות לו בדיקת דם. תבינו, בדיקת דם לתינוק בן 3 חודשים וחצי. בקושי הצליחו למצוא לו וריד. סיימו את הבדיקה אך הכל יצא חיובי ולרופאים אין תשובה. חזרנו לבית לעוד 9 ימים נוספים, אך...

כלום! 9 ימים ולא יוצא לילד כלום. הוא אוכל כמו תינוק רגיל, אך כלום לא יוצא מהגוף! חברים, זה מפחיד ולא מובן, לא מוצאים כלום בבדיקות! כמעט חודש ללא צרכים גדולים. הלכנו שוב לרופא משפחה, שאמר כי כעת הוא יתן לתינוק לשתות שמן תינוקות – ותוך 10 דקות בטוח שהוא יוציא את כל מה שאכל בחודש האחרון. רבותיי, עברו עוד יומיים וכלום! עשו לו במיון צילום בזמן שהוא אוכל, מפני שחשבו שמא האוכל לא נכנס לו לבטן. הבדיקות מסתיימות ורואים שהכל נראה בסדר, האוכל נכנס למקום ומתעכל כראוי. ניגשה אליי אחות ואמרה לי משפט שלא אשכח: ”תקשיבו לי טוב, אני 40 שנה בתחום ומעולם לא ראיתי דבר כזה כמו המקרה שלכם. אסור לי לומר לכם את המשפט הבא, אבל אין לי ברירה – תדעו לכם, שבמקרה הזה אף אחד פה לא יכול לעזור לכם. זה מקרה נדיר!”

היה זה היה ביום שישי, חזרנו לבית, ובאמצע סעודת שבת אני פונה לאשתי ואומר לה: ”תקשיבי, יש פה משהו לא הגיוני. מה בורא עולם רוצה לומר לנו? מה אנחנו צריכים לעשות? אולי אמרת משהו על הילד לפני שהכל התחיל, לפה שלנו יש כח”. היא מסתכלת עליי בתמיה, ואז נזכרת: ”תשמע, כחודשיים אחר שהילד נולד, נסענו לכמה ימים להורים שלך באילת ולכן היינו צריכים מזוודה שלימה בטיטולים, ואז ב”ה הילד היה מחליף קרוב ל-10 טיטולים ביום”.

הייתי מיואשת מההחלפות ואמרתי: ”רבונו של עולם, כמה טיטולים הילד הזה עושה ביום, אין לי כבר כח להחליף לו. זו הגזמה כבר?” עצרתי אותה ואמרתי לה: ”אם ככה, קומי בבקשה עם הילד ותבקשי סליחה מה' שאמרת ככה, ותודי לו על כל הפעמים שעשה טיטולים כרגיל”. אשתי הצדיקה לקחה את התינוק על הידיים והתחילה לדבר עם ה' בצד בשפה שלה.

רבותיי, תשמעו טוב. לא חלפו 10 דקות, והתחלנו לשמוע 'ברקים ורעמים' מהטיטול. היינו בהלם. הילד החל למלא טיטול על גדותיו. פסולת שלימה יצאה מגופו, טיטול אחד טיטול... 5 טיטולים ברצף ללא הפסק! אשתי רעדה ובכתה מאושר. ”שניר, הוא עושה, הוא עושה!” ביום ראשון סיפרה לי אשתי בדמעות שהיא רקדה עם הגננות שהילד לראשונה עשה טיטול בגן. אמרתי לה בהתפעלות: ”האם אי פעם חשבת שכשהילד יעשה צרכים, את תרקדי ותודי לה'?!”. אנחנו מתנהגים בחיי היום יום כאילו הכל טבעי שעושים צרכים, שאוכלים ושותים, שרואים ושומעים, אבל אם היינו מבינים שהכל זה ניסים, לא היינו מפסיקים להודות. לא צריך לחכות חלילה ליצרות ובעיות כדי להודות. הבה ונודה כעת!

”ואילו פינו מלא שירה כים, ולשוננו רינה כהמון גליו... אין אנחנו מספיקין להודות לך ה' אלוקנו.” יהודי על שם ההודאה לה' על טובותיו וחסדיו, וזוהי עיקר מטרת הבריאה שהאדם יודה לה' שברא אותו ויכיר שהכל ממנו יתברך, וכי אין דבר רע יורד מלמעלה, אלא הכל רחמיו וחסדיו, וע”י ההודאה מתעוררים רחמיו!

חגיגת חנוכה

שכר נרות החנוכה

היומי, וגרם להתעוררות רבה אצל רבים להתחיל אף הם להצטרף ל'ידף היומי'.
אותו אברך רצה אף הוא להצטרף ללמוד דף גמרא ליום, אך הדבר היה מורכב מאד. יש לו סדרי לימוד קבועים בכולל מבוקר ועד ערב: בהלכה, במוסר ובגמרא, וכיצד יכניס דף גמרא כל יום?
הוא כמעט התייאש, אך החליט שגם הוא רוצה לסיים ש"ס, ולכן החליט לבסוף שאת כל דפי ה'ידף היומי של השבוע, הוא ילמד בשבת. ואכן, כך עשה.

התנאים הקדושים, אשר היה בכוחם להחיות מתים, הבטיחו בגמרא (שבת כג) ואמרו: "הרגיל בנר (שבת וחנוכה) – הוויין ליה (יהיו לו) בנים תלמידי חכמים". אם יקפיד אדם בהדלקתם יזכה לנחת תורנית מבניו.
שואל 'רבנו יצחק סגי נהור', בנו של הראב"ד זצ"ל (קובץ המועדים, מכון ירושלים):
"אם כך הבטיחו חז"ל, מדוע אין לכולנו בנים תלמידי חכמים, והרי כל יהודי אשר מקפיד על קיום התורה והמצוות, מדליק נרות שבת וחנוכה?".
תשובה נפלאה לכך עונה הגאון בעל שו"ת 'שבות יעקב' ואומר: "ואי לא דמסתפינא (אם לא שהייתי מפקד) הייתי אומר: הרגיל בנר, כוונתו, כדי שבני ביתו יכולים ללמוד כליל אצל הנר, הוויין ליה (יהיו לו) בנים תלמידי חכמים".
כוונת הרב, שאדם הרגיל להדליק נרות בביתו ועוסק בתורה מול הנרות, ובכך מאפשר גם לבני ביתו ללמוד תורה לאור הנר (עם השמש).

אחר סעודות השבת החורפיות, הוא התיישב עם הגמרא וניצל כל רגע פנוי עד מוצ"ש, והשתדל להספיק את כל שבעת דפי השבוע.
בהתחלה, במסכתות ברכות ושבת הוא הצליח להדביק את הקצב, ואף היו לו 'זרבות' של דפים. היו אלו מסכתות שלמד פעמים רבות והיה לו קל ללומדם. אך אז הגיעה מסכת עירובין 'הלא קלה'.
הוא הגיע למסכת הזו בתקופת הלחץ של חגי תשרי, כשהוא חייב לשבת ביישוב הדעת ולחשבן כל פרט בה.
אך שוב הוא לא וויתר, הוא ישב שעות בכל שבת, כשהוא נעזר בספרי ציורים וטבלאות של 'מאורות ה'ידף היומי', השתמש בחומרי עזר שונים, אך הוא לא אמר נואש.
דף הצטרף לדף ולבסוף הודיע בחגיגות למשפחתו: "מגיע לי מזל טוב! בשבת הקרובה נעשה 'סיום' על עירובין".

יסוד גדול יוצא מכאן – כשהאב נותן דוגמה אישית של חשקת התורה והתמדתה. האב מראה לילדיו כי הוא מפזר ממוץ לצורך קניית נרות חנוכה ושבת בכדי שיהא כלילה אור שיוכלו לעסוק בתורה – זוכה הוא שבניו רואים שהתורה הקדושה חשובה לו מכל, ובכך הם עצמם רוצים לגדול להיות תלמידי חכמים.
אף מדברי 'המאירי' מובא כך, ש'הרגיל בנר חנוכה', כוונתם שעושה זאת בהתלהבות, ומראה בכך לבני ביתו מה חשוב באמת בחיים, והילדים קולטים זאת והולכים בדרכו.
סיפר הרב שמואל ברוך גנוט: "היה זה לפני שנתיים. אברך כולל מתמיד התרגש מאד. רבבות יהודים סיימו באותם ימים את הש"ס במסגרת ה'דף

ביום שישי רכש האברך ממתקים ל'סיום'. כליל שבת, בסיום הסעודה, סיים את המסכת ברוב תרועה בין בני ביתו והוציא את הממתקים שהחביא ב'ארון חשמל' לכבוד ה'סיום'.
ואז, הפתיעה אותו רעייתו והוציאה עוגה ענקית ומפוארת "לכבוד הסיום" ועוד ערימת ממתקים משלה.
ההפתעה לא הסתיימה, וגם הבן מהשיבה קטנה הלך לחדרו ושלף מארון הבגדים שקית מלאה בממתקים שקנה בעצמו. ורגע, גם הבת מהסמינר הלכה לחדרה והביאה תופינים וממתקים שהכינה וקנתה לכבוד שמחת אביה.
"וואוואו, מה קרה הפעם שכולם נרתמו למסיבת סיום המסכת?", אמר האברך בהפתעה.
וכולם ענו פה אחד: "הפעם הזו, במסכת עירובין, ראינו שכל כך השקעת. כל כך התאמצת. אז הבנו שהשמחה שלך גדולה יותר מתמיד!".

"ראיתי איך אתה יושב בשעות מאוחרות כליל שבת", אמר בנו, "לפעמים נרדמת מרוב עייפות. ואז שוב פעם התעוררת והתחלת לקרוא את הגמרא בקול גדול, כדי שלא תירדם שוב. אז החלטתי לקחת את הכסף שקיבלתי מדמי כיס ומכל מיני מבחנים על בקיאות, וקניתי משהו, כדי להשתתף בעצמי ב'סיום' ולשמוח איתך".
"הרגיל בנר", שמרגיל עצמו לשבת ללמוד בבית לעיני האשה והילדים, ובכך הילדים מבינים כמה חשוב לימוד התורה בשביל אבא, זוכה – "הוויין לו בנים תלמידי חכמים", זוכה לבנים גדולי תורה המנצלים את הזמן בתורה הקדושה, ולא מסתובבים כלילה ברחובות ומחפשים אחר בורות נשברים. כי הכל מתחיל ומסתיים בדוגמא האישית הנחקקת בלבבות!".

רפואה שלימה
העלון מוקדש לרפואה שלימה של כל חולי עמו ישראל ברחמים!
לתגובות: 052-7151858
רוחב מטה בריל 9, ת"א, מספ' אחיאיל
DANIEL777ACHIEL@GMAIL.COM

ההקדשה המרכזית
העלון מוקדש לרפואה והצלחה: שרה חיה רפאלה בת רחל, יונה בדיחי בת טורקיה, גאולה בת דבורה, ולרי אריה בן אירנה, שלמה בן אלה, אלונה בת פלינה, יואב חי אברהם ב"ב וצאצאיו, אבשלום בן ויולט, נוסרת בת יוכבד. לזיווג הגון: בן בן נאוה. לעילוי נשמת: גלילי הכהן בן כוכבה.

האם מותר להדליק נר חנוכה מנרות המפיצים ריח טוב
או שמא נחשב באיסור להשתמש לאור הנר?
... לויא טאזט טזעה לוטטט
חנות **דפוס אפ"י**

לחובות הערות: שגיא 054-6868199

זמני ת"א:

פְּנִימַת הַשַּׁבָּת: 16:17

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 17:18

ר"ת: 17:51

לקבלת העלון במייל-

שלחו הודעה ל:

sagif_@walla.co.il

בס"ד עלון מס' 580 16.12.2022 - כב' כמליו תשפ"ג

וְהָאֱלֹהִים שֹׁמֵר לְמַ' צְדִיקֵיהֶם וּבֹאֵן בְּנֵי

פְּרִשֶׁת - וְיֵשֵׁב

שלא להלבין פני חברו!

הוא מוצאת והיא שלחה אל חמיה לאמר (לחכה) ופירש רש"י: לא רצתה להלבין פניו לומר מנוך אני מעוברת, אלא לאיש אשר אלה לו. אמרה: אם יודה מעצמו יודה, ואם לאו, ישרפוני ואל אלבין פניו. מכאן אמרו (סוטה י, ב"מ נט.) נוח לו לאדם שיפילוהו לכבשן האש ואל ילבין פני חברו ברבים".

הקשה הגרי"ש אלישיב זצ"ל בשיעורו ("הערות" ב"מ נט.): הרי אמרו חז"ל בגמרא (ברכות יט:) שמי שרואה את חברו לבוש בבגדים שיש בהם כלאים, מצוה לפשוט ממנו את בגדיו ואפילו בשוק. במקרה זה אין ספק שאותו אדם שפושטים בגדיו ממנו, יתבייש ביותר, ואעפ"כ מצוה לעשות זאת.

הרי מוכח מכאן שמותר להלבין פני חברו כדי להפרישו מאיסור. וא"כ קשה, מדוע הייתה תמור מוכנה ליפול לכבשן האש ולא להלבין פני יהודה, ואשר ממנה לומדים כד לדורות. והרי גם שם היה עליה להלבין פני יהודה כדי להפרישו מאיסור רציחה שלה ושל עובריה, שהרי אף בן נח מוזהר על העוברין?!

ותירץ חתנו של הגרי"ש, הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א (בספרו חשוקי חמד - ברכות) שיתכן כי ישנו הבדל בין בושה רוחנית לבין בושת הגוף, שהרי רואים אנו במציאות שישנם אנשים המוכנים לאבד עצמם לדעת רח"ל, כאשר נתפסים הם בקלקלתם. לפיכך הפושט בגדי שטענו בשוק, אף כי הבושה אמנם גדולה, אבל אינה אלא בושת הגוף. לעומת זאת כבוד גדול ינחל ירא-שמים המקיים הלכה זו שפושט בגדי שטענו אשר לו ואפילו בשוק.

ואולם אם יהודה היה נתפס בקלקלתו ע"י אמירתה של תמור, הייתה זו בושה רוחנית שהיא קשה מנשוא. ועל זה נאמר "נוח לו לאדם שיפיל עצמו לכבשן האש ואל ילבין פני חברו ברבים".

ידוע מה שמספרים חז"ל (בגמרא כתבות סז:) על מר עוקבא ואשתו שלא רצו לבייש עני שיראה שהם נותנים לו צדקה ועל כן ברחו מפניו ונכנסו לתוך תנור כדי להסתתר מהעני, וניכוו רגליו של מר עוקבא מחום התנור.

ושואלת הגמרא: מדוע הוצרכו לסכן עצמם עד כדי כך ולהכנס בתנור האש? ומתרצת הגמרא משום האימרה: "נוח לו לאדם שיפיל עצמו לכבשן האש ואל ילבין פני חברו ברבים" כפי שנלמד דבר זה מתמר שהייתה מוכנה להשרף היא ועובריה ובלבד שלא לבייש את יהודה ברבים.

והקשה על כך הריטב"א (בשיטמ"ק): הרי לא דומה כלל המקרה שהיה אצל תמר למעשה שאירע עם מר עוקבא, שהרי אצל תמר מדובר במלבין פני חברו ברבים, ומוזה למדו חז"ל שעדיף להפיל עצמו לכבשן האש ואל ילבין.

אך אצל מר עוקבא לא היה הלבנה ברבים שהרי מלבדו ומלבד אשתו, לא היה כל אדם נוכפי שביאר המאירי, שלכן נקראת נתינתו של מר עוקבא "מתן בסתר", אף שאשתו הייתה עמו, משום שאשתו כגופו, ומדוע מסרו עצמם לשריפה?!

ותירץ הריטב"א: "מכל מקום למדנו ממנו כי הלבנת פנים דבר קשה מאוד". וביאור דבריו, שבאמת לא היתה סכנת שריפה בתנור אלא רק יסורי כוויות, ומן הדין גם זה לא היו צריכים לעשות כי לא היה ברבים, ואם בכ"ז עשו לפנים משורת הדין, מוכח מזה עד כמה קשה הלבנת פנים. (איש לרעהו)

שברי בקבוק המעוררים לתשובה – הרב אהרון כהן שליט"א (מתוך 'דרשו')

מסופר על גבאי צדקה שהגיע לאיטליה כדי להתרים כסף לטובת מוסדות תורה בירושלים ת"ו, מקום מושבו היה אצל אחד הגבירים הגדולים, הגבאי היה מופתע מהעושר בארמונו של הגביר, מנורות קריסטל השתלשלו מהתקרה, על רצפת השיש היו פרושים שטיחים מפוארים, השולחן היה ערוך בכלים מפוארים וכך הלאה והלאה.

לפתע הוא שם לב לדבר מוזר מאד, חנוכיית זהב ענקית היתה במזנון וסמוך לה היו מונחים שברי בקבוק, תמה הגבאי מה הקשר בין שברי הזכוכית לארמון שכזה, הגביר שראה את הגבאי משתומם, שאלו: "בטח הנך מתפלל מה עושות כאן הזכוכיות הישנות?!", אכן כן, ענה לו הגבאי, השיב לו הגביר: "אני חייב לשברים אלו את כל עולמי... הם יקרים לי יותר מכל הזהב והכסף שהינך רואה בביתי".

תוך כדי שהוא מסביר לגבאי את פשר הדברים החל לגולל את סיפורו: נולדתי בהולנד, למדתי שם בישיבה, חשבתי שאשאר שם כל ימי חיי, אך כשהגעתי לגיל מצוות, בר מצוה, הגיע אלי מכתב מסבי שגר באיטליה, וביקש ממני שאני הנכד הבכור, יבוא לעזור לו בחנותו תקופה קצרה, היות והוא אינו חש בטוב, הורי הסכימו ואף עודדו אותי לנסוע, כך מצאתי את עצמי עוזב את עולם התורה ועובר לחיי מסחר, עזרתי לסבי בחנות מבוקר ועד ערב, אבל לצערי מצבו של סבי החמיר ולאחר זמן מה הוא נפטר.

הייתי כבר שקוע בעולם המסחר, ההצלחה האירה לי פנים, נהנתי מכל רגע שהרווחתי במו ידי, עסקי פרחו מיום ליום, פתחתי סניפים רבים, הודעתי להורי שאני נשאר באיטליה היות והייתי עסוק בלנהל את העסק מבוקר עד לילה, הצעד הראשון של הידרדרותי היה כאשר הייתי מאד טרוד בעבודה ונאלצתי לוותר על תפילת ערבית. לא חלף זמן רב ודילגתי על שחרית בתירוץ שזה רק היום, כמובן שעבירה גוררת עבירה וגם מנחה כבר לא התפללתי, ההידרדרות היתה במדרון תלול מאד, עד כדי שלא נשאר בי שמץ של יהדות, לאחר זמן התחתנתי, נולדו לי ילדים, שגם הם לא היה להם שום זיק של יהדות בעקבות זה שלא חינכתי אותם בדרך של אבי וסבי.

והנה יום אחד כשהלכתי ברחוב, ראיתי קבוצה של יהודים משחקים, לפתע שמעתי זעקה נוראה, התקרבתי למקום וראיתי ילד ממורר בבכי ומסביבו ילדים שמנסים להרגיעו, ניגשתי אל הילד ושאלתי אותו, מה קרה לך? ענה לי הילד תוך כדי שענינו אדומות מבכי ובקול בוכיה אמר לי: "אני בצרה צרורה! מה אגיד לאבא!?"

מה קרה, אולי אני יכול לעזור לך? שאל הגביר, אולם הילד שהיה בסערת רגשות לא הצליח להוציא מילה מפיו, חבריו הסבירו לי שהילד הגיע ממשפחה עניה, אביו חסך במשך תקופה ממושכת פרוטה לפרוטה עבור בקבוק שמן זית כדי שיוכל להדליק את נרות חנוכה בהידור, והיום אחרי הצהרים הוא שלח את בנו לקנות לו את השמן, כשהוא מזהיר את בנו שלא יתעבב בדרך ויבוא ישר הביתה כדי שהבקבוק חס וחלילה לא יישבר, אמנם הוא קנה את הבקבוק, אך כשראה את חבריו שכח מאזהרותיו של אביו ותוך דקות הבקבוק נשבר לרסיסים.

לבי נתמלא צער ורחמים על הילד, אמרתי לילד שיתלווה אלי לחנות ושם קניתי לו בקבוק שמן זית שהיה גדול בהרבה יותר מהקודם, האושר חזר לילד וכל הילדים השתתפו בשמחתו, המשיך הגביר לספר לגבאי: בדרכי הביתה באותו ערב המשיכו להדהד באוזני המילים "מה אגיד לאבא? מה אגיד לאבא? חלף בי הבזק של הדהוד, חשבת על עצמי, "באמת, מה אגיד לאבא? מה אגיד לאבא שבשמים שהפקיד בידי נשמה יקרה וציוה עלי לשמור עליה, מה אומר לאבא אחרי פטירתך? הרי הפניתי עורף ליהדות! איזה תירוץ אומר לאבא שבשמים ביום הדין? בו במקום חזרתי למקום שהילדים שהו בו, אספתי את שברי הבקבוק מהרחוב, אספתי אותם ולקחתי את זה לביתי, עוד באותו הלילה, לתדהמתם של אשתי וילדיי הדלקתי את נר החנוכה, מה שלא עשיתי כבר שנים רבות. בכל לילה שעבר הדלקתי נר נוסף, התבוננתי בנרות המרצדים, ובליבי הרבה תקווה, נזכרתי בהורי, בביתי ובילדותי. בחנוכה התחילה הדרך חזרה שלי לשורשי היהדות ולקיום המצוות, עכשיו אתה מבין מדוע כה יקרים בעיני שברי זכוכית אלו? סיים הגביר את דבריו בהתרגשות רבה.

כשמבינים מדוע רוב הזוכים בלוטו הפסידו כל רכושם נפתרת תעלומה גדולה בהלכות חנוכה (עלון 'דרך הבעש"ט')

כולם רוצים להדר במצוות נר חנוכה, ומדליקים כמה נרות בכל יום, אך צריך להבין זאת שהרי הנס הגידול של חנוכה נמשך שמונה ימים זכר לכך שפך שמן דלק והספיק לשמונה ימים. לכאורה היה טוב יותר שנדליק בכל יום 'שמונה נרות', מה שידגיש את הנס במשך כל ימי החג ולא רק ביום האחרון? בתורה מסופר, איך יוסף מנחם את אחיו ואומר "וְעַתָּה לֹא אֶתֶם שְׁלַחְתֶּם אֹתִי הֲנֵה, פִּי הָאֱלֹקִים, וַיְשִׁימֵנִי לְאֵב לְפָרְעָה, וּלְאֲדֹן לְכָל בֵּיתוֹ, וּמִשָּׁל בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם". יוסף מסביר לאחיו את מעמדו הרם במצרים, שהוא 'אב' 'אדון' ו'מושל'. שואל ר' שלמה קלוגר זצ"ל, מדוע יוסף אינו מקצר בדיבורו ואומר להם רק את מעלתו הגדולה והמסכמת, שהוא "מושל בכל ארץ מצרים", מעלה הכוללת בתוכה גם את המעלות הקודמות?

ומבאר כאן הרב שלמה קלוגר זצ"ל ביאור אדיר! ישנו הבדל גדול בין דרכי הקדושה לדרכי הטומאה. הקדושה שונה בדרכי ההצלחה שלה מדרכי הטומאה. כשהטומאה מצליחה, היא מצליחה בפעם אחת עד הסוף. ולעומתה, ההצלחה של הקדושה ושל עם ישראל היא קמעה קמעה, צעד אחר צעד, שלבים שלבים. לא הכל בפעם אחת. אצל הגויים נאמר בפסוק (איוב יב כג): "מִשְׁגִּיא לְגוֹיִם וַיֵּאבְדוּם", כלומר, ה' נותן להם במכה אחת הצלחה, ומהמכה הזו שהצליחו בפעם אחת, הם גם נר' פלים בפעם אחת. אבל גאולתם של ישראל היא קמעה קמעה, כמו 'עלות השחר' שאט אט מאיר היום, ולכן הקדושה יש לה קיום.

אנחנו מכירים את המצב הזה, שאדם לפתע פתאום זוכה בפיס, לחשבוננו נכנסים בבת אחת עשרה מיליון דולר. אם נבדוק, נראה שלא נשאר לו מהכסף כלום... הוא עשה את כל הטעויות, הפסיד הכל, ואפילו נשאר עם חובות... כי אדם שנכנס להצלחה בפעם אחת, אינו יכול לעמוד בזה! סיבת הדבר היא, כי העלייה הפתאומית יצרה אצלו גאווה עצומה, עד שהוא אינו יכול להכיל את ההצלחה הזו, וזה גורם לו לנפילה שאין כדוגמתה. זה מנתק אותו מה'. ולכן אנו רואים שכאשר הקב"ה רוצה בהצלחתו של האדם, הוא נותן לו בדווקא הצלחה קטנה, ואט אט מרים אותו שלב אחר שלב עד שהאדם מעכל וקולט מה שקורה אתו, ולא נופל בגאווה וזוכה שההצלחה תישמר בידו.

זה מה שרמזו יוסף לאחיו, אל תחשבו שאני הצלחתי בפעם אחת, אלא קודם כל "וַיְשִׁימֵנִי לְאֵב לַפְּרָעָה". לאחר מכן היה שלב נוסף "וּלְאֲדוֹן לְכָל בַּיְתוֹ". ורק אחר כך, קיבלתי דרגה שלישית "וּמִשַּׁל בְּכָל אֶרֶץ מִצְרָיִם", וזהו הסימון האמיתי עבורכם שהצלחתי באה לי מהקדושה.

נאים הדברים גם לימים אלו, ימי החנוכה, נרות החנוכה מסמלות את הניצחון היהודי על כח הטומאה בעולם, אם היינו מדליקים כבר מהיום הראשון שמונה נרות, נמצא, שאנו רוצים להגיע תיכף ומיד אל השיא! ואין זו דרך הקדושה. לכך תיקנו לנו חכמינו: אתה רוצה לראות איך נרות מאירים? אתה רוצה לדעת איך בן תורה מצליח? ביום הראשון נר אחד – הצלחה קטנה. ביום השני שני נרות – הצלחה קטנה נוספת. וכן על זה הדרך...

דעו לכם, יש בחורים שכאשר הם מגיעים לישיבה, שרמעים עליהם "הוא גאון!" "איך הוא קולט!" "איך הוא זוכר!" "הכול הוא יודע!"... אותם גאונים שהצליחו כבר על היום הראשון, הם גם נפלו על היום הראשון, לא החז' זיקו מעמד. אבל אותם אלה שצעדו לאט לאט, והתקד' מו מנקודה לנקודה הם אלה שהצליחו. חנוכה = חינוך ה'. איך זוכים להצלחה בעבודת ה'? צעד ועוד צעד – לא בפעם אחת. שבת שלום, וחנוכה שמח!

זכות דברי התורה בעלון יעמדו:

בע"ה זיווג הגון: עוז בן מרים, אפרת בת מוזל, נועה בת יעל, קרן בת רחל, עדן בת גילה.

לזרע בר קיימא: רווית רבקה בת אורלי, מוריה בת אורנה, מורן בת רותי.

לפרנסה טובה: שגיא בן מרים, מורן בת רותי, לירון בן פנינה.

לרפואה שלמה: ציפורה בת מרים, אורלי בת מלכה, אייל בן שרה, שי בן רחל, יחזקאל

בן אידה, רבקה בת מסעודה, אלכס בן רימה, יצחק יעקב בן יפה, אילן בן מסעודה,

יוסי בן ציפורה, יוסף בן ציפורה, עזיזה בת שוליקה, שולה בת עזיזה.

לעילוי נשמת: אביגיל בת מרים ז"ל, אהרון רפאל בן רבקה ז"ל, בנימין בן סולי ז"ל,

חביב בן סולי ז"ל, בתיה בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורוור ז"ל, מיכאל בן מורוור ז"ל,

רחמים בן מורוור ז"ל, ציפורה בת מורוור ז"ל, יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה

ז"ל, ישראל בן חנה ז"ל, דבורה בת מרים ז"ל. ארז בן חיה ז"ל, יוסף מיכאלשוילי בן

רפאל ז"ל, חנה בת שמחה ז"ל, דוד אמנו בן מוזלה ז"ל, משה בן שושנה ז"ל, שרה

רוסיקו מנשרוב בת תמרה ז"ל, זקלין לוי בת מסעודה ז"ל, יוסף בעדאש בן נוארה

ז"ל, ירושה בת רות ז"ל, זהרה ואסתר ושמחה ומכלוף בר חנינה למשפחת בן שבת

ז"ל, אברהם בן חנה וזבולון הכהן ז"ל, אסתר בת מרים ז"ל, רות בת יוכבד ז"ל, אליעזר

בן אסתר ז"ל.

וישב

בני כסלו תשפ"ג
גליון מס' 366

הדלקת נרות: 16:01
נץ החמה: 06:29
צאת שבת: 17:17
צאת שבת ר"ת: 17:53

אפריון שלמה

המרכז הרוחני

לע"נ משה בן רחמה לע"נ אלברט אברהם בן חנה
לע"נ מרים בת אסתר לרפואת אבלין בת גורג'יה
לרפואת שלמה בן מרים הי"ו

אל תתבלבל

"ויהי כהיום הזה ויבוא הביתה לעשות מלאכתו"
אומרת הגמרא: רב ושמואל, חד אמר לעשות מלאכתו ממש, וחד
אמר לעשות צרכיו נכנס...
א"ר יוחנן מלמד ששניהם לדבר עבירה נתכוונו...
יוסף הצדיק כבר כמעט שחטא עם אשת פוטיפר...
ולמה הוא נעצר?

נראית לו דמות דיוקנו של אביו.

כל מי שנוסע בכבישים יודע שיש צומת דרכים...

היום הנהגים לא טורחים להסתכל על השלטים כי יש להם ווייז...

אבל אם הווייז לא עובד הנהג צריך להסתכל על השלטים כדי

לדעת לאיזה כיוון לנסוע ועל איזה מחלף לעלות.

אבל מי שזוכר את הכבישים של פעם, זוכר שפעם כשנהג היה מגיע

לצומת, היה שם עמוד עם שלטים בכיוונים שונים, וכל שלט

מצביע על עיר אחרת...

כביש 1 לירושלים...

כביש 47 לאום אל פחם...

כביש 60 לעזה...

כביש 85 לקבר רחל...

כל הנהגים היו משתמשים בשלטים הללו, וזה היה מכוון את כולם

ליעדם...

ויהי היום, היה גשם חזק מאוד, והעמוד של הפרשת דרכים נפל על

הרצפה, ומחמת הגשמים, הבוץ וכל הסחף, העמוד נתכסה ונקבר

מתחת לאדמה...

עוברים כמה שבועות ויהודי מגיע לצומת דרכים...

לאיפה נוסעים?

הוא רוצה להגיע לכותל המערבי, והוא מפחד לנסוע בטעות לעזה

או לאום אל פחם... הוא לא זוכר את הדרכים, מה עושים?

הוא לא התיימש, הוא התחיל לחפור באדמה, עד שלפתע הוא מצא

את העמוד בתוך האדמה... נפלא ביותר!

רק מה, הוא מגלה שעל העמוד יש 8 שלטים לכיוונים שונים...

איך הוא ידע איך להציב את העמוד!?

הוא עוד יכול לגרום לכך שכל היהודים שרוצים להגיע לקבר רחל

יגיעו לרמאללה!

יהודי, אתה יודע מאיפה באת? תציב את העמוד עם הכיוון שממנו

הגעת, וממילא תוכל כבר לדעת את שאר הכיוונים!!!

יוסף הצדיק מגיע לצומת דרכים מורכבת מאוד... והוא כמעט

שמתבלבל ופונה לעזה!!!

באה אליו דמות דיוקנו של אביו... יוסף! אתה יודע מאיפה באת?

אתה באת מהבית של יעקב אבינו... הכיוון שלך ברור, אל תתבלבל!

לפעמים יהודי שנמצא בצומת דרכים עומד מבלבל...

תיזכר בדמויות של אבא שלך, של אמא שלך, של סבא שלך...

נראה לך מתאים לך הכיוון שאתה הולך לפנות אליו? אל תתבלבל!

צור עולמים

"וישב יעקב בארץ מגורי אביו"

אומר רש"י: צדיקים מבקשים לישב בשלוה, אמר הקב"ה לא

דיין לצדיקים מה שמתקן להם לעולם הבא, אלא שמבקשים

לישב בשלוה בעולם הזה?

שני סיפורים:

גביר גדול רץ לביית הלוי בערב שבת לפני הצופר, הראש שלו

טרוד בחשבונות מורכבים, והוא כוסס ציפורניים מרוב לחץ..

היבית הלוי כבר לבוש בבגדי שבת, הוא מפזם לעצמו בניגון

את שיר השירים מתוך קלף, הפנים שלו זוהרות מאושר

ועינוג...

הסלון מלא בנכדים, כל נכד מחזיק פקליה ביד...

הגביר נכנס, והרב עוזר לו עם החשבון המורכב שלו...

בסוף הוא אומר לו: ר' זלמן תראה מה הולך פה, אני לא

משקיע בעולם הזה בכלל... ותראה מה יש לי!

רק תנסה לדמיין מה מחכה לי בעולם הבא, שאני כל החיים

שלי, יום יום מתאמץ ומזיע להשקיע בו... גוועלדיק!

אתה ר' זלמן, משקיע כל כך הרבה בעולם הזה שלך, ותראה

איך אתה נראה... דקה לפני שבת וטיפת מנוחה אין לך...!

אז בעולם הבא שאתה בקושי משקיע בו...

ה' ישמור מה מחכה לך שם...

סיפור שני: שבת בבוקר, האבא מאושפז בבילינסון...

היו שהגיעו לבקר בליל שבת, וחלקם הגיעו בשבת בצהריים,

חוץ מבני הבית שהיו כל השבת עם האבא... שרו שם והיה

קצת שמח! בחדר ששכב האבא, מיטה אחת לידו, שכב אחד

מגדולי מנהיגי המדינה... איגרווייסע קנאקר!

כל השבת הוא מסיט מעט את הוילון, הילדים מתנצלים,

אולי הם מפריעים לו... אבל הוא משיב שהם לא מפריעים...

סוגר ופותח...

עם דמדומי החמה, הוא פותח את הוילון בגדול, פונה אל

האבא ואומר לו: "אומרים שיש לכם עולם הבא... אם זה

נכון או לא, אני לא יודע. אבל כבוד הרב, מה שבטוח – עולם

הזה יש לכם!

ואז הוא פתח את לבו וסיפר: "עברתי ניתוח מורכב לפני

שלושה שבועות, יש לי בן יחיד שגר בשיקגו. אחת לשבוע אני

מקבל ממנו טלפון...", ופלט איזו קללה...

ואת מה שהוא דיבר על אשתו אי אפשר אפילו לכתוב כאן!

שהצדיקים יבקשו עולם הזה, זה לא שייך...

אבל לבקש עולם הבא, ולקבל עולם הזה – שייך בריבוע!

הפינה הרגישה

אומר יוסף הצדיק לאשת פוטיפר: "איך אעשה הרעה הגדולה הזאת, וחטאתי לאלוקים".
 פעם אחת יהודי יקר נכנס לבית הכנסת, שם את הטלית על הכתפיים שלו, והתחיל לנגן...
 "מה... מה... מה...". שעה שלימה של ניגונים...
 אחרי שעה הוא התחיל להתפלל, אבל איזו תפילה עם כל הברנד וכל הגישמאק!
 למחרת, שוב פעם היהודי נכנס לבית הכנסת, אותו הטקס. עוברים כמה ימים והסיפור חוזר על עצמו כל יום. אמרו לו: תספר לנו מה הסוד שלך, מה אתה עושה בזמן הזה? ספר!
 אמר להם היהודי: אני אספר לכם סיפור מתוק. היה פעם מלך שיצא לצוד ציד בשדה. הוא תפס יחד עם השרים שלו איזה צבי משובח, חתכו אותו לחתיכות, ורוצים עכשיו לעשות על האש! הכינו את הכל, מנגל פחמים, שיפודים... אבל אז הם גילו שהם שכחו להביא גפרורים. אמר אחד השרים למלך: יש פה במרחק שעה נסיעה אדם בודד, בוא נלך ונבקש ממנו... המלך שם את הכתר על הראש והלכו לבקש אש. פתח להם אותו אדם, וסירב לתת להם אש... "אני לא מכיר אתכם – לכו מפה!"
 אמר לו המלך: אם תתן לי שני גפרורים, אני אתן לך להיכנס לאוצרות שלי – קח מה שתרצה. אבל זה לא עזר. אז המלך פנה אליו ואמר לו: מי אתה? חתיכת עפר... אני המלך של כל המדינה... אמר להם היהודי: יש ארבע פסוקי "מה".
 "מה ה' אלוהיך שואל מעמך, כי אם ליראה", הקב"ה מבקש ממך רק שני גפרורים... וכנגד זה "מה רב טובך אשר צפנת ליראיך" – אוצרות!!! נו, ואיך מגיעים ליראת שמיים?
 "מה אנוש כי תזכרנו" – אדם הוא עפר.
 "מה אדיר שמך בכל הארץ" – ה' מלך העולם!
 אומר יוסף לאשת פוטיפר: תביני, כל השתדלנות שלך בעניין לא תעזור... יש לי יראת שמיים!

צדיקים

רבנו יצחק בראשי זצוק"ל

בגיל צעיר הרב ע"ה נכנס לשיבת "פורת יוסף", בישיבה בלט מאוד בכישרונו הגדול וחריפותו בש"ס ומפרשיו, והוסמך לרבנות ע"י הראש"ל הרב בן ציון מאיר חי עוזיאל זצ"ל.
 בהקשר לזה ישנו סיפור מעניין, וכך סיפר מרן הראש"ל הרב מרדכי אליהו זיע"א: היינו פעם בשכונת זיכרון יוסף, באו משם שלושה בחורים ללמוד בישיבת פורת יוסף. הרב יהודה צדקה שמח על זה שמוצא שלל רב. אחד עליו השלום היה הרב יצחק בראשי, ושיבדלו לחיים טובים רבי בנימין בראשי ורבי יצחק עמד. אחרי שבועיים הפסיקו לבוא, לא באים. אומר הרב צדקה: איפה הם!! הזדמנות!! לא באים!! שלחו להורים שלהם – לא עונים. שלחו למשפחה שלהם – לא עונים. הלך מורנו ורבנו ועטרת ראשנו רבי יהודה צדקה ע"ה, בכבודו ובעצמו, לבית של ההורים, דיבר איתם, אמר: "אבא! יש לך בן יקר!!". אמר לו: "לא, הוא צריך לעבוד אתי לפרנסת הבית, הוא צריך לעבוד ולעזור לי, מה יצא אם יהיה "חכם" - מה יצא מזה!!". אמר לו: "יצא חכם, ידרוש, וכולם יגידו זה הבן שלך דורש, כמה תענוג יהיה לך כשתשמע אותו שהוא דורש, תשמע אותו כשהוא מתפלל, תשמע אותו כשהוא חזן, תהנה! יהיה לך הנאה בעולם הזה ובעולם הבא". אמר לו: "אבל פרנסה הוא צריך". אמר לו: עכשיו שהוא עובד אצלך, כמה הוא מרוויח!!". אמר לו: "הוא מרוויח לירה לחודש". אמר הרב צדקה לאבא: "פלגא עלי ופלגא עלך, אני אתן לו חצי לירה כל חודש, ואתה תתן לו חצי לירה כל חודש, הנה יהיה לו לירה". אמר לו האבא: "ואולי אתה לא תיתן!!". אמר לו: "אם אני לא אתן גם אתה לא תיתן, תוציא אותו. מה יותר טוב מזה!!!"
 לקח את הילדים האלה, וישב ודאג להם חודש חודש כל אחד חצי לירה! בסופו של דבר נהיו רבנים חשובים, נהיו חזנים גדולים, נהיו מורים טובים, ועשו מהפכה בכל "זכרון יוסף". ואם יש היום תורה שם, זה בזכותו של הרב צדקה, ובזכות הרב יצחק בראשי וחבריו.
 לאחר הסמכתו לרבנות בשנת תש"ז מונה לרב היישוב ושוחט של היישוב 'כפר אוריה'. בעקבות המלחמה עבר לכהן כרב שכונת 'מחנה יעקב' בנתניה, ולאחר מכן כיהן כרב ק"ק בראשי בירושלים ובמשך שנים רבות הפיץ תורה והלכה ביישובי פרוזדור ירושלים. בקיאותו בתנ"ך הייתה לשם דבר בארץ ובעולם. לימד וחינך את יוצאי עדתו ביד רמה, וזכה להקים עם חבריו כולל אברכים אשר היה מגדלור בשכונה, משם יצאו רבנים ודיינים חשובים.
 פעם אמר הרב מרדכי אליהו לבתו של הרב ע"ה, למה קוראים אותו חכם יצחק ולא הרב יצחק, תשובה לא היה לה, אמר לה הרב אני אומר לך: מי שקוראים לו "חכם" גם בשמים מחשיבים אותו.

בס"ד
 'דעת זקנים' הינו יקב בוטיק המייצר יין ברמה הגבוהה ביותר מענבים מובחרים ביותר מכל אזורי הסלתא שבארץ ישראל. היין מתיישן בחביות עץ אלון צרפתי משובחות, ומאופיין בטעמים ארומתיים מתקתקים, גוף מלא ומאוזן וסיומת חלקה ונעימה להפליא.
ייחודיות היקב היא שהיין נעשה בו בקדושה כמפורש בזוהר הקדוש (שמיני מ.) - שכל השפע הנמשך לאדם ולעולם תלוי באופן עשיית היין.

אז איך אנחנו מכינים יין בקדושה?

קודם כל היין נעשה רק ע"י אברכים יר"ש | כל האברכים טובלים במקוה טהרה לפני העבודה ביקב | אף אדם לא נכנס ליקב מלבד העובדים בו | היין נעשה לשם מצוות קידוש, הבדלה, עונג שבת ויו"ט, ארבע כוסות, פורים, ברית מילה, חופה וקידושין כמבואר בהקדמת הגר"א לתיקוני הזוהר | גוי לא ראה את היין כחומרת השליה הקדוש והבן איש חי | מעשר ראשון חולק ללויים בפועל | לא מבושל | בקבוק חדש | ללא חשש חילול שבת | ברכתו 'הגפן' אף לדעת הרמב"ם.

כי הקדושה עושה את שלה, מספיק רק לטעום כדי להבין...
להזמנות: 0527-692603

בס"ד

דעת זקנים

רוצה לענג את השבת בין הכי מהודר שיש?

רוצה להפתיע את כולם ב'שבע ברכות'?

בהשגחת הבר"ן
 הר"ר יוסף חיים
 הי"ד

העלון טעון גבייה

יביע אומר

בראשות הגאון רבי יגאל כהן שליט"א

גיליון מס' 347

פרשת וישב

מאמר השבוע

מאת ראש המוסדות הרבני יגאל כהן שליט"א

החלק הראשון - אפן הבטחון הראוי לאדם בענייני גופו בלבד

לו די מחסורו, ועל ידם יעשה האלקים את מה שגזר עליו כבר קדם לכן. דגמה לזה היא מדת ימיו של האדם. ברור הדבר שהבורא יתברך הוא זה שגזר על האדם כמה זמן יחיה בעולם הזה, ובכל זאת האדם חייב לאכל ולשתות, להחליט בבגדים חמים כשצריך ולהתגורר במקום טוב שיוכל לחיות בו חיים בריאים, ואסור לאדם לסמוך בזה על ה' יתברך ולומר: 'אם ה' גזר עלי לחיות, למה לי לאכל ולשתות'. אסור לאדם לסמן את עצמו על אף שחיי ומותו מסורים ביד ה' יתברך וכן אסור לאדם להכניס את עצמו למקום ספנה על סמך בטחונו בגזרת ה' יתברך, כגון לשתות משקאות שמסכנים חיי אדם, או שיסכן את עצמו להלחם עם אריות או חיות מסכנות אחרות, או שישיחק באש, וכן שאר דברים מסכנים שאין האדם בטוח שינצל מהם. אף על פי שחיי ומותו תלויים רק בבורא עולם, מפל מקום בורא עולם כבר הזהיר אותנו שלא נכניס עצמנו למקום ספנה, כמו שכתוב בתורה הקדושה (דברים ו, טז): "לא תנסו את ה' אלהיכם".

בתחלה מבאר רבנו בחיי את החלק הראשון, שהוא הבטחון בדברים הנוגעים לגוף האדם בלבד, והם: חיי ומותו, האכל שהוא אוכל לצורך מחינתו, הבגדים שהוא צריך לגופו, הדירה שהוא צריך לגור בה, הבריאות והחלי של האדם ותכונותיו. הדרך הנכונה והישרה בבטחון על האלקים בכל אחד מהעניינים הללו הוא שימסור את עצמו ויסמך בכל העניינים האלו על דרך ההנהגה שמתנהג עמו הבורא יתברך באותם העניינים, וידע שכל הדברים האלה אינם מסורים בידי ה' והוציאם אל הפעל כלל, אלא הכל תלוי בגזרת הבורא יתברך ממה שקבע כבר מראש. בתוך תוכו ידע שדברים אלו הם בידי ה' הבורא, והכל נעשה לטובתו שלו בעולם הזה ובעולם הבא, וגם מה שלא נראה לו טוב ברגע זה, בנדיאי בסופו של דבר הוא יהיה לטובתו, וכך נפשו תהיה רגועה ושלווה.

וצריך כל יהודי לדעת, שבכל ענייני הבריאות והחלי וכן בענייני הפרנסה של האדם, אין לשום ברירה בעולם עצמו ותבונה לשנות דבר ממה שגזר עליו ה' יתברך, והכל ברשותו יתברך, וכמו שאין אדם שיכול להחליט מתי לבוא לעולם ולהתחיל את חיי, וכן אינו יכול לקבוע מתי יהיה זמן פטירתו, כך בדיוק באותה מדה אין תלוי באדם אם יהיה חולה או בריא וכמה כסף יהיה לו ואלו בגדים הוא ילבש, וכן כל שאר ענייני גופו באים אליו בגזרת המלך הגדול בלבד.

ההשתדלות להשגת הפרנסה אינה סותרת את הבטחון בה' יתברך ואפלו שהאדם יודע בברור שכל הדברים שהזכרנו הם בידי ה' של הבורא יתברך והם נעשים בצורה הטובה ביותר בעבורו, עדין חייב הוא לעשות את ההשתדלות הטובה השייכת בהם, כגון לחפש עבודה שתכניס לו את פרנסתו, ולבחור בעניינים הללו את הדרך הטובה ביותר כדי לשמור על חיי ועל בריאותו, ולעשות פעולות שיגרומו לכך שיהיה

ואם יכניס את עצמו לספנה שפזאת, יתכן מאד שהוא חלילה מות ויחשב הרוצח של עצמו, ולאחר מותו הבורא יתברך יתבע אותו כמו רוצח שרוצח אדם אחר. ואף שהחיים שלו הגיעו לקצם בגזרת ה' יתברך, מפל מקום היה אסור לאדם להפניס לספנה או להזיק לעצמו בשום אופן, ונהרי זה בכלל האסור שהזהירה התורה שלא להמית אף אדם בשום צורה ודרך, כמו שנאמר (שמות כ, יג): "לא תרוצח". וככל שהנרצח יהיה קרוב יותר לרוצחו, יהיה העניש של הרוצח גדול יותר, כמו שאמר עמוס הנביא (עמוס א, יא): "על רדפו בחרב אחיו ושחת רחמי", ועל כן עניש הממית עצמו חמור מאד, שהרי אין מי שקרוב לאדם יותר ממנו עצמו. מתוך ספרו של הרב יגאל כהן. "שער הביטחון".

- מאמר השבוע
- הנהגות מרן
- שאלות ותשובות
- דוד המלך
- לאשת החיל
- פנינים מהפרשה
- מוסר עם סיפור
- פניני הדף היומי

קו לימוד יומי לנשים ובנות מתוך ספר "שער הבטחון המבואר" מאת הרב יגאל כהן שליט"א 2 - 3 דקות ביום להצטרפות חייגי: 054-8502066

קו לימוד לגברים בספרו של הרב יגאל כהן שליט"א שיעור קצר של 2-4 דקות מידי יום בטל: 077-4017828 שלוחה 52

קו לשאלות בהלכה מבית "ביע אומר" 055-6888100

זמני מניסה ויציאת השבת

יום	ת"א	ח"א	ב"ש
בניסוח	16:23	16:19	16:23
יציאה	17:14	17:10	17:14
ר"ת	17:46	17:41	17:45

בירושלים: לנחגים 40 דקות 16:03

הנהגות מרן
רבנו הרב עובדיה זסק זצוק"ל

הרב טולידאנו

לפני כחמישים שנה בסביבות שנת תשכ"ח הגאון רבי רפאל ברוך טולידאנו זצ"ל בא למרן זצ"ל ואמר לו: כתבתי את הספר שלי על פי הספרים שהיו במרוקו, כף החיים, בן איש חי, בשביל הלומדים אצל האשכנזים, שידעו מה ההלכה לספרדים. אבל כעת הגיע לידי יביע אומר, קראתי כמה תשובות והשתכנעתי – איך לא הרי הרב מקיף הכל ולא משאיר פינה זווית – קח את הספר ותתקן אותו, ואני מבטיח שמה שתתקן אני אשנה. אחר כך הרב טולידאנו נפטר, ובדיוק אז הרב נבחר לרבה של תל אביב, והיינו צריכים לעבור דירה. מרן נסע לבני ברק לנחם את שני בניו, רבי יעקב שהיה ראש ישיבה בצרפת, ורבי יוסף שהיה מגיד מישרים. אמר להם הרב: אביכם הביא לי את ספרו שאכתוב לו הסכמה והערות, כשתגמרו את השבעה תבואו שאתן לכם את הספר וההערות. הספר יצא לאור והנה הרב רואה שלא הדפיסו שום הערה, כנראה אחד הבנים שמאוד היה קשור לאשכנזים, השתכנע מאשכנזי שאמר לו, אתם הספרדים צריכים לפסוק כמונו, "לא תתגודדו" לא תעשו אגודות אגודות. אבל למה שלא יעשו הפוך, יעשו כולם אגודה אחת כדעת מרן השלחן ערוך! היום אדם יושב וקורא בספר הזה ואומר: הנה, מנהג מרוקו! "ערבך ערבא צריך", מחבר הספר עצמו רצה לשנות מה שכתוב שם, לפי דעת הרב ביביע אומר. לכן לא צריך לפחד, "אדברה בעדותיך נגד מלכים ולא אבוש", "מאן מלכי רבנן". (השיעור השבועי פרשת תרומה תשע"ט. ניתן להשיג את הספר בפלא": 052-719-2432).

שאלות ותשובות

מאת הרב יגאל כהן שליט"א

שאלה: כיצד יש לנהוג באופן שבעל הבית חולה ואינו יכול להדליק את החנוכיה בפתח הבית?

תשובה: בעל הבית ימנה שליח שידליק הנרות בפתח הבית והשליח יברך וידליק. ומה שיש מביאים החנוכיה לבעל הבית להדליק ולאחר ההדלקה מניחים החנוכיה בפתח הבית, אין זה נכון להלכה מפני שצריך להדליק הנרות במקום הנחתם שהוא בפתח הבית [חזון עובדיה חנוכה עמ' קטז].

שאלה: חיילים המשרתים בצבא וחוזרים לביתם כל כמה שבועות כיצד ינהגו לענין נרות חנוכה?

תשובה: אינם חייבים להדליק ומאחר שיוצאים בהדלקת אביהם בביתם [חזון עובדיה עמ' קנז].

שאלה: האם מותר להשתמש בפתילות בהם אתמול לנו חנוכה או שצריך להחליף פתילות בכל יום?

תשובה: אין צריך להחליף פתילות בכל יום ומותר להשתמש בפתילות שהשתמש בהם אתמול ואדברה הם נוחים יותר להדלקה. ואף שיש מחמירים בזה, מכל מקום מעיקר הדין הדבר מותר [שו"ע תרעג ס"ד, חזון עובדיה עמ' קה].

שאלה: האם צריך להקדים תפילת ערבית להדלקת נרות חנוכה?

תשובה: אכן תפילת ערבית קודמת גם מפני שהיא תדירה יותר "ותדיר ושאינו תדיר, תדיר קודם", וגם מפני שיש בה קריאת שמע שחיובה מדאורייתא והיא קודמת להדלקת נרות חנוכה [חזון עובדיה עמ' עא].

שאלה: בן נשוי המתארך אצל הוריו בשבת האם יוצא בהדלקת אביו?

תשובה: בהדלקה של ערב שבת יוצא ידי חובתו בהדלקת אביו ואינו צריך להשתתף עמו בפרוטה, וכמו שאר בני הבית שאינם נשואים. ומ"מ כדאי שבנים הנשואים ישתתפו בפרוטה במוצאי השבת כיון שחוזר לישון בביתו, צריך להדליק בביתו. (ילק"י חנוכה עמ' תק"ו חזון עובדיה עמ' קנ"ה).

דוד המלך

מאת הרב אליהו עמר שליט"א

המלך דוד

דוד ויהונתן רצו לבחון את יחסו של שאול ביחס לדוד, לצורך כך סיכמו שדוד יעדר מסעודת ראש חודש אותה היה עורך שאול מידי חודש בחודשו, וכך יוכלו לבחון את תגובתו של שאול. כאשר נלקחו בחשבון שתי אפשרויות תגובה מצד שאול, תגובות אלו יקבעו את דעתו של שאול כלפי דוד, אם יאמר שאול (שמואל א כ, ז) "טוב, שלום לעבדך", כלומר אם יקבל בסלחנות את היעדרותו של דוד למרות שלא נטל ממנו רשות, ואף שיהונתן לא טרח ליידיע אותו על כך שדוד הלך, ורק לאחר ששאל היכן דוד, 'זכור' יהונתן שדוד הלך לבית לחם, זהו סימן ששואל אינו כועס על דוד ולא חפץ להמיתו, אך אם יגיב בחריפות על היעדרו ויראה בכך זלזול בכבוד מלכותו, זו היא ההוכחה שרצונו להרוג את דוד בדעה צלולה.

שבועת יהונתן ודוד

הנביא מספר שבטרים נפרדו, דוד המלך ביקש מיהונתן להודיע לו מה כוונותיו של אביו ולא לבגוד באמונו, מפני שאם בדעתו להסגירו לאביו, מעדיף הוא שיהונתן יהרגו כעת ולא יביאנו עד המלך, יהונתן הגיב בזעזוע ואמר לדוד (שמואל א כ, ט) "הֲלִילָה לְךָ", בוודאי שאם אדע מה הן כוונותיו של אביו, אבוא ואומר לך ולא אסגיר אותך בידיו. דוד שואל את יהונתן כיצד יודיע לו מבלי לחשוף את מקום מחבואו? בתגובה לשאלה, מבקש יהונתן מדוד לצאת עמו לשדה, שם יוכלו לשוחח מבלי שאיש יוכל להאזין להם.

בית ההוראה
"עשיה לך רב"
בנשיאות מו"ר הרב יגאל כהן שליט"א
ובראשות הרב נריה ברבי שליט"א

**יש לך שאלה בהלכה?
רוצה להתיעץ עם רב?
חייג: 2381***

66 חובשת שאת טובה בקירוב רחוקים ולא יודעת איך להגיע לזה?
66 חוצה לזכות את הרבים ולא מוצאת זמן פנוי?

ארגון ענפים בנשיאות הרב יגאל כהן שליט"א מגייס מתנדבות לפרויקט חברותא לימודי יהדות דרך הטלפון בזמן שנה לך

ללא צורך בניסיון מתאים לכל הגילאים
לפרטים והתנדבות: 055-688-8010

בהיותם בשדה אמר יהונתן לדוד, דע לך כי לא אסתפק בתשובה סתמית אלא אחקור את אבי עד שאדע בבירור מה כוונותיו, ואם אינו כועס עליך אשלח שליח לומר לך לצאת ממחבואך, אך אם הוא כועס עליך, ואת זאת אני אדע על ידי שאומר עליך דברים רעים, ואם אראה שזה טוב בעיני אביו, זהו סימן שעדיין הוא כועס עליך, ואז אבוא בעצמי להודיע לך ולא אסמוך על שליח (מלבי"ם, שמואל א כ, יג). במעמד זה כרתו יהונתן ודוד ברית נאמנות, כשהונתן נשבע לדוד שהוא מתחייב להגן עליו ועל מיכל אשתו ועל כל משפחתו, שלא יפגעו משאול אביו, ובמקביל השביע יהונתן את דוד שכאשר ימלך, יגמול חסד עם בני משפחתו.

לקראת חנוכה
חידושי ה"זרע שמשון"
בספר החדש "מעבר לסגולה"
מועדים | וחמשת המגילות.
לרכישה: באתר אופקים בוקס
או 055-67-25-138

קו לימוד לגברים
בספרו של הרב יגאל כהן שליט"א
שיעור קצר של כ-2 דקות מידי יום
בטל: 077-4017828 שלווחה 52

קו לימוד יומי לנשים ובנות
מתוך ספר "שער הבטחון המבואר"
מאת הרב יגאל כהן שליט"א
2 - 3 דקות ביום
להצטרפות חייגי: 054-8502066

מוסר עם סיפור

מאת הרב יצחק מנחם שליטיא

הדרשה עם משהתני אהו

בפְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ מְזָכֵר שְׁתֵּמֶר יְלֶדָה לַיהוּדָה תְּאוֹמִים זָרַח וְפָרָץ, וְזָרַח הוֹצִיא אֶת יָדוֹ וְתִקְשֶׁר עָלָיו הַמִּיֻלָּדֵת אֶת הַשֵּׁנִי, וְהַחֲזִיר יָדוֹ, וּמִיָּד יֵצֵא אֲחִיו וְתֹאמֶר מִה פְּרָצָת עָלֶיךָ פְּרָץ וְיִקְרָא שְׁמוֹ פְּרָץ.

זֶכֶה פְּרָץ שְׁמִמְנוּ יֵצֵא דוֹד הַמֶּלֶךְ, נִרְאָה מִפֶּה יִסּוּד אֶל תֹּאמֶר מִה כּוֹחַ וְאֵיךְ אֶצְלִיחַ, אִם יֵשׁ לָךְ וְכוּלּוֹת תִּפְרוֹץ קְדִימָה תַעֲשֶׂה תַתְּחִיל, וְתִרְאָה בְּרָכָה וְהַצְלָחָה, הִנֵּה פְּרָץ זֶכֶה שְׁיֵצֵא מִמֶּנּוּ דוֹד הַמֶּלֶךְ, וּמִלֶּךְ הַמְּשִׁיחַ שְׁיֵבֹא בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן.

הַגָּאוֹן הַגָּדוֹל רַבֵּי רְפָאֵל בְּרוּךְ טוֹלְדָאנוּ זצ"ל בָּא לְהַגָּאוֹן הַצַּדִּיק רַבֵּי יַעֲקֹב גְּלִינְסְקִי זצ"ל וְאָמַר לוֹ שֵׁשׁ מוֹשָׁב בְּדָרוֹם בְּאֵזוֹר בָּאָר שְׁבַע שָׁאִין בּוֹ מִקְוֵה טְהָרָה, חֲצִי מִהַמוֹשָׁב הָיוּ סַפְרָדִים וְחֲצִי אֲשֶׁכְּנָזִים, לָכֵן בְּקֶשׁ שֵׁיִסְעוּ שְׁנֵיהֶם וְכָל אֶחָד יִדְבֵּר לְעִדְתּוֹ וְיַעֲדוּרָו אֶת עֵינֵי הַמִּקְוֵה.

פְּרָקְמוּ מוֹדְעוֹת שְׁמִיָּעִים שְׁנֵי הַרְבָּנִים שְׁלִיט"א. בְּהִגִּיעַ הַיּוֹם נִסְעוּ הָרַב טוֹלְדָאנוּ וְהָרַב גְּלִינְסְקִי בְּשַׁעַת בִּקּוּר מְקַדְמֹת מִבְּנֵי בְּרַק לְתַל אַבִּיב וּמִשָּׁם לְבָאָר שְׁבַע וּמִשָּׁם בְּאוֹטוֹבּוֹס נוֹסֶף הַמְּגִיעַ לְפֶתַח הַמוֹשָׁב, הִגִּיעוּ בְּשַׁעַת אַחֲרֵי הַצְּהָרִים לְמוֹשָׁב.

הֵם נִכְנְסוּ לְבֵית הַפְּנִסָּת וּלְתַל הַמֶּתֶם יֵשֵׁב שָׁם אֶדָם אֶחָד. הֵם חִפּוּ עוֹד וְעוֹד וְאֵינן קוֹל וְאֵינן עֵנָה. פִּנָּה הָרַב טוֹלְדָאנוּ לְרַב גְּלִינְסְקִי שָׁאִין בְּרָכָה, שְׁיִדְבְּרוּ, אֲבָל מֵאַחַר וְאוֹתוֹ אֶדָם הָיָה אֲשֶׁכְּנָזִי אָמַר הָרַב טוֹלְדָאנוּ לְרַב גְּלִינְסְקִי אֶתְּהָ דְבָר.

פניני הדף היומי

מאת הרבני ירון מרדכי זכאי שליטיא

תפילה על חולה

המבקש את החולה מבקש עליו רחמים (נדרים דף מו). בסוגינתנו אנו לומדים על חשיבות מצות ביקור חולים, משום שכשהולכים לבקר חולה דואגים לצרכיו ומתפללים ומבקשים עליו רחמים כשרואים את החולה ואת סבלו ולא רק שומע על כך אזי מתעוררים רחמים על החולה ומתפלל עליו בכוונה יתירה. והנה פעמים שישנם חולים שסובלים ייסורים נוראים עד כדי כך שמבקשים מקרוביהם שיתפללו שימותו וסבלם יפסק. ונשאלת השאלה האם צריך או מותר לשמוע לבקשתם ולהתפלל. (וכמובן שאין שום היתר לנתק את החולה ממכשירי ההנשמה גם אם הוא סובל ומבקש משום שזה נחשב מעשה רציחה בידיים וכפי שפסקו כל גדולי הפוסקים).

ובפירושו הר"ן בסוגינתנו מבואר שיש צער גדול ונורא לחולה ואין סיכוי שיתרפא יתכן שיהיה מותר להתפלל ולבקש שימות ויגאל מהייסורים שלו, והביא ראיה לכך מהמעשה המובא בשלהי מסכת כתובות (דף קד.) ושם מסופר על רבינו הקדוש שסבל ייסורים נוראים והמשרתת שלו ביקשה יהי רצון שיוכפו עליונים את התחוננים כלומר שרבי ימות. אמנם בספר תפארת ישראל על המשניות (מסכת יומא פרק ח) הקשה שהרי מותר לחלל שבת אפילו אם בשל כך יחיה אותו אדם כמה שעות ואם כן היאך יהיה מותר להתפלל עליו שימות? וגם בשו"ת איגרות משה (חושן משפט חלק ב) סימן ע"ד) העלה לאסור לעשות כן, ועוד הוסיפו הפוסקים שיתכן וגם הר"ן לא כתב כן להלכה, ובפרט שגם בשולחן ערוך ובפוסקים לא הוזכרה דעת הר"ן. והנה הגר"ש ואזנר זצוק"ל בשו"ת שבט הלוי (חלק י' סימן רצב) נשאל בנידון זה ואחר שהעלה שלא להתפלל כך, כתב שאפשר שבמקרה של חולה שמתייסר שנים ארוכות ואפסה כל תקוה יתכן שלהפסיק מלהתפלל לרפואתו יהיה מותר.

ונסיים בדברי הגמרא בברכות (דף לב) "אם ראה אדם שהתפלל ולא נענה יחזור ויתפלל שנאמר קוהו אל ה' חזק ויאמץ ליבך וקוהו אל ה'. וכתב רבינו בחיי צריך אתה לדעת כי גדול כח התפילה אפילו לשנות הטבע ולהניצל מהסכנה ולבטל הגזרה. שבת שלום

המסעדה
מסעדת החסד מנחת יצחק אומר
לכרז ישיבה ב"ר חיים סקולטוויץ ז"ע

**יש לכם שמחה במשפחה?
ברית. חתונה. בר מצוה.**

**ידועה הסגולה לקיים סעודת עניים באותו היום לאנשים שאין להם.
בתרומה של 400 ש"ח השתתפות ב"מסעדה"
תהיו שותפים להאכיל למעלה ממאה ועשרים איש להצלחתכם**

להשתתפות חייגו: 03-8000770

ניתן לרכוש במחיר מיוחד את הדיסק אונקו של רה"ג ירון מרדכי זכאי שליטיא הכולל את כל שיעורי הדף היומי על מסכתות הש"ס בשפה ברורה ורהוטת ושיעורים בהלכה. ליצירת קשר בפלאפון 0527630352 כמו כן ניתן להאזין לקו הדף היומי בכל שעות היממה הינם בטלפון 0559302663

ניתן להזמין לשיעורי תורה / אזכרה ברה"ב הארץ רבנים מכולל "יביע אומר" 03-8000770

גד תמיד לע"נ ר' מנשה בן רהל ז"ל ולע"נ שושנה מזהין בת זיוה ע"ה

בתרומה של 250 ש"ח אתם שותפים בהפצת העלון ב:20,000 עותקים

איטש לרענהו

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

שבת קודש כג כסלו תשפג: הדלקת נרות: ירושלים: 4:02 תל-אביב: 4:16 חיפה: 4:05 מוצאי שבת: ירושלים: 5:18 תל-אביב: 5:19 חיפה: 5:17 ר"ת: 5:54

פרשת וישב

איסור הלבנת פנים

שלא להלבין פני חברו !

נלמד מהפסוק: "היא מוצאת והיא שלחה אל חמיה לאמר" (פרק לח-כה)

ופירש רש"י: לא רצתה להלבין פניו לומר ממך אני מעוברת, אלא לאיש אשר אלה לו. אמרה: אם יודה מעצמו יודה, ואם לאו, ישרפוני ואל אלבין פניו. מכאן אמרו (סוטה י: ב"מ נט.) נוח לו לאדם שיפילוהו לכבשן האש ואל ילבין פני חברו ברבים".

כתב רבי יהודה החסיד ז"ל (בספר חסידים - נד): מי שבייש את חברו ומצטער ומתחרט ורוצה הוא לקבל את הדין, יבוא לפני יראי ה' למצוא לו פתח לתשובה, יאמרו לו: דע כי רעתך רבה, כי שפכת את דמו של חברך, שכן מציינו באביה בן רחבעם, שהוכיח לירבעם לביישו וניגף למות. לכן לך בני לפייס את חברך עד שיתפייס, ושמור והזהר מאוד לנפשך שלא תבייש ושלא תלבין פני אדם.

ידועה דעת התוספות (סוטה י:) שעוון הלבנת פנים דומה בחומרתה לג' עבירות חמורות שנאמר בהם "יהרג ואל יעבור". יתירה מזו מפורש בדברי רבינו יונה ז"ל (שערי תשובה ג-קלט) שכתב: "והנה אבק הרציחה - הלבנת פנים, כי פניו יחוררו ונס מראה האודם, ודומה אל הרציחה. אכן דימו אבק הרציחה אל הרציחה, וכמו שאמרו יהרג ואל ירצח, דומה לזה אמרו יפיל עצמו לכבשן האש ולא ילבין ולמדו זאת מתמר..."

מפירושו של האלשיך הק' זצ"ל נראה שישנו רמז לדעה זו, שההלבנה נחשבת כרציחה, מהפסוק "שופך דם האדם באדם דמו ישפך כי בצלם אלוקים עשה את האדם". והיינו, באיזה אופן מתקיים "שופך דם האדם באדם"? כאשר מלבין פני חברו, ו"איזיל סומקא ואתי חיורא" - "דמו ישפך".

ומוסיף האלשיך: "ואל תתמה איך יחייב את ראשו מי שלא הוציא נפש ממש. כי הלא בצלם אלוקים שעל הפנים עשה את האדם, שבלעדי זה נמשל כבהמה... ועל כן בהלבין הפנים אשר שם הצלם אלוקים, חייב מיתה, כי פגם במקום צלם אלוקים.

מאידך, לשון חז"ל בגמרא "נוח לו לאדם (ולא "חייב") להפיל עצמו לכבשן האש ואל ילבין פני חברו ברבים". וביאר המהר"ל (בחידושי אגדות סוטה י:) מדוע נוח לו לאדם להפיל עצמו לכבשן האש מאשר להלבין פני חברו?

משום שאף כי כבשן האש הוא כליון גמור ואינו דומה להריגה וסקילה שאינם כליון גמור, שנשאר דבר ממנו, אבל כבשן האש כל עצמות האדם נפסדים, מכל מקום אין הפסד גדול כל כך כמו ההפסד של מי שמלבין צלם האדם, כי המלבין פני חברו, הרי הצלם של האדם שהוא דבר אלוקי נבדל ככתוב "כי בצלם אלוקים עשה את האדם", הוא מקבל הפסד, והפסד זה אינו טבעי ושלא כמו בכבשן האש שמפסיד אמנם את גוף האדם ועצמותיו, אך אינו פועל בצלם אלוקים. ואילו המלבין פני חברו מפסיד ומבטל צלם אלוקים. ומפני זה עונשו חמור כל כך שאין לו חלק לעולם הבא, שהוא גם כן אינו טבעי גשמי.

מובא בספר מנורת המאור שכרו הגדול של הנזהר מלבייש חברו, וכך כתב: הזוכה להנצל כל ימיו מעוון הלבנת פנים, הקב"ה יצילוהו מכל צרה, ויצאו ממנו בנים הגונים. כמו שמצינו שאירע לתמר, בזכות שהסכימה להפיל עצמה לשריפה כדי שלא תלבין פני יהודה, זכתה ויצאו ממנה מלכים ונביאים.

חצי שיעור בהלבנת פנים...

יהודי נכנס לחדרו של הגראי"ל שטיינמן זצ"ל ושאל: אדם פלוני משמש בתפקיד ציבורי, אך מתנהג שלא כראוי, האם יש להעבירו ממשרתו, כי במצב כזה אינו מרוצה לקהל...

אמר לו הרב שטיינמן: "אסביר לך את שאלתך, אתה שואל, האם להלבין את פניו, דהיינו לאכול חזיר, רק אתה סבור שיש בכך צורך... אני לא יכול לתת היתר לאכול חזיר!"

ניסה שוב השואל: "אולי יעבירוהו ממשרתו רק לפרק זמן קצר, וכדי שהציבור ילמד לקח מהתנהגותו?"

השיב הרב שטיינמן: "הלא אמרתי לך שבמקרה דנו, זו אכילת חזיר, והרי חצי שיעור אסור מן התורה..."

חכימא דיהודאי

"שתקתי כדי שלא להלבין פניו..."

אירע פעם שילד "בר-מצוה" עלה לתורה בשבת, אך את ההפטרה קרא מאוד בלחש. שאלו את הגאון רבי חיים קניבסקי זצ"ל, האם יצאו ידי חובה? השיב רבי חיים שאילמלא איסור הלבנת פנים שיהיה לילד, היה מצווה שיקראו שוב את ההפטרה. אבל עתה יצאו בדיעבד ידי חובה אף שהרוב לא שמעו, אך מכיון שהיו מנין אנשים ששמעו יצאו ידי חובה.

והוסיף רבי חיים: "פעם אירע שילד קרא את ההפטרה ולא שמעו כלום. ולא יצאו ידי חובה. אבל משום הלבנת פנים של הילד ואביו, שתקתי. ויתכן שבאופן זה יש ענין לשמוע במקום אחר.

דרך שיחה

להשריש את מדת האמת באופן שיהיה "תוכו כברו" ולא לדבר "אחד בפה ואחד בלב"!

נלמד מהפסוק: "וישנאו אותו ולא יכלו דברו לשלום" (פרק לז-ב)

וכתב רש"י: מתוך גנותם למדנו שבחס, שלא דיברו אחד בפה ואחד בלב. עכ"ל. וידועים דברי חז"ל: כל תלמיד שאין תוכו כברו אינו תלמיד חכם. ויש אומרים: נקרא נתעב (יומא עב). ואחד משלושה שהקב"ה שונאן הוא המדבר אחד בפה ואחד בלב (פסחים קיג).

אדם שאין תוכו כברו, אומרים חז"ל, נקרא נתעב והקב"ה שונאו. וכל כך למה? משום שאדם כזה "מסוכן" הוא. כי יתכן שיהיה מושחת בפנימיותו. שיהא כל תוכו רצוף ברשעות וטומאה, ועם זאת, כלפי חוץ, נוסף הוא "נופת צופים". מתעטף הוא ב"איצטלא של צידקות". אדם כזה סכנתו רבה להיות הבריות משופעים ממנו לרעה.

שכן כאשר רשעותו ושחיתותו גלויים לעין כל, יודעים הכל להזהר ולהתרחק ממנו. לא כן כאשר הוא טומן אותם בקרבו ומראה עצמו כלפי חוץ כצדיק וישר. במצב זה הריהו מכשול גדול לאחרים שעלולים להתפתות ולהתחבר אליו וללמוד ממנו ואחריתם עדי אובד.

על כן אמרו חז"ל בגמרא (סוטה כב): שאמר ינאי המלך לאשתו: "אל תתיראי מן הפרושי וכו' אלא מן הצבועין שדומין לפרושיין שעושיין מעשה זמרי ומבקשים שכר כפנחס". גם דימו זאת רבותינו לטומאתו של החזיר, ומעניין שהתורה מדגישה את הטומאה שבו דוקא בסימן הטהרה שיש בו "כי מפריס פרסה הוא". מדוע לא בסימן הטומאה ש"גירה לא יגר"? אלא משום שדוקא סימן טהרה זה שמראה החזיר לעין כל, הוא זה שמוסיף טומאה על טומאתו, לפי שבכך מטעה הוא את הבריות לאמר: "טהור אני".

וכפי שאמרו חז"ל (במד"ר בראשית סה-א) על עשו שנמשל לחזיר שפושט את טלפיו כאומר ראו כי כשר אני. כך היה עשיו תוכו מלא מרמה, מתעטף באיצטלא של צדיק, ושואל את אביו כיצד מעשרין את המלח. זו הסיבה שדוקא מן הצבועין יש להתירא יותר מכל, כי לא נזהרים מלהתקשר ולהתחבר עמם, וממילא להתקלקל מהם.

בכך היה מאבקו של יעקב עם המלאך - שרו של עשיו. נחלקו חז"ל (בחולין צא) האם המלאך, כ"גוי" נדמה לו או כ"תלמיד חכם". שכן בשני פנים אורב שרו של עשיו לפתחו של יעקב: האחד "כגוי נדמה לו" - בהסתה גלויה (וזה פחות מסוכן), והשני: באיצטלא של תלמיד חכם, וכך להשפיע עליו (וזה מסוכן ביותר).

זו הסיבה שרבותינו גדולי ישראל (בהם, **החזון איש, הגרא"מ שך** זצ"ל ו**הגראי"ל שטיינמן** זצ"ל), יצאו בתקיפות נגד כל מיני תנועות "פשרניות". קבוצות של "שעטנז", שנקטו להם כשיטה להנות מכל העולמות... ולהיות "גם וגם" - גם באיצטלא של צדיקים ותלמידי חכמים לעת הצורך, וגם להנות בו בעת מתאוות העולם האסורות. גם לבחור את המצוות וההלכות הנוחות והמשתלמות להם, וגם להתעלם ממצוות ש"מקשות" עליהם את חיי התענוגות. גם לבחור את הרבנים המקילים ולבטל את ה"מחמירים" וגם אז להחליט מה לשאול ומה לא. או: גם להתעטף באיצטלא של "קנאות" ואי-הכרה "בשלטון הכופרים" ובסמליהם, ולבטל את דעתם של גדולי ישראל כעפרא דארעא, וגם להנות ממנעמי השילטון ומתקציבי ממונם, כמובן בצינעה ובהסתרה, שבחוץ לא יידעו, הכל לפי האינטרס האישי באותה שעה.

נוכל להמליץ על אנשי ה"גם וגם" הללו, בדרך צחות, את אמרת חז"ל (קידושין ל). "ושנתנם" - שאם ישאלך אדם דבר אל **תגמגם**... כלומר: אל תהיה "גם וגם" אלא תחליט, האם אתה כאן או כאן, האם אתה לגמרי שומר תורה ומצוות, או שאתה פורק עול ח"ו. וכקריאת אליהו הנביא בהר הכרמל: "עד מתי אתם פוסחים וכו' אם ה' הוא האלוקים לכו אחרי, ואם הבעל" וגו' [מכך חששה רבקה כש"התרוצצו הבנים בקרבה" שמה מדובר באותו בן שהוא "גם וגם" - גם רץ לבתי המדרש וגם לעבודה זרה, ולכן אמרה "למה זה אנכי, ותלך לדרוש את ה'", וכששמעה שהם שני בנים, זה לכאן וזה לכאן, נחה דעתה], על אלו ושכמותם הורונו רבותינו "הזהרו מן הצבועין" וכו', שיש להזהר שבעתים שלא להגרר ולהמשך אחריהם ולא ללכת בדרך איתם, כאמור.

מכאן יפתח לנו צוהר להבין היטב בס"ד את פרשת אברהם ולוט, אשר לכאורה תמוה מאוד: איך זה יתכן שאברהם אבינו שהיה מגייר ומקרב רחוקים לאבינו שבשמים והצליח בזה מאוד. ולמרות זאת דוקא את אחיינו לוט, לא רק שלא קירבו אלא הרחיקו ואמר לו "הפרד נא מעלי" וכו' למה לא נקט לכל הפחות "בשמאל דוחה וימין מקרבת"?!

אלא התשובה: אחרי שאברהם הוכיח את לוט ורועיו על הגזל והם כ"למדנים גדולים" ביטלו דעתו והוכיחו להיפך (ועין פירש"י), הבין אברהם שאין לו כאן עסק עם "תינוקות שנשבו" שיודעים שלא יודעים מאומה, ונכנעים לקבל דעת "הרבנים". אלא מדובר כאן באנשים שהם "נבלים ברשות התורה", המתעטפים באיצטלא של תלמידי חכמים ומגייסים, כבכול, את התורה כדי לגזול, ורוצים להנות מכל העולמות. אנשים כאלו, סבר אברהם, אין להם תקנה, כי אינם מקבלים תוכחה ואסור להתחבר עמם.

זהו שאמר אברהם ללוט: "הפרד נא מעלי אם אשמאל ואימינה ואם הימין ואשמאלה" כלומר: אתה לא יכול להיות בעת ובעונה אחת גם "ימין" וגם "שמאל". אלא עליך להחליט האם אתה כאן או כאן, ובכל מקרה אברהם נזהר להיות בצד שכנגד, כמשנ"ת.

"מדוע לומר דברים אחרים..."

אחד מוותיקי התלמידים של הגאון מטשיבין - רבי דוב בעריש וויידנפעלד זצ"ל, נכנס אליו לביקור חג.

קיבלו רבי דוב בעריש כדרכו בדברי תורה מענינא דיומא. אותו יהודי נזכר לפתע שזמני קבלת הקהל אצל האדמו"ר שבצילו הוא חוסה, קרבים, ורצה להספיק ללכת גם אליו. על כן אמר לרבי דוב בעריש שאינו רוצה יותר להטריח... ורמז שברצונו ללכת.

פנה אליו רבי דוב בער ואמר לו: "תמהני עליכם, אם ברצונכם ללכת רשאים אתם ללכת, ומדוע צריך לומר דברים אחרים..."

שר התורה

"תוכו כברו"...

באחד הימים הזמינו את הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל לאסיפה ציבורית. ואולם כאשר נודע לו שעסקן נכבד פלוני, גם כן יופיע באסיפה זו, סירב להשתתף בה. לימים נקלעו שניהם לאסיפה של אישים נכבדים, ובמהלכה, לעיני כל המשתתפים, פנה אליו אותו עסקן ישירות ושאל: "אמר נא כבודו, האם נכון הוא שסירב לבוא לאסיפה פלונית, באומרו שאם אני אופיע שמה לא יוכל להיות נוכח בה"?

הרב צדקה הוכה לרגע בתדהמה מהצורה הפומבית שנשאל על הדבר. הוא יכל להשתמט במענה כזה או אחר. אולם הוא התעשת מהרה והעדיף את טוהר האמת להיות "פיו ולבו שוין" וכך השיב: "נכון; סירבתי להשתתף באסיפה, אבל לא מפני שיש בליבי ח"ו טינה אישית כלפיך, אלא משום שאנו חלוקים בדעות ובהשקפות... ומלבד זאת אין בינינו שום מחיצה או פירוד לבבות חלילה..."

וזאת ליהודה

"אסור לי ללבוש את הכובע"...

כשנה וחצי לפני פטירתו של הגרי"מ פינשטיין זצ"ל קנו לו מגבעת חדשה לכבוד חתונת נכדו. אחד האברכים החמיא לו: "הכובע החדש עושה את הראש ישיבה צעיר בעשר שנים..."

הגיב רבי מיכל ואמר: "אם כן, הרי זו גניבת דעת ואסור לי ללבוש את הכובע..."

ואכן, רבי מיכל לא חבש את אותה מגבעת כלל, מתוך החשש שגונב בכך את דעת הבריות...

הלמות עמלים - ח"ב

מעלה נשגבה להודות על האמת בפני הזולת אף אם מתבזה על ידי כן!

נלמד מהפסוק: "ויכר יהודה ויאמר צדקה ממוני" (פרק לה-כו)

ואמרו חז"ל יהודה הודה ולא בוש, מה היה סופו? נחל חיי העולם הבא (סוטה ז:). כיוצא בזה אמרו חז"ל על הפסוק "יהודה אתה יודוך אחיד" - מקרא זה לא אמרו אלא כנגד צדיקים שכובשים את יצרים ומוזים במעשיהם, שכל המודה במעשיו זוכה לחיי העולם הבא (מד"ר). עוד אמרו חז"ל: יוסף שקידש שם שמים בסתר זכה והוסיפו לו אות אחת משמו של הקב"ה, שנאמר (תהלים סא) "עדות ביהוסף שמו" יהודה שקידש שם שמים בפרהסיא זכה ונקרא כולו על שמו של הקב"ה (סוטה י:)

מפני מה זכה יהודה למלכות? מובא בתוספתא (ברכות פ"ד הט"ז) מספר טעמים: א) מפני שהודה במעשה תמר ב) מפני שהציל את אחיו יוסף מן המיתה. ג) מפני הענוה (שנאמר "ועתה ישב נא עבדך"...) .

וביאר הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל (בשיחות מוסר - מאמר כג) כי טעמים אלו שמחמתם זכה יהודה למלכות, לא היה זה בתורת זכות וקבלת שכר גרידא, אלא שעל ידי מעשים אלו נעשה ראוי ומוכשר למלכות וכתר מלכות יהא הולמו. שכן עיקרו של מלך הוא בקבלת עול אחריות על כל אלו שאימתו מוטלת עליהם.

מלבד זאת יש בהודאה על האמת כח עצום של "מושל ברוחו" שהוא חזק יותר "מלוכד עיר", ולכן ראוי לו המלוכה. שהרי ידוע לכל, עד כמה קשה לאדם לשנות דעתו וכ"ש להודות בטעותו. וכפי שהסביר רבי חיים (בשיחותיו - מאמר מז) שהמשפט הראשון שעולה בדעת האדם, הוא זה שנקבע אצלו ואז לא יקשיב לדעת אחרת ויעשה הכל להחזיק בדעתו. שהיא בעיניו כאמת שאין לזוז ממנה.

ועד כדי כך מגיעים הדברים, שאף שרואה אדם שנענש על חטאו, אינו יכול לחזור בו ולהודות שטעה. רואים זאת בדברי חז"ל (קידושין כ.) "בא וראה כמה קשה אבקה של שביעית. אדם נושא ונותן בפירות של שביעית, לסוף מוכר מטלטליו... לא הרגיש, לבסוף מוכר שדותיו... לא באת אל ליבו עד שמוכר את ביתו..." וכך ממשיך ויורד ירידה אחר ירידה עד שמוכר עצמו לעבודה זרה. עיי"ש.

נמצאנו למדים, שאף שרואה אדם את כל העונשים שבאים עליו בזה אחר זה, ואיך שהוא מתדרדר מדחי לדחי, אעפ"כ אין הוא יכול לחזור בו ולהודות שטעה אלא ממשך בדרכו הרעה. הנה כי כן, גבורה גדולה היא להודות על האמת.

הארה מעניינת האיר **הגרא"ל שטיינמן** זצ"ל על הקושי הגדול של האדם לשנות דעתו: הנה מובא בגמרא (ברכות) על רבי אלעזר בן עזריה שהלבינו שערות זקנו, כדי שיסכימו לקבל ממנו. ונשאלת השאלה: הרי ישנם שני אפשרויות שיגרמו לקבל ממנו. או שהקב"ה יערה עליהם דעת הפוכה ממה שחשבו עד עתה, ואז יקבלו ממנו. או שהקב"ה ילבין זקנו ויראה כבן שבעים שנה ואז יקבלו ממנו, מדוע נבחרה דוקא האפשרות השניה, שהיא נס חיצוני גדול יותר שכן 17 יראה כבן שבעים?

אלא ללמדנו - השיב הרב שטיינמן - ששינוי בדעת בני אדם הוא נס גדול יותר משינוי פיזי בזקן, והקב"ה מנהיג עולמו ככל האפשר בניסים קטנים יותר...

"האם גם אתה מסוגל להודות?"

שח הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל שכך סיפר לו הגאון רבי חיים סולובייצ'יק זצ"ל: "בהיותי ר"מ צעיר בוואלוז'ין עליתי באחד הימים לבמה כדי למסור את השיעור. קראתי לפני בני הישיבה את דף הגמרא ואמרת: "אין לי מה לומר בפניכם על דף זה" וירדתי מן הבימה. בני הישיבה עמדו כמובן נדהמים".

וכך הסביר רבי חיים את הנימוק למעשהו: "כשהכנתי את השיעור, התעוררה לי שאלה שאיש לא היה מעלה בדעתי לשאול אותה, אח"כ עלה בלבי תרוץ, וגם תרוץ זה איש לא היה מעלה בדעתו. היה לי איפוא, מה לומר. אולם סבור הייתי שאין זו דרך אמת, ולכן החלטתי שלא לומר את השיעור". כאן פנה אלי רבי חיים: "האם גם אתה מסוגל כך? אם כן, תוכל להיות ראש ישיבה!"

בדרך עץ החיים

"עלי לשנות דעתי..."

דרכו של רבינו הגרא"מ שך זצ"ל היתה, שכאשר ראה שיש צורך לשנות את דעתו ממה שהיה לו בעבר (מפני נסיבות חדשות שנוצרו) לא התחשב בכבודו. כאשר הביע הרב לורנץ ז"ל את חששו מפני הרב שך, כיצד הציבור יבין זאת שהרב משנה דעות? השיב לו בדברים הבאים:

"כוונתך בוודאי שאני גורם לפגיעה בכבודי או בכבוד התורה. דע לך, ראשית כל, כבודי זה דבר שאינו קיים, וכי מי אני שאקפיד על כבודי? אני יודע דל ערכי... אמנם הציבור רואה בי תלמיד חכם, ועלי להתחשב בכבוד התורה, אך דע לך שהאמת עולה על הכל, ואם אני מסיק שהיתה כאן טעות, כמו המקרה של... הרי האמת עולה על הכל, ועלי לשנות את דעתי ולהודות על האמת... מן האמת לא תצא אף פעם תקלה".

במחיצתם

שעבוד מהכרת הטוב

להרגיש מחוייבות ושעבוד למי שהרבה להטיב עמו, ולהשיב לו כגמולו!

נלמד מהפסוק: "ולא חשך ממוני מאומה... ואיך אעשה הרעה הגדולה הזאת וחטאתי לאלוקים" (פרק לט-ט)

מפרש הספרנו: "איך אעשה הרעה הגדולה הזאת - לשלם רעה תחת טובה". ומה שסיים יוסף "וחטאתי לאלוקים" [ולא "וחטאתי לאדוני"] יתכן שרמז לנו בזה כאמרת חז"ל (במשנת ר"א - פרק ז) ש"כל הכופר בטובתו של חברו לבסוף כופר בטובתו של הקב"ה". אכן אפשר לבאר עוד, שכל דברי יוסף נסבו ביחס להקב"ה, שכיון שהטיב עמו כל כך בזה שנתן בלב אדונו לתת כל אשר בידו... איך יתכן שיחטא לו וימרה את פיו. על כך היה אומר הגה"צ רבי הלל כגן זצ"ל, כי "טענה פשוטה והגיונית כזו גם גוי יכול להבין..."

הגאון רבי יעקב ניימן זצ"ל היה רגיל לומר: "הכרת הטוב היא יסוד באמונת ה', ולכן מי שיש בו הרגש של הכרת תודה, הרי בהכרח הוא מאמין בה'. אדם כזה אינו יכול להיות בשום פנים ואופן אפיקורס!"

והיה אומר הגה"צ **רבי חיים פרידלנדר** זצ"ל, האדם יכול להתפלל תפלה שלימה מתוך כוונת הלב, רק אם יש בו את ההרגשה הפנימית של הכרת הטוב. כשאדם חי בהכרה שהוא מקבל כל צרכו מהשיל"ת, אז הוא יכול להתפלל ולברך ולהודות לו על כך. אך כשחסר לו בהרגשה זו, לוקח את הכל כדבר המובן מאליה, לא שייך אצלו מושג של תפלה אמיתית.

ומוסיף רבי חיים: כשאנו מברכים מידי יום "שעשה לי כל צרכי", עלינו להכיר טובה להקב"ה שנותן לנו כל יום את צרכנו מחדש. "המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית". כל בוקר צריך להרגיש מחדש את חסדי השיל"ת עלינו שמספק לנו את כל הדרוש לנו. רק ע"י הכרה פנימית זו, ניתן להרגיש את העורך בברכה ובתפלה.

בעל חוב מהכרת הטוב...

סיפר חתנו של הגאון רבי יעקב קמנצקי זצ"ל: "היה זה באמצע הקיץ של שנת תשמ"ג. ישיבת נר ישראל בבולטימור חגגה אז את שנת היובל שלה. אותו יום שרר חום כבד ומעיק. רבי יעקב קמנצקי שהיה זקן מופלג וחלש וכבר עבר את גיל התשעים, עם כל זאת הטריח עצמו במאמץ רב להשתתף בשמחת הישיבה.

"שאלתי אותו מדוע מטריח עצמו כל כך, הלא אינו בקו הבריאות? "והשיב לי: "אם אחד אין לו כסף, הריהו פטור מצדקה. אולם אם הוא בעל חוב, הוא עדיין חייב לפרוע את חובו. אני בעל חוב לישיבת נר ישראל, זאת משום שבני הגאון רבי שמואל שליט"א נעשה כאן ללמדן. אמנם עבר לאחר מכן ללייקווד, אולם תחילת עלייתו היתה כאן. אני מרגיש עצמי בעל חוב למקום הזה, לפיכך חייב אני לפרועו גם אם אין לי כוחות לכך".

הלמות עמלים

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

מעז יצאו מתוקים...

לערכיה. בשלב זה חשוב להדגיש: מכיוון שנקודת-המוצא של המארגנים הייתה "ליברלית", ממילא התכנים שהם כביכול ניסו ליצוק במשך שנת השבתון לא השפיעו כלל. אלא אם כבר - אז להיפך. תקראו לזה 'תמימות'. תקראו לזה 'נאיביות'. כך או כך, תוצאות הכסף והמאמצים שהושקעו בפרויקט לא הניבו "קירוב" וד"ל.

'אדם' היה ממועוט המשתתפים שהגיע מבית בו צמו ביום כיפור, ועד מהרה התברר לו שרק עשרים חניכים נוספים הגיעו מבית כזה. למרות זאת ארגנו שם "סעודת שבירת הצום" מפוארת, דשנה ועסיסית, לכלל הקבוצה, מתוך מחשבה שהגישה ה"חיובית" תשפיע לבסוף לטובה, ותגרום להם בשנה הבאה לנסות לצום...

תכל'ס. תפילות היום הקדוש הסתיימו. המתפללים צעדו כרבע שעה עד שהגיעו לחדר האוכל, שם נדהמו לגלות שמכל הסעודה הדשנה נותרו עצמות בלבד!

מסתבר שרוב הקבוצה - שכלל לא צמה - הקדימה אותם וכילתה את הכל. 'אדם' היה מזועזע. על עצם חילול היום הקדוש הוא העדיף שלא לחשוב. סוף-סוף מדובר בבנים שגדלו בבתים מנוכרים בחו"ל ללא טיפת מושגים ביהדות. אבל מה עם האנושיות הבסיסית? איך אתה מסוגל לכלות ארוחה שנועדה לאנשים שצמו מעל 24 שעות, ובגללך לא יהיה להם מה להכניס לפה? ואתה אפילו לא רעב באופן מיוחד! איפה ה'בין אדם לחבירו'? איפה?!

השאלה הזו שברה לו את הלב, ובאותו מעמד הגיע למסקנה סופית: כאן לא מלמדים יהדות! אם המידות מושחתות בתכלית, אז אין קשר בין המקום הזה ליהדות!!

* * *

אבל הסיפור עדיין לא נגמר:

בחלוף כשנה מההשתתפות באותה תוכנית, הוא פוגש את אחד המדריכים והם מחליפים ביניהם חוויות. בין השאר מציין בפניו 'אדם' את האכזבה הגדולה שעטפה אותו כאשר גילה שחברי הקבוצה היו מסוגלים לחסל להם את כל הארוחה הדשנה.

והמדריך משלים לו - כמסיח לפי תומו - את החצי השני של הסיפור:

בשעות אחר-הצהריים של היום הקדוש, במהלך ההכנות ל"סעודת שבירת הצום" התברר שחברים נקניקיות ועוד מיני פינוקים. אחד המדריכים החליט "להשלים מלאי". אבל כמובן שכל החנויות היו סגורות. סוף-סוף הוא מצא מקום פתוח (ומי פתוח ביום-כיפור, אם לא חנות של ערבים או של גוים שעלו בחסות חוק השבות?) וכך השלים את המלאי בבשר-פיגולים.

'אדם' קפץ משמחה כשנודע לו שאלמלא היו חבריו גונבים לו את הסעודה הדשנה, היה נכשל חלילה במאכלות אסורות...

אם תצאו כיום לסמטאות שערי-חסד, ותנסו לגלות שם דמויות ירושלמיות מקוריות, ספק רב אם תצליחו. בתי השכונה המיתולוגית, נמכרו זה מכבר לתושבים 'חוצניקים' וליזמי נדל"ן שהקימו שם וילות עבור עשירים.

אבל "פינות יהודיות חמות" בהחלט קיימות שם גם היום. אחת מהן היא **קיי.בי.אם. (KBM)** מדובר במנין של בני-עליה שהוקם לפני כ-15 שנה. המנין נוסד על ידי צעירים מחו"ל שלמדו בישיבות בארץ, ונשארו לגור כאן אחרי החתונה. ברובם צעירים שהתחזקו, ולהט התפילה שמאפיין אותם מדביק את כולם.

בית הכנסת הזה מושך אליו רבים מתושבי האזור, ואף מחוצה לה, אשר מבקשים "לצמוח" יחד איתם - כהגדרת ת"ח מראשוני מתפללי בית הכנסת - כי המתפללים לא מרגישים שהם כבר "נחתו", הם עדיין ב"המראה"... המקום מלא בכל שבת וחג, עד אפס מקום ממש. מכיוון שהמקום צר מהכיל את כולם, עומדים המתפללים גם בחצר או בחלונות. התפילה מאופיינת מטבע הדברים ביותר שירה, אך לא פחות חשוב מכך בדברי-תורה שנמסרים בכל תפילה מפי רב המקום הג"ר **חיים יגודא שליט"א**.

אחת המשפחות מייסדות המקום - היא משפחת **שפירא**. כמה מבניה משמשים כשליחי-ציבור בתפילות המיוחדות. בליל שבת פרשת ויצא תשפ"ג, שימש כשליח ציבור האח **הרב אברהם יוסף שליט"א**, ולאחר התפילה ניגש אליו בחור שהציג את עצמו בשם **'אדם בורנשטיין'**. 'אדם' הודה על התפילה המיוחדת, ציין את ההתרגשות והקרבה להשם שמתעוררות בעקבות התפילה המיוחדת - ואגב גם חשף את סיפור חייו:

* * *

הוא גדל בקהילה יהודית בחו"ל, אך כדי שתבינו את רמת האידישקייט ששררה בקהילה נספר לכם שביליל שבת היו מתפללים בבית הכנסת. ולאחר התפילה פונים כל חברי הקהילה להשתתף יחדיו במשחק ספורט... במגרש הגדול שמור אזור שלם עבור חברי הקהילה... אם זה לא היה מצער - זה היה מצחיק.

יום אחד הציעו ל'אדם' להצטרף לתוכנית של קירוב. "שבתון" שמתקיים בארץ ישראל, שתכליתו להעמיק את ערכי היהדות בקרב בני חו"ל. אבל אל דאגה; התוכנית לא "קשוחה" מידי וגם מי שגדל בקהילה ליברלית יכול לשרוד אותה. הוא שמח להצטרף, לצד 120 צעירים נוספים. למצטרפים לא הוצבו שום 'תנאי-סף', ועד מהרה התברר לו שלמרות שהוא לא גדל ב'קהילה שומרת שבת', רוב המשתתפים הגיעו ממחוזות עוד יותר רחוקים! רח"ל.

* * *

יום כיפור.

מארגני התוכנית סידרו אולם מרווח לתפילות היום, ועשו הכל על מנת להקל את "החוויה הרוחנית". האחראי נכח במקום, ומונו מדריכים שמתפקדים לסייע בהכרת היהדות והחדרת האהבה

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון? ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il

נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!

או צרות הפרשה

פרשת "וישב"

"ויבא יוסף את דיבתם רעה אל אביהם" [לז, ב]. העונש הגדול ביותר.

כל רעה שהיה רואה באחיו היה מגיד לאביו: שהיו אוכלים אבר מן החי, ומזלזלין בבני השפחות, וחשודין על העריות (אין הדברים כפשוטם חלילה, ויעויין בתחילה ספר "פרשת דרכים שהאריך בזה). ובשלושתן לקה. על אבר מן החי - "וישחטו שעיר עיזים" במכירתו, ולא אכלוהו חי. ועל הדיבה שקורין לאחיהם (מבני השפחות) בשם עבדים - "לעבד נמכר יוסף" על דיבת העריות - "ותשא אשת אדוניו את עיניה אל יוסף".

ותמה הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל: להימכר לעשר שנות עבדות כעונש על הוצאת דיבה - ודאי רע ומר הוא, עונש מחריד. לעמוד בניסיון החמור של אשת פוטיפר, בלחצים ובפיתויים של אותה מרשעת, בגינה הושלך לשתים עשרה שנה לבית האסורים, לבור כלא - אף זה עונש נורא. אבל במה לקה יוסף כשראה את אחיו שוחטים שעיר עיזים, ולא אכלוהו חי. במה נחשב לו הדבר לעונש על שהוציא דיבתם שאוכלים הם אבר מן החי.

ותירץ, שאין לאדם עונש גדול יותר, מעצם הווכחו בטעותו! כאשר ראה יוסף את אחיו שוחטים שעיר עיזים, הבין שחשד בהם לחינם, והביא דיבתם חינם - וחי בטעות, ופעל על פיה - אין אנו יכולים לשער צערו ויגונו, אי אפשר למצוא עונש נוקב יותר!

מסופר, שגאון המוסר הסבא מקלם זצ"ל חלש ותש כוח היה ממחלת לב קשה ומייסרת, ופניו חיוורות מחוסר דם. אך בשבת קודש מתלהטות היו פניו בזוהר פנימי ומאדימות כשלהבת אש! באותה עת נודע לשימצה כתב עת ארסי של המשכילים, ששילח חיצו לעג מורעלים בכל הקדוש והיקר לנו, הסית והדיח לפרוק עול ולכפור בעיקר רחמנא ליצלו. בערב שבת קודש הגיעה לקלם הידיעה, שעורך הבטאון שבק חיים. בא אחד ממקורבי הסבא ובישרו את הבשורה: האפיקורס הנודע, עורך "המליץ", החוטא ומחטיא את הרבים - מת - ברוך המקום שהרגו! שמע הסבא והעמיק חיוורונו, ובאותה שבת לא זָהרו פניו באור יקרות!

תמהו הרואים, ובצאת השבת העז אחד ממקורביו ושאלו על כך. נענה ואמר: "מה התמיהה? הלא גדולה כל כך הרחמנות על אותו רשע! תאר לך: כל חייו סבר שאין דין ואין דין, הסית לנטוש את המצוות ולכפור בתורה ולהצטרף אל ה"אור הגדול" - והנה מת, ורואה הוא שיש נשמה ויש השארת נפש, ויש דין ויש דין, התורה אמת ומצוותיה אמת, ורואה הוא שכל ימי חייו עסק בקדחתנות בדבר אחד בלבד: להעמיק לעצמו גיהנם...!". "יהודי הוא- ואיך לא יתפלץ לבי בחשבי על פלצות לבו...!"

כלפי מה הדברים אמורים? בכל בית יהודי זוהרים נרות השבת ומאירים נרות החנוכה, נשמעת ברכת השבת: "שעשה ניסים לאבותינו, בימים ההם בזמן הזה". ואנטיוכוס, אילו ניתנה לו חופשה לשעה ממדורו התחתון שבגיהנם, מיקוד אש התופת בה נצלות נשמתו שנות אלפיים, אילו ניתן לו לראות כיצד חכמת יוון נגוזה, ואליליה נשכחו בתהום הנשיה. משורריה והוגיה, סופריה ומדינאיה אינם אלא עניין להיסטוריונים שמחקריהם מעלים אבק במדפים נידחים בספריות מדעיות. ואילו ניתן לו לראות כיצד עם ישראל נגדו לחם בחירוף נפש חי וקיים, ודתו אותה ביקש לעקור ולהעביר מן העולם נשמרת בידי רבבות אלפי ישראל כן ירבו. כיצד תורתו אותה רדף ושרף נלמדת במאות מאות תלמודי תורה ושיבות קטנות וגדולות, בהיכלי תורה וכוללי אברכים, כיצד אלפי שיעורי תורה נמסרים בפני רבבות משתתפים וחידושי תורה לאין סוף מתחדשים וספרים רואים אור - עולם זוהר ותוסס, חי ומתרחב - היש עבורו גיהנם גדול יותר?! הלא כל נר שאנו מדליקים, ניצוץ נוסף הוא במדורת הגיהנם שלו!

ואנו קוראים: "גירא בעיניך אנטיוכוס, אבי המהפכה החילונית הראשונה!" (מעין השבוע).

"כה אמר ה' על שלושה פשעי ישראל ועל ארבעה לא אשיבנו על מכרם בכסף צדיק ואביון בעבור נעלים" (מתוך הפטרה).

מיהו ה"אביון"? זה יוסף הצדיק, שמכרוהו אחיו בעשרים כסף, ובכסף שקיבלו קנו עשרה זוגות נעלים. מדוע קנו בכסף המכירה דווקא נעלים?

רבי יהונתן איבשיץ מבאר, שאם היו קונים בגדים חדשים, היו צריכים לברך שהחיינו. ואמרו האחים: איך נברך שהחיינו כשאחינו נמכר לעבד, ושרוי בצער!?

לכן קנו נעלים, שהן מעור, ויש בידינו כלל שעל בגדי עור לא מברכים שהחיינו. הרשב"א כותב, שהטעם לכך הוא שנעשו הנעלים מעור של בהמה, והיה בזה צער בעלי חיים.

זהו גם אחד הטעמים שלא מברכים "שהחיינו" על תפילין, בפעם הראשונה כשמניחים אותם - מאחר שנעשו מעור בהמה, והיה בכך צער בעלי חיים.

על פי זה מובנת תלונת הנביא, שמכרוהו "בעבור נעלים" - אתם דואגים בגלל צער בעלי חיים, ועל צערו של אחיכם, שבוכה ומתחנן אליכם, אינכם דואגים?! (דורש ציון).

"הישאג אריה ביער וטרף אין לו היתן כפיר קולו ממעונתו בלתי אם לכד" (מתוך ההפטרה).

שנינו במשנה באבות: "הוי עז כנמר וקל כנשר, ורץ כצבי וגיבור כארי, לעשות רצון אביך שבשמים". נדרש מכל אחד מאיתנו להיות "גיבור כארי". כידוע "גיבור" הוא זה "הכובש את יצרו". מדוע? הביאור בזה הוא על פי מה שכתב רבנו בחיי בספרו "חובות הלבבות" על החכם שראה את אנשי המלחמה חוזרים מן המערכה עטורי ניצחון, שמחים וצוהלים. "אמר להם: שבתם מן המלחמה הקטנה שוללים שלל, התעתדו למלחמה הגדולה. אמרו לו: ומה היא המלחמה הגדולה? אמר להם: מלחמת היצר וחילוליו".

מה שניצחנתם במלחמה – הסביר להם החכם – הוא ניצחון קל לעומת מלחמת היצר. מלחמת היצר נמשכת יום – יום, שעה – שעה, וזוהי המלחמה הכבדה, שעדיין עומדת בפניכם".

"גיבור" אינו זה שהתגבר באופן חד פעמי וניצח את העומד מולו. "גיבור" הוא זה שנלחם שוב ושוב, ועליו להוסיף יום יום גבורה על גבורתו של אתמול. אסור לו להישאר באותה מדרגה של גבורה שעמד בה אתמול.

אלו הנלחמים ביצרם, שומה עליהם להוסיף בכל יום גבורה על גבורתם, בכל יום שהם זוכים לנצח את היצר, הוא, היצר, מתגבר ומתחזק, וכמו שאמרו "כל הגדול מתברו – יצרו גדול ממנו". וצריך לשנס מתנים, להגביר תעצומות, לקראת המלחמה החדשה, ביום הבא.

זהו אופיה של מלחמת היצר – מלחמה יומיומית, וזוהי ה"גיבור" הכובש את יצרו – עליו להוסיף תמיד גבורה על גבורתו. זהו "גיבור כארי" – כשם שהאריה מוסיף גבורה על גבורתו, כך הגיבורים האמיתיים, הנלחמים ביצרם, מוסיפים גבורה ותעצומות נפש בכל יום ובכל שעה, להתגבר על יצרם ולהתעלות בעבודת ה'. הצדיקים אינם מסתפקים במה שהשיגו אתמול, הם שואפים כל יום להוסיף ולטפס, עוד ועוד, במסילה העולה בית אל.

הגאון מוילנא זצ"ל אומר, כי דרכו של האריה לשאוג שלוש שאגות, כדלהלן:

בחצות לילה מתעורר האריה לחפש אוכל. דא עקא, שכל החיות שבגינגל יודעות זאת ובורחות הרחק מסביבתו. כשהאריה מבחין במנוסתן – הוא שואג שאגה אדירה, השאגה הראשונה, והחיות קופאות על מקומן מרוב פחד.

האריה מתקרב לטרפו. הוא מעוניין לאכול בנחת, בלי שיקפצו או שירעישו לו. לשם כך הוא שואג שאגה נוספת, השאגה השנייה, ובאמצעותה הוא משתיק לחלוטין כל תזוזה. החיות הופכות להיות כמו אבן דוממת, וכך יכול הוא לאכול בנחת... השאגה השלישית, והעיקרית, היא כאשר הוא אכל, שבע, מדושן עונג.

מההתנהגות הזאת של האריה עלינו ללמוד מוסר השכל: האריה שואג כדי להבהיל את החיות, כדי לעצור אותן, וגם האדם צריך "לשאוג" כדי להבהיל את היצר הרע, לעצור את עצמו מלעבור עברה.

לדאבונו, מתי בן אדם "מרעיש" את הכותל המערבי? כשיש לו בעיות של פרנסה! אז הוא הולך לכותל להתפלל... ומה עם בעיות רוחניות? מדוע כשיש לו מחשבות רעות, מעשים רעים, הוא אינו הולך לכותל להרעיש בתפילות? למה האריה שואג כשהוא רעב, ואדם לא שואג כשהוא רעב לחזור בתשובה? למה כשיש מבצע בחנות יש תור של אנשים, ואנשים אפילו מתקוטטים מי היה לפני מי, ואילו על מי שגיגע בין הראשונים לבית הכנסת לא מתקוטטים? אדם "צועק" על מה שחשוב לו באמת!

בהמשך דבריו, אומר הנביא עמוס: "כי לא יעשה ה' אלוקים דבר כי אם גלה סודו אל עבדיו הנביאים". דרכו של הקב"ה היא, שכשהוא רוצה להביא עונש על בני האדם – הוא מזהיר על כך מראש! כי הוא רוצה שניצל!

המפרשים אומרים, שיש הבדל גדול בין מלך בשר ודם לבין הקב"ה: מלך בשר ודם שמתכנן מלחמה על הצד שכנגדו – שומר את כל התכניות בסוד גדול. הוא לא מעוניין שהאויב ידע על התכניות, וכך יוכל לנקוט בדרכי התגוננות לסכל אותן. לעומת זאת הקב"ה, הוא מודיע מראש: "כי לא יעשה ה' אלוקים דבר כי אם גלה סודו אל עבדיו הנביאים". הוא שולח את יונה הנביא אל נינוה להודיע להם "עוד ארבעים יום ונינוה נהפכת". הוא שולח את משה רבנו להודיע לפרעה מראש על המכה העתידה לבוא עליו.

כנגד מלך בשר ודם – אפשר לנקוט באמצעי הגנה, ולכן מלך בשר ודם שומר בסוד את תכניותיו. אבל כנגד הקב"ה אי אפשר לעשות דבר. אין מי שימנע בעדו מלעשות מה שתכנן! לכן, אדרבה: הוא מודיע מראש, כדי שאנשים ישובו בתשובה ולא יהיה צורך להענישם.

הנהגה זו שונה מהתנהגותו של האריה ביער. האריה – בתחילת הלילה לא שואג. אם הוא ישאג בתחילת הלילה, שעות ספורות לפני צאתו לטרף – כל החיות יברחו מפניו. הוא שואג רק כאשר הוא יוצא לציד. לפני כן הוא לא חושף את תכניותיו. הקב"ה כאמור, מכיוון שבלאו הכי אי אפשר להיצל מפניו, מודיע מראש, כדי שנחזור בתשובה וניצל (דורש ציון).

המשך הלכות ברכת התנים

א. כשמברכים שבע ברכות בשבעת ימי המשטה נהגו להביא שתי כוסות של יין, על כוס אחת מזמן ומברך ברכת המזון אחד מהמסובין, ואחר סיום ברכת המזון נוטל אדם אחר מהמסובין את הכוס השנייה, ומברך עליה את שש ברכות הנישואין, וכשמסיים נוטל המזמן את הכוס שבירך עליה ברכת המזון, ומברך בורא פרי הגפן, ואח"כ מערבים הכוסות זה עם זה ושותים המברך ברכת המזון והמברך ברכת החתנים כל אחד מהכוס שבידו. ומכוס של ברכת חתנים נותנים לחתן ולכלה, ומכוס ברכת המזון נותנים למסובין. ואם טעו ובירך קודם המזמן בורא פרי הגפן, ואחריו בירך השני ברכת חתנים, אין הדבר מעכב, ויצאו ידי חובה.

אחר ברכת בורא פרי הגפן שבירך המזמן, צריך הוא לשתות מכוס ברכת המזון רביעית לכתחילה, או לכל הפחות שיעור כמלוא לוגמיו, שהוא רוב רביעית. ואם אינו יכול לשתות – יכול לטעום מעט, וליתן לאחר ששתה שיעור זה. אולם המברך על כוס ברכת חתנים – מספיק שיטעם אפילו מעט מהיין ודיו.

ב. אם יש במקום רק כוס אחת של יין, מברך המזמן את שש ברכות הנישואין על הכוס שבירך עליה ברכת המזון, ומברך תחילה בורא פרי הגפן, ואח"כ מברך את ברכות הנישואין.

ג. המברך את שש ברכות החתנים אינו צריך לכוין להוציא ידי חובה את הפנים חדשות ולא את החתן וכלה. אבל המברך ברכת בורא פרי הגפן על כוס ברכת המזון צריך לכוין להוציא ידי"ח בברכתו את המברך על כוס ברכת החתנים, וכן את שאר המסובים, כדי שיוכלו לטעום אח"כ מכוס הברכה. וכן המסובים צריכים לכיוון לצאת ידי"ח בברכתו, ולכן לא יענו ב"ה וב"ש אלא אמן בלבד. ויזהרו שלא לדבר עד לאחר שיטעמו מהיין, ואם עברו וענו ב"ה וב"ש יצאו ידי"ח בדיעבד. אבל אם עברו ודברו בין הברכה לטעימה לא יצאו ידי"ח, ולכן ימנעו מלטעום מן היין.

זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוריאל חזני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מונירה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מונירה ז"ל, לע"נ ר' עזיזולה בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשוור ז"ל, לע"נ דוד בן כורשיד ז"ל, לע"נ אליהו בן שלום ז"ל, לע"נ יצחק בן ליבה ז"ל, לע"נ ניסן בן ננה ז"ל, לע"נ דוד בן שרה ז"ל, לע"נ מרים בת גוהר ז"ל, לע"נ יהודה בן מרים ז"ל, לע"נ ענייט בצלאל בן כשוור ז"ל, לע"נ דוד חבסוב בן רבקה ז"ל, לע"נ בנימין בן רחל ז"ל, לע"נ משה בן כורשיד ז"ל, לע"נ יחזקאל בן מול ז"ל, לע"נ אברהם בן סולטנה ז"ל, לע"נ יונה בן אסתר ז"ל, לע"נ לי בהן בת פולין ז"ל, לע"נ רבקה בת שרה ז"ל, לע"נ אליהו בן מרים ז"ל, ולע"נ כל נפטרי עם ישראל.

למעוניינים בהפצת העלון: 03-5592523. לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: otzarot.hparasha@gmail.com

נאה דורש

פנינים ממיטב המגידים בהוצאת "יפה נוף"

שליחות יוסף אל אחיו - לעורר את מדת הרחמים

ויאמר ישראל אל יוסף הלא אחיך רעים בשכם לכה ואשלחה אליהם ויאמר לו הנני (לו, יג)

הפסוק הזה מעלה מספר תמיהות:

א. מדוע יעקב שולח את בניו לרעות את הצאן בשכם? הרי היה זה לאחר ששמעו ולוי הרגו את אנשי העיר ובעקבות כך רצו יושבי הארץ להשמיד את בית יעקב. אם כן זו סכנת נפשות להכניס לשם! כשם שבמינו לא שולחים ילד לתוך עזה, כך אין להכניס למקום שכזה, ובודאי לא במסרה לרעות שם את הצאן!

ב. כיצד יעקב שולח את יוסף לראות את שלום אחיו, הרי הוא יודע היטב שהם שונאים אותו ואף לא טורחים להסתיר זאת. כפי שפרש רש"י על הפסוק (בראשית לו, ד) "ולא יכלו דברו לשלם - מתוך גנותם למדנו שבחם, שלא דברו אחת בפה ואחת בלב". אם לעשו הוא שלח מלאכים של ממש, יש ביכולתו לשלח מלאך, או על כל פנים עבדים, אל בניו שבשכם בכדי לראות בשלומם. מדוע הוא מכניס את יוסף לסכנה?

ג. כאשר יוסף בא לשכם ואינו מוצא את אחיו, הוא שואל את המלאך גבריאל שנגלה אליו בדמות איש היכן אחיו, והמלאך משיב לו (לו, יז): "נסעו מזה" - הסיעו עצמן מן האחווה, "כי שמעתי אמרים נלכה דתינה" - "לבקש לך נבלי דתות שימיתוך בהם" (רש"י). מדוע הוא ממשיך ללכת לכוון אחיו, גם לאחר שהוא שומע מהמלאך על תכניותיהם? עליו לתפס את הרגלים ולחזור אל בית אביו במהירות האפשרית! ברצוני לומר מהלך מיוחד מאד, המשלב מדבריהם של ה"שם משמואל" ושל הנצי"ב שאף הוא כותב חלק מהדברים ברמז.

בנביא (מלכים א, ב) מספר שפאשר רצה שלמה המלך להרג את אחיו אדוניהו לאחר שמרד בו, הוא לא עשה זאת בעצמו, אלא שלח את בניהו הפהן, ראש הסנהדרין, להרגו.

לכאורה, מדוע הוא בקש זאת מבניהו, האם לא היה די בשוטור מן השורה שיעשה את המלאכה?

בספר "משפחות זהב" מובא על כך יסוד עצום מבעל ה"שם משמואל": כאשר נוהגים עם אדם במדת הדיון, יש צורך בשמירה יתרה שזה לא יעשה מתוך נקמה ושאנה, שאם לא כן גורם הדבר להמשכת מדת הדיון בעולם. שלמה המלך ידע שאם יהרג את אדוניהו בעצמו, הוא עלול למשוך את מדת הדיון עליו ועל כל ישראל, לפיכך בחר בבניהו, שהיה צדיק וחסיד, ויעשה זאת לשם שמים בלבד.

כאשר יעקב אבינו ראה שהשבטים מתנהגים עם יוסף במדת הדיון, הוא חשש שהדבר יביא לכך שהסב"ה יתנהג גם עמו במדת הדיון. ברגע שהנהגה תהיה כך, הוא יתבע על כך שלא כבד את הוריו במשך עשרים ושתים השנים בהן היה אצל לבו. אמנם אמת שהיה אנוס, שהרי ברח מעשו שבקש להרגו, אך כאשר הנהגה היא במדת הדיון לא מתקבלים תרוצים. שהרי בסופו של דבר הוא לא כבד אותם בכל התקופה הזו, ובנוסף הוא יתבע גם על כך שנשא שתי אחיות. הוא ידע שילדיו נמצאים בסכנה, כיון שכשם שהוא לא כבד את אביו כך אף הם לא יכבדו אותו, והם יתבעו על כך במלוא חמרת הדיון.

יעקב חשב כיצד אפשר להמתיק את מדת הדיון שלא תהיה על המשפחה, ואז החליט לשלח את יוסף אל אחיו על אף שהם שונאים אותו, במסרה שהוא יראה להם שהוא מוכן למסור את נפשו בכדי לראות בשלומם. מה שיגרם להתעוררות של מדת הרחמים על כל

העבודה שלך - לעבד בשקטה

וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען (לו, א)

"בקש יעקב לישב בשלוה, קפץ עליו רוזנו של יוסף. צדיקים מבקשים לישב בשלוה, ואמר הקדוש ברוך הוא: לא דין לצדיקים מה שמתקן להם לעולם הבא, אלא שמבקשים לישב בשלוה בעולם הזה" (רש"י).

באור הענין נראה על פי באורו של ה"חדושי הרי"ם" על דברי התנא באבות (ב, ד): "ואל תאמר לכשאפנה אשנה שמא לא תפנה". הפשט הפשוט הוא שלא תאמר "אחר כך", שמא ה"אחר כך" הזה בכלל לא יהיה.

אך ה"חדושי הרי"ם" אומר פשט נפלא אחר: עומד יהודי ואומר: רבוננו של עולם! תאמין לי, אני ממש רוצה להתפלל כמו שצריך, ללמד כמו שצריך, אבל כרגע קשה לי, יש לי קצת בלגן. תסדר לי את הענינים ואני מבטיח לך שיהיה בסדר... אומר התנא: אל תאמר כך, שמא מה שהקב"ה רוצה ממך הוא לראות אותך עובד אותו כשאינך פנוי! לעבד אותו כשאתה פנוי זו לא חכמה גדולה. יש לו מספיק כאלו שעובדים אותו בראש פנוי. הוא רוצה לראות אותך עם קש"י התקציב שלך, עם צער גדול הבנים, עם דאגות הבריאות, ויחד עם זה עובד אותו.

בקש יעקב לישב בשלוה. אמר לו הקב"ה: לא שלחתי אותך לעולם הזה בכדי לעבד אותי בשלוה. זו לא ה"עבודה" שלך. העבודה שלך היא לעבד אותי כשקשה!

זהו יסוד חשוב מאד לחיים: הקב"ה אינו צריך שנעבד אותו אף שאנחנו מחליטים ונח לנו. הקב"ה רוצה שנעבד אותו בצורה שהוא יחליט עבורנו *

%מספר ששנה אחת במוצאי יום כפור, פנה רבי לוי יצחק מברדיטשוב לאחד מחסידיו ואמר לו: "בא ואגלה את אזניך, על מה התאמצת בתפלותיך ביום הקדוש". הלה היה מפתע ושאל: "נו, על מה נסבו תפלותי?"

נענה הצדיק ואמר: "בתפלת מעריב פנית לקב"ה ואמרתי: רבוננו של עולם, גלוי וידוע לפניך שהוצאות הבית מסתכמות אצלי בסך אלה רב לשנה. סכום זה אתה ברב טובך ורחמיך מציא לי בעסקים שונים במשך השנה כלה. לפיכך, אם טוב בעיניך, אני מבקש שתזמין לי את האלה רב לבת אחת בתחלת השנה, כך שאהיה פטור משרדות הפרנסה, ואוכל להתמסר ביישוב הדעת לתורה ולתפלה".

"ברם" - המשך רבי לוי יצחק ואמר: "בבקר של יום הכפורים, בתפלת שחרית, נמלכת בדעתך, שלמעשה גם אם תרויח את כל הסכום בבת אחת, קיים חשש שמא תתפתה להשקיעו בעסק מסוים, כדי שהמעות לא תהיינה מנחות בטלות. בשל כך העתרת, שבתחלת השנה תרויח חמש מאות רבלי, וכעבר מחצית השנה תרויח עוד חמש מאות רבלי.

"אבל כשהגיעה תפלת נעילה גברו חששותיך, שמא תעשה עסקים צדדיים בחמש מאות רבלי, ושוב תסרד ולא תוכל לעסק ביישוב הדעת בתורה ובתפלה, לכן בקשתי שירחמו עליך מן השמים, ויתנו לך בכל שלשה חדשים, מאתים וחמשים רבלי".

"אך עליך לדעת" - סיים הצדיק ואמר - "בשמים לא קבלו את תפלותיך, ואמרו שרוצים שדוקא מתוך השרדות, תתגבר ותעסק בעבודת הש"י, ועבודה זו יש לה חשיבות מיחדת בעיני ה' יתברך".

(רבי שלמה לוונשטיין שליט"א - מתוק האור יוסף הצדיק)

המשפחה, ובהמשך יביא גם לפיוס בין יוסף לאחיו.

כשיוסף שומע מהמלאך שאחיו הלכו לחפש דרכים כיצד להמיתו, הוא אינו נרתע וממשיך ללכת אליהם, כיון שכל מטרת שליחותו היתה ללכת במסירות נפש אל אחיו, על אף תכניותיהם לגביו.

היה זה נסיון אדיר שהראה על גדלותו של יוסף. הוא יודע היטב שאחיו שונאים אותו ומבקשים להמיתו, ובכל אופן כאשר אביו שולח אותו לשליחות המסכנת לראות שלומם הוא אינו מהסס לרגע ואומר "הנני", אבא צוה - אני עושה.

*

רבי יצחק זילברשטיין שליט"א מביא ספור מדהים שספר נצול שואה: כאשר הגיעו הגרמנים לעירה שלהם, הם נכנסו אליה עם כלבים אימנטיים ונשק שלוח, והודיעו שעל כל היהודים להתניצב בתוף שעתיים בכפר המרפזית עם מזונדה אחת בידיהם.

כאשר הגיעו אל הכפר נערכה סלקציה, בה הפרדו האבות והבחורים מהנשים הילדים והזקנים, וכל קבוצה הובלה אל קרון נפרד ברפכת בקר שכבר המתינה על הפסים. פחד נורא שלט באוויר שכן מטרת הסלקציה לא היתה ברורה, ובחלל נשאו בכיותיהם וצעקותיהם של האמהות והילדים מחמת הפרדה הכפויה.

באותו רגע הבחינה אמו שהמזודה נותרה בידה ובה מצוי גם זוג התפלין של בעלה.

היא פנתה לבנה הגדול שהיה בן שתים עשרה, ואמרה לו: "אבא צריך את התפלין, לך לרכבת השניה והבא לו אותם"

כל ילד היה מסרב לקבל עליו את השליחות, משום שבחוף מסתובבים הנאצים הארוזים עם נשק שלוח וכלבי טרף הנובחים בזעם, ומוכנים לשסע את קרבנותיהם לגורים. ובכלל, מנין לו שימצא את אביו בכל הכאוס השורר בקרון השני?

אך הילד הנהן בראשו ואמר: "הנני, אני הולך להביא לאבא את התפלין". הוא לקח את התפלין בידו ורץ אל הקרון השני. הגרמנים ראו אותו אך הקב"ה סמא את עיניהם והם לא נגעו בו לרעה. הוא הגיע אל אביו המפתע והושיט לו את התפלין, אך כשבקש לחזור אל אמו, נסגרו דלתות הקרון והוא נותר עם אביו.

ההמשך היה שאמו וכל אחיו נשלחו לתאי הגזים, ואלו הוא ואביו שרדו את השואה. מה הציל אותם? מצות כבוד אב שעשה בצווי אמו כאשר הביא לאביו את התפלין ללא כל שאלות. "למען יאריכו ימיו" - זכות המצוה עמדה לו והצילה אותו מהתפת.

זו היתה גם גדלותו של יוסף. הוא ידע שאחיו שונאים אותו, אך למרות זאת החליט להתחזק בכבוד אב במסירות נפש, מפני שיידע שזהו הפגם של אביו, ועל ידי כך חפץ לעורר סנגוריה על בית אביו.

מסבה זו, כאשר שמע יעקב שיוסף נטרף על ידי תיה רעה, הוא מאן להתנחם, שהלא כל שליחותו של יוסף היתה כדי לעורר את מדת הרחמים, ומדוע לא הועיל לו הדבר?

אלא שהאמת היתה שמדת הרחמים אכן היתה בתמונה, והיא שגלגלה שיוסף ירד למצרים בכדי להכין את התשתית לגלות מצרים. כמו שאמר יוסף לאחיו כאשר התגלה אליהם: "כי למחיה שלחתי אליהם לפניכם"

(לקמן מה, ה).

באותה צורה שהאדם נוהג עם סביבתו נוהגים משמים עמו. יעקב ידע שמדת הדין השוררת בביתו מחמת שנאת האחים ליוסף עלולה להביא צרות, על כן שלח את יוסף אל אחיו בכדי להרבות אהוה ושלוה במסירות נפש. יעקב לא שלח לשם כך מלאכים או עבדים, כי רק פעולה של עשית שלום במסירות נפש יכולה להכין את מדת הדין למדת הרחמים.

כך אנו מוצאים גם בנר חנכה. מקום הדלקתו הוא בצד שמאל של הפתח, שבו אין מוזה - כנגד פושעי ישראל הריקנים ממצוות. גבה החנכיה הוא למטה מעשרה ספחים - לרמו שהחנכיה נמצאת במקום ארצי ונמוך ודוקא בו היא מאירה. בנוסף נתן להדליק אותה גם בשמן טמא, לרמו שמצוה זו מאירה לכל ישראל בכל דרגה בה הם מצויים.

(רבי גואל אלקריף שליט"א - דורש טוב בראשית)

מיד בתחלה אומרים ליצר "לאו"

וימאן ויאמר אל אשת אדני... ואיך אעשה הרעה הגדלה הזאת וחטאתי לאלקים (לט, ה-ט)

לכאורה, צריך היה לכתב תחלה: "ויאמר אל אשת אדני, הן אדני לא ידע אתי מה בבית... ואיך אעשה הרעה" - יוסף מסביר בדבריו עד כמה רע המעשה, שהיא מבקשת לעשות, וממילא "וימאן".

אך התורה אומרת "וימאן" תחלה, ורק אחר כך "ויאמרה".

יש ללמד מכאן מוסר - כאשר היצר הרע תוקף, צריך מיד למאן, ולומר לו "לא!!" אין לבוא מולו בנמוקים בזמן שהוא מתקוף, כי אם מנסים לשכנע אותו בנמוקים, הוא מביא הררי נמוקים משלו, וטוהן "יש מקליו", או כאן זה "שעת הדחק", או "יש על מי לסמוך", או "בעירנו נהגו כך" או "יש ליטב מנהג זה"...

לכן, הדרך הנכונה היא לומר ליצר הרע "לא!!", בלי להתנכח אתו בשעת הנסיון. רק לאחר זמן אפשר להציג את הנמוקים וההוכחות. כך עשה יוסף הצדיק: ראשית כל - "וימאן", ורק אחר כך "ויאמר".

ההבדלים בין שני השרים

חטאו משקה מלך מצרים והאפה לאדניהם למלך מצרים (כ, א)

במשפלה של היום יש שר בטוחו, שר חוץ, שר פנים, שר המדע והטכנולוגיה וכיוצא בזה. בממשלה של פרעה השרים היו המקנים על ספוק צרכיו הגשמיים: שר המשקים, שר האופים, שר בית הסהר. אלו היו השרים הגדולים של מצרים.

שני שרים החשובים אלו, שר המשקים ושר האופים, חטאו למלך. מה היה החטא? רש"י אומר: זה נמצא זבוב בכוס שהגיש לפרעה, וזה נמצא צרוה אבן קטנה, במאפה שהגיש למלך.

ראיתי באחד מהראשונים הקדמונים שכותב, ששר המשקים ושר האופים לא עבדו בעצמם בהכנת האכל ובהגשתו למלך. הם ישבו במשרדים הממזגים שלהם ומשם נהלו את הענינים... את המלצר הוטר שהכניס את הכוס עם הזבוב - תלו מיד, גם את חברו הוטר שהכניס את הלחם עם האבן - תלו מיד. אבל פרעה לא הסתפק בזה. הוא חפש את האחראים למעלה, שלא נהלו את עניניו בכבוד הראש ובמקצועיות הדרושה, ורק אותם לכלא.

כמה זמן הם היו שם?

הכתוב אומר: "ויהיו ימים במשמר". רש"י מפרש: שנים עשר חדש. "ויחלמו חלום שניהם", רש"י מביא בשם המדרש שכל אחד חלם את חלומו ואת פתרון חברו. בבקר ראה אותם יוסף "והנם זקפים". הוא פונה אליהם ושואל: "מדוע פניכם רעים היום?"

נשאלת השאלה, איך הוא מעז לשאל שני שרים רמי דרג שאלה כזאת? התשובה: בבית הסהר אין שרים, כלם שוים; לכלם תלבשת אחידה; בגדי אסירים. כלם עומדים למפקד, ואוכלים את אותו האכל בכלי פלסטיק ובסכו"ם חד פעמי...

בשלא זה ששר המשקים זועף - מובן. הוא חלם את פתרון חלומו של שר האופים, שנדון לתליה, וחשש שגם אותו יתלו. אבל מדוע שר האופים זועף? הרי הוא חלם את פתרון חלומו של שר המשקים, שישוב לתפקידו ולמעמדו, ואם כך מסתבר שגם אותו יחירו, ולמה לו להיות עצבני?

ה"אור החיים" הקדוש אומר, שמאלו הגיד לו שאותו יתלו.

אולם יש פרוש נוסף: שר האופים היה טפוס שלילי, אדם רע, רוגז וזועף. כאב לו לראות שלשני טוב... כשראה את פתרון חלומו של שר המשקים, שהוא יוצא לחפש ושב לתפקידו - כאב לו! הוא זעף על כך ששר המשקים יוצא לחפש למרות שבהחלט, מצד ההסתברות, גם הוא יצא לחפש...

סוג כזה של טפוסים, שלא טוב להם בנשמה גם אם יש להם את כל הטוב שבעולם, כל עוד שגם לאחר יש - לא ראויים להמשיך בתפקידם עלי אדמות. יוסף אכן פתר לו שיתלה על עץ.

(רבי מאיר צימרוט שליט"א)

בארה של תורה

פשט עיון ודרש בפרשת השבוע ופניני השקפה ומוסר / נכתב ונערך ב"ה ע"י הרב ראובן גולן

יו"ל ע"י מוסדות "דרכי תורה" רחובות (רח' הי"ש 12) לאור חזונו ומשנתו של מרן רבינו עובדיה יוסף זצוק"ל

כתובת המערכת:

רחובות- ההגנה 56/5

טל' - 054-8410805

דוא"ל להערות וקבלת

העלון מדי שבוע:

rg5740@gmail.com

©

גליון 775 כסלו תשפ"ג שנה יז'

העלון מוקדש לזיווג הגון להנה בת אל בת זהבה תחי'

פרשת וישב

ולכאורה המילה "ביי" מיותרת. [ידוע מה שאמרו שרשיי ישב על כל טיפת דיו "שבעה נקיים", וכל מילה שכתב בפירושו מדוקדקת ביותר].

ושמעתי מהגאון הרב מאיר מאזוז שליט"א בשם הגאון הרב ישעיה פיק בעל מסורת הש"ס, שרמז נפלא יש בדבר, שיעקב אבינו נתכוין לומר לעשו שמהמילה "גביר" התקיימו בי רק אותיות "גר", אך אותיות "ביי" לא נתקיימו ולא נעשיתי גביר.

ונמצא שההבדל בין גביר לגר הוא "ביי". ויש בדבר זה מסר נפלא. כי הנה סיפר הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א על בחור ישיבה שלא היה לו חשק ללמוד. כמה שניסה לא הצליח. החליף מסכת... החליף חברותא... החליף ישיבה... אך שום דבר לא הועיל.

במר לבו הוא הלך לבית מרקחת בתקוה ששם ימצא מזור לאי הצלחתו. הוא שאל את הרוקח האם יש לו איזה תרופה עבורו כדי שיהיה לו חשק ללמוד. הרוקח הציע לו ליטול ויטמין בי. הבחור לא הבין מה הקשר בין ויטמין בי לבין התמדה בלימוד. והרוקח אמר לו, הפתרון לבעיה שלך הוא שתבין ש"אין הדבר תלוי אלא ביי", וזהו הויטמין בי הנחוץ לך.

כי באמת לא החברותא, ולא הישיבה, ולא המשגיח הם הבעיה. הבעיה היא לא באף אחד אלא בך. וביום שתבין שהדבר תלוי רק בך, ותקום ותעשה מעשה ותעמוד ותתאמץ ותשתדל, רק כך תוכל להצליח בלימוד התורה.

כל אדם יכול להיות בבחינת "גר", וכל אחד יכול לזכות להיות בבחינת "גביר", ההבדל הוא ב"ביי". כלומר, שתפסיק להאשים את כל העולם בכשלונות שלך, ותבין שהצלחה בידים שלך.

האישה הכי טובה עבורך

והדברים אמורים לא רק בבן ישיבה, אלא בכל אדם באשר הוא. הדבר הכי קל הוא להאשים מישהו אחר בכשלונותיך. את ההורים, את האישה, את החברים. אדם רגיל לומר, אם הייתי נולד להורים אחרים, או בסביבה אחרת, או אם היתה לי אישה אחרת או אז הייתי מצליח בחיים, אך במצבי הנוכחי אינני יכול להתקדם ולהצליח.

וזו טעות, הקב"ה שם אותך במקום הכי טוב לך, עם ההורים הכי טובים בשבילך, והאישה הכי טובה עבורך. והמפתח להצלחה שלך נמצא בידים שלך.

נפוח וגדול אך ללא תוכן ומהות

"וישב יעקב בארץ מגורי אביו" (לז, א)

פירש"י "הפשתני הזה נכנסו גמליו טעונים פשתן. הפחמי תמה אנה יכנס כל הפשתן הזה. היה פיקח אחד משיב לו, ניצוץ אחד יוצא ממפוח שלך ששורף את כולו. כך יעקב ראה כל האלופים הכתובים למעלה, תמה ואמר מי יכול לכבוש את כולן. מה כתיב למטה (פסוק ב) "אלה תולדות יעקב יוסף", וכתיב (עובדיה א יח) "והיה בית יעקב אש ובית יוסף להבה ובית עשו לקש", ניצוץ יוצא מיוסף שמכלה ושורף את כולם".

ומשל זה טעון ביאור, שכן שאלת הפחמי היתה היכן יכנס כל הפשתן, ומה תשובה היא זו שהפשתן ישרף?

וכתב בספר באר מרים, שהמשל בא ללמדנו שאין בעצמותו של עשו כלום, וכל גדולתו בעולם הזה היא רק נפח ואין בה ממש. כי דבר גדול מאיים ומפחיד רק אם יש בו ממש, אך אם אין בו ממש וניצוץ אחד מכלה אותו הרי שגודלו אינו תופס מקום ואינו מעלה ואינו מוריד. וכך בדיוק הוא עשו, נפוח וגדול אך ללא תוכן ומהות, וניצוץ אחד של יוסף מכלה ומאבד אותו.

ובדיוק כך נראה שרו של עשו, הלא הוא היצר הרע. מאיים גדול ומפחיד, אך ניצוץ אחד של תורה ממגר ומאבד אותו, וכמו שאמרו (קידושין ל, ב) "אם פגע בך מנוול זה משכהו לבית המדרש, אם אבן הוא נימות, ואם ברזל הוא מתפוצץ".

[ולא רק בתורה אלא בכל נסיונות החיים, לפעמים מזדמנים לאדם קשיים שנראים כדבר מאיים ובלתי נסבל. אך ניצוץ קטן של אמונה "שורף" את הכל ומחזק באדם את הידיעה שהכל מאת הבורא ושהכל לטובה ודו"ק].

ויטמין בי מיוחד לבחור שלא היה לו השק ללמוד תורה

ובכל זאת, איך זוכים לכך? איך זוכים להתגבר על היצר הרע ולהתעלות ולהתקדם בעבודת ה'?

על דברי יעקב אבינו לעשו "עם לבן גרתי ואחר עד עתה" (לעיל לב, ה), כותב רש"י "לא נעשיתי שר וחשוב אלא גר, אינך כדאי לשנוא אותי על ברכות אביך שברכני "הוה גביר לאחיד", שהרי לא נתקיימה ביי".

אם כן המקום האחר, ה"שם", הוא "קבורתכם" ולא בו תראה הצלחה בחיך.

ובקריאת שמע (דברים ו, ה) אנו אומרים "ואהבת את ה' אלוהיך בכל לבבך", ופירש"י "שלא יהיה לבך חלוק על המקום".

ושמעתו ממו"ר הגאון הצדיק הרב ישראל מחפוף שליט"א בשם המגיד ממעזריטש שביאר בדרך החסידות שנצטוונו בזה שלא תהיה בלב האדם תרעומת על ה' מחמת המקום שבו הוא נמצא, בחושו שבמקום אחר היה מצליח יותר. שלא כן הוא, אלא "ואהבת את ה' בכל לבבך", שתאמין בכל לבך שהמקום שבו הנך נמצא הוא המקום הטוב עבורך, ולא המקום עושה את האדם אלא האדם עושה את המקום, והכל תלוי בך עד שתדע ותבין כי "אין הדבר תלוי אלא בי".

תופעה עולמית מסקרנת של עדרים בעלי חיים שהולכים בעיגול שוב ושוב

אנו נמצאים כעת ערב חג החנוכה הבעל"ט שאף הוא מלמד אותנו את חשיבותה של ההשתדלות. הרי יון שלטו בישראל שנים רבות, ואין מונע מבורא עולם מלהושיע את ישראל. אך הקב"ה המתין וציפה למי שימסור נפש ויאמר "אין הדבר תלוי אלא בי".

וכזה היה יהודה המכבי ואביו ואחיו המכבים. וכמו בימים ההם כך גם בזמן הזה, הקב"ה מצפה מכל אחד ואחד מאיתנו לעשות מעשה, ולא להמתין שאחרים יעשו, אלא לומר "אין הדבר תלוי אלא בי".

ישנו רעש עכשיו על תופעה עולמית מסקרנת של עדרים בעלי חיים שהולכים בעיגול שוב ושוב. יש שניסו לקשר זאת כסימן לביאת המשיח [דבר שלא הוזכר בגמרא בסוף מסכת סוטה כסימן בעקבתא דמשיחא].

יהיה הדבר אשר יהיה. יש בינינו אנשים רבים שהולכים סביב הזנב של עצמם במשך ימים רבים ושנים ארוכות. דא עקא שמסיבובים כאלה האדם לא מתקדם לשום מקום. רק כאשר האדם תופס את עצמו ומבין שהדבר תלוי אך ורק בו, רק אז תחול הברכה במעשי ידיו ויראה ישועות והצלחה ב"ה.

רק כאשר נטל אחריות בלעדית למעשיו זכה לתשובה אמיתית

הגמרא במסכת עבודה זרה (יז, א) מביאה את סיפורו של אליעזר בן דורדיא שהידרדר לשפל המדרגה. בשעה שהכיר אליעזר בגודל חטאו וביקש לשוב בתשובה פתח ואמר "הרים וגבעות בקשו עלי רחמים", אמרו לו "עד שנבקש עליך נבקש על עצמנו". וביקש עוד, "שמים וארץ בקשו עלי רחמים". פנה לחמה וללבנה, פנה לכוכבים ולמזלות, וכולם השיבו לו אותה תשובה.

וכשראה זאת אמר "אין הדבר תלוי אלא בי". הניח ראשו בין ברכיו וגעה בבכייה עד שיצאה נשמתו. יצאה בת קול ואמרה "רי אליעזר בן דורדיא מזומן לחיי העולם הבא".

וביארנו בעלי המוסר את כוונתו ופנייתו של אליעזר ליקום שמסביבו. שהפניה אליהם היתה ניסיון לתלות את האשמה לכישלוננו באחרים. תחילה פנה להרים וגבעות שהם מסמלים את ההורים וניסה להאשים אותם בכישלוננו. לאחר מכן פנה "לשמים", אלו גדולי ישראל שכביכול לא פעלו די הצורך להניאו מלחטוא. ו"לארץ" אלו אנשי השוליים שהסיטו אותו לחטוא.

ומשלא הועיל לו פנה לחמה וללבנה לכוכבים ולמזלות, כלומר תלה את כישלונותיו בתכונות המזל שלו. אך אף אחד מן הנסיונות הללו לא עלה לו.

ומשראה כן הבין ואמר "אין הדבר תלוי אלא בי", ורק כאשר נטל אחריות בלעדית למעשיו זכה לתשובה אמיתית והעידו עליו מן השמים "רבי אליעזר בן דורדיא מזומן לחיי העולם הבא" וזכה ועלה למדרגת רבי.

"שלא יהיה לבך חלוק על המקום"

הגמרא במסכת שבת (פח, א) אומרת שהקב"ה אמר לישראל "אם אתם מקבלים את התורה מוטב, ואם לאו שם תהא קבורתכם".

וכתבו בעלי המוסר שלכל אחד יש את ה"שם" שלו, את המקום האחר שהוא בטוח שאם רק יהיה שם יצליח. וזו טעות. כי המקום ההוא אכן היה טוב ומועיל לך הקב"ה היה שם אותך בו. אך היות ואתה נמצא היכן שאתה נמצא,

ספר "רביד הזהב"

איי"ה בקרוב יצא לאור ספרו החדש של הרב ראובן גולן על הלכות שבת אשר מעוטר בהסכמות רבות מגדולי הדור.

בספר ביאור הסימנים והסעיפים על סדר השו"ע ממקורם בגמרא ובראשונים עד להלכה על פי דעות פוסקי ספרד ואשכנז בתמצית ובבהירות בתוספת הערות ועיונים.

הצלחה וברכה

לגב' טליה גלינה בת

אברהם אבינו ושרה אמנו

תחי'

רפואה שלימה

למאיה בת יקאטרינה קאטי סלמי תח'

מרדכי בן פורטונה עמר הי"ו

איילת חיה בת רחל חן תח'

אריאלה חיה בת אהובה תח'

זמני התפילות ב"דרכי תורה"

שבת קודש פרשת וישב

מנחה גדולה - 12:15

מנחה ערב שבת (קרבות) - 16:15

הדלקת נרות - 16:19

שחרית מנין נץ (קרבות) - 5:40

שחרית מנין מרכזי (קרבות) - 8:00

מנחה מנין א' (קרבות) - 13:00

תהלים לבנות - 14:15

תהלים לבנים - 15:00

שיעור גמרא מסכת ברכות - 13:30

שיעור בהלכות חנוכה - 15:00

שיעור פרשת השבוע - 15:20

מנחה מנין ב' (קרבות) - 15:30

שיעור סגולת "זרע שמשון" - 17:10

צאת השבת - 17:10

ערבית מוצ"ש - 17:20

ריבנו תם - 17:41

"אבות ובנים" - 18:30

שיעור הלכתי שבועי מפי מורנו ורבנו
הרה"ג דוד שלום נקי שליט"א
מו"צ ומחבר סדרת הספרים "בהלכה ובאגדה"

השיעור בימי ראשון בשעה 17:00
בבית המדרש הגדול "ברכת יצחק" דימונה

גליון 98

"ודתענג בדשן נפשכם, הסו אַזְנַכֶם וּלְכוּ אֵלַי, שְׁמְעוּ וְתַחֲי נַפְשְׁכֶם" (ישעיה נה ב)

והתענג בדשן

מסירת שיעורים לציבור - ז הדלקת נר חנוכה על ידי שליח

בתפקיד ההורים. מי מהדר בקללה? מי זה השוטר שתורתו
אומנותו? מה עשה עלון אחד? הולכת ספר התורה והחזרתו. הנחת
ספרים על גבי חומש. מה עשה חכם שלום כהן זצ"ל בהוצאת ספר
התורה? למה פותחים את ספר התורה בפתיחת ההיכל? האם שליח
מברך על הדלקת נר חנוכה? האם מצות נר חנוכה היא מצוה שבגופו?

צעיר עובד רכבת ישראל החליף את האיפון לטלפון כשר. מי ענה
לי, הבן שלי יש לו "דוקטורט"? לא שמענו שיש מחלקה מיוחדת
בשמים למי שיש לו "דוקטורט" או ל"טייסים". דברי הפלא יועץ

שינוי מנהגים עם בעיה הלכתית

א. 1. בסייעתא דשמיא נמשיך בנושא שדברנו בסוף השיעור הקודם

ברוך הוא אותן שאלות שכתובות בגמרא מסכת שבת (לא ס"א): נשאת ונתת
באמונה? קבעת עיתים לתורה? וכו'. עוד אמרתי לו, וכי מי שיש לו "דוקטורט", הוא
פטור מלשמור שבת ולהניח תפילין ולקיים מצוות? איך אדם ישלח את הבן שלו
לבית ספר חילוני, וכי העיקר שיהיה לו מקצוע, ומה עם זה שהוא לא ישמור שבת?
וכי שמענו שבבתי הספר הללו מלמדים, מה זו שבת? מה זו קדושה? מה זו יראת
שמים? הלוא בעוונות הרבים תצלנה אוזניים משמוע, מה קורה שם בענייני קדושה
ויראת שמים שהשם ירחם ויציל את כל עמו ישראל, איזה דברים סיפרו לי אנשים
לאחר השיעור, שהם עצמם למדו במקומות כאלו בהיותם ילדים ונערים, ומה הם
לא עשו? רחמנא ליצלן, וכי בגלל שהוא רוצה שהבן שלו יהיה לו "דוקטורט", אז
הותר לו לשרוף את הנשמה שלו, שיתנהג כחילוני בלי תורה ובלי קיום מצוות?!

האמת שהוא שמע את הדברים, וראית את אט אט איך נמס לבו בקרבן, ראית איך
פתאום הוא תפס את עצמו, איך עשיתי טעות כזו גסה? איך חייתי בטעות 50 שנה?
איך חייתי בטעות כזו קשה, שהעיקר בחיים זה "דוקטורט" או מקצוע אחר, מבלי
להשיג ולתת את הדעת שבחינוך כזה לא תשאר בו לחלוות של תורה ויראת
שמים. אמרתי להם, וכי בשביל זה הקדוש ברוך הוא הביא לאדם ילדים לעולם
שיעשה להם "דוקטורט"? הלוא מי פתח לחשוב כדבר הזה? הלוא גם אם אתה לא
רוצה שהבן שלך יהיה תלמיד חכם, שבדודאי אתה טועה ובגדול, ולא כאן המקום
להאריך בזה, [ורק אקרא לכם קטע קטן מה"פלא יועץ" (עך "תורה") וזה תוכן דבריו:
האיש אשר הוא טהור, וראה או ידע שבחה של תורה, ובשרו עליו יכאב, ונפשו עליו
תאבל, על שלא זכה להיות חלקו מיושבי בית המדרש, יחוס לפחות על נפש בניו,
וימסור נפשו על כל בניו שיהיו תלמידי חכמים, ולא יניחם שיהיו עמי הארץ, אלא
יהיו יודעי ספר ומלאים יראת השם. ולא על נפש בניו בלבד הוא חס, כי אם גם על
נפשו, ורוחו ונשמתו, כי רבה התועלת שעושים הבנים לאביהם בהיותם תלמידי
חכמים על ידי תורתם ועבודתם להשם יתברך שמו. ומתוך שהם תלמידי חכמים,
זהירים בכבוד אביהם בחייהם ובמותם, ותמיד כל הימים עושים כל אשר בכוחם
למנוחתם ולעילוי נשמתם, באופן שמעלים אותם מאיגה ומצילים אותם מכל דינים,
ומעלים אותם במעלות מעלה אחר מעלה, עד שיעמדו במחיצתם של צדיקים. ואילו
היה ניתן רשות לאדם לחזור מאותו עולם אחרי ראותו אופן ודין העולם הבא, היה
נעשה צדיק גמור, והיה מוסר נפשו ממש ללמד את בניו תורה. ולא על נפש בניו ועל
נפשו בלבד הוא חס, אלא העיקר הוא שיחוס על כבוד קונו, כי זה העיקר שיתאווה
האדם לבנים שיהיו עושים רצון קוניהם, לעשות נחת רוח ליוצרנו, כי בלאו הכי מה
יתן ומה יוסיף הבנים. ואם הם בני רעים, ההעדר טוב ממצאיות הרע. ע"ש.]

1 היום בבוקר לאחר תפילת שחרית, בחור צעיר שעובד ברכבת ישראל, החזיר אותי
רכב לבית [אף על פי שאני אוהב ללכת ברגל, כי זה בריא מאוד, וכמו שמרן זצ"ל כתב בספרו
"ענף עץ אבות" (עמוד לח), שכדאי להשתדל ללכת כל יום לפחות כחצי שעה, כדי לשמור על
הבריאות. וכך מו"ח היה נוהג בעצמו מידי יום ללכת כחצי שעה]. והוא מספר לי, שהוא
התחזק מאוד מהעלוני האחרונים, בפרט במה שדברנו בענין המכשירים הטמאים
כמה הם הורסים כל חלקה טובה, ושאינן מצב בעולם לקבל תורה ודעת ממוסר שיעור
שיש לו מכשיר טמא וכו'. [עיי' גיליונות 93 הערה 1, 94 הערה 10, 95 אות א-ג, 96 אות י-ב, 97 אות
א הערה 2] והנה ישתבח שמו לעד, הוא מוציא מהכיס שלו פלאפון קטן בלי אינטרנט,
והוא אומר לי, אתה לא יודע כמה הייתי משועבד למכשיר הטמא הגדול כמו 'מקרר',
זה יותר גרוע מאזיקים בידיים, כמה היה קשה לי לצאת מזה, וכבר שנה שלימה שאני
מבקש מהשם שיוציא אותי מזה, וברוך השם עכשיו שקראתי, זה עוד יותר חיזק
אותי, והחלטתי לעבור למכשיר קטן. הוא אומר: החברים שלי בעבודה אמרו לי
במפורש, שהם מקנאים בי, הם גם רוצים להחליף את המכשיר שלהם, אבל הם לא
מסוגלים, אין להם כח. זה כמו אדם מסומם שרגיל בעוונות לקיים מה שנאמר: "קח
לך סמים", והוא יודע שזה לא טוב, הוא מבין שזה לא כדאי, אבל מרוב שהוא טמוע
בזה, הוא לא מסוגל לצאת מזה. אבל אין ספק, שאם הוא יחליט החלטה אמיתית
עם רצון כנה וחזק, בעזרת השם יתברך הוא יצליח להתגבר על זה.

2 בתחילת השיעור בשבוע שעבר (עיי' עלון 97 הערה 1) ספרתי לכם על המדרשה
ב"אשדוד" ששאלתי שם בחור שלומד בבית ספר חילוני מה לומדים שם, הוא אמר
לי: "עֲרַבִּית". וגם ספרתי לכם על אותו אבא מ"קרית גת", שקנה חוברות "מי החנוכה
בהלכה ובאגדה" לחלק לשכבה של הבן שלו שבבית ספר חילוני, כיון שלימד/ה אותם
המורה על "יש" וכו'. והנה בשבת שעברה התארחתי "שבת שכולה תורה" ב"אור
יהודה" יע"א, ובאחד מבתי הכנסת שהיה נראה שזה מה שצריך לדבר שם על חינוך
הילדים, ספרתי להם שזה מה שמלמדים בבתי ספר חילוניים במדינת ישראל
בהוראת משרד החינוך: ערבית, אסלאם, נצרות וכל מרעין בישין. שפה של ערבים,
מתבלים, מלמדים, אבל שפה [תורה] של בורא עולם שיתבן שמו לעד, של אבותינו
הקדושים, של דוד המלך ואליהו הנביא, לא ילמדו בשום אופן. והנה איזה אחד מסכן,
נראה כבן 70, לא מצא חן בעיניו מה שאמרתי, ואמר שזה לא נכון מה שאני אומר.
ברוך השם שהיו שם שני צעירים שהבינו היטב מה שאמרתי, והודיעו לו את
האמת שזו המציאות הכואבת לצערנו הרב. וכיון שמבין ריסי עיניו היה ניכר שחינך
את בניו בעבר לפני 40 שנה בבית ספר חילוני, לכן שאלתי אותו, תגיד לי בבקשה,
הבן שלך שומר שבת? הבן שלך מניח תפילין? ובלי להתבלבל הוא ענה לי: הבן שלי
יש לו "דוקטורט". אמרתי להם: וכי לאחר אריכות ימים ושנים שאדם יגיע לעולם
האמת, מישהו חושב שהקדוש ברוך הוא ישאל אותו, אם היה לו "דוקטורט"? וכי
בשמים ישנה איזו פרוטקציה למי שהיה לו "דוקטורט"? שיהיה גם "טייס", את מי
זה מעניין. ולמיטב ידיעתי, לא שמענו שיש בשמים מחלקה מיוחדת למי שיש לו
"דוקטורט" או ל"טייסים", כולם אותו דבר אצל השם יתברך, מהטייסים
והפרופסורים והמהנדסים ועד הנגרים והחייטים והסנדלרים. את כולם ישאל הקדוש

על כל פנים, גם אם אתה חושב שאתה יותר חכם מה"פלא יועץ", ואתה מבין שבכל
מחיר הבן שלך צריך דוקא לעבוד [עיי' גיליונות מס' 31-33 כמה טעות זו גסה עד מאוד], אבל
עדיין מי התיר לך שהבן שלך יחלל שבת, ולא יניח תפילין, ולא יתפלל, ולא יקיים
מצוות השם?! וכי חסרים אנשים יראי שמים שעובדים ועושים מלאכתם באמונה,
וקובעים עיתים לתורה, ומקיימים את כל המצוות קלה כבחמורה? אז אי עדיין למה
לחנך במקומות כאלו משושבים, שהם נגד השם ונגד משיחו, ובזים לקודשי ישראל?!

הבא נביא עוד דוגמאות. כבר הבאנו בשיעור הקודם (גיליון 97 אות ה) מה שכתב הר"ן לתלמידו הריב"ש, שאפילו בעסקי העולם, כל משכיל בוחר לנפשו הדרך היותר בטוחה והמשומרת מכל נזק ומכשול, ואפילו באפשרות הרחוקה, ועל אחת כמה וכמה שיש לנו לעשות כן בדרכי התורה והמצוות. ע"ש. והנה מנהג קדום ופשוט היה מאז ומתמיד בירושלים עיר הקודש ובכל ארץ ישראל הקדושה, שכאשר מוציאים את ספר התורה מההיכל לתיבה, מוליכים אותו כשהוא פתוח, והטעם לזה בגלל שאז מתגלים אורות רוחניים, ונמשכת הארה קדושה למסתכלים באותיות, כמו שכתבו המקובלים. ומעין מה שיש עניין להסתכל בכל דבר של מצוה, כי זה משפיע ומקדש את האדם, כמו שמסתכלים בציציות בשעת התפילה, ובנרות חנוכה בחצי שעה הראשונה, ובאותיות שבסידור בעת התפילה וכדו'. ועל אחת כמה וכמה שמסתכל באותיות שבספר התורה שיש בהם קדושה של ממש, כי הם כתובות בכתב יד אשורית על הספר ובדיו, ולא בכתב דפוס כמו הספרים והסידורים שאין בהם קדושה של ממש.⁴ וכן מנהג היה

שמצאנו שגדולי ישראל שינו מנהגים שהיתה בהם בעיה הלכתית, וכמו שהבאנו כמה וכמה דוגמאות מגאון עוזנו רבנו יוסף חיים זיע"א בספרו "בן איש חי", ורק יזהר שלא תהיה מחלוקת בציבור. לכן אם יש לו כח השפעה על הציבור, וכל שכן אם הם אנשים נוחים וממושמים, ומתבטלים לדעת תורה בלי קושיות והשגות, אשריהם ואשרי חלקם שיזכו שינהיג אותם במנהגים טובים ומועילים כהלכה. אבל גם אם חלק מהציבור מתעקשים על המנהגים שקבועים אצלם, יראה איך להתנהג עמהם בעדינות גדולה ובמתק שפתיים, לבל יגררו חלילה לריב ומחלוקת, כי התורה שלנו כולה: "דְרִכָּהּ יְדָרְכֶיךָ נְעִים, וְכָל נְתִיבֹתֶיהָ שְׁלוֹם" (משלי ג יז).³

הולכת ספר התורה והחזרתו

ב. מפאת קוצר הזמן נביא לפניכם דוגמא אחת שכדאי לתת את הדעת עליה, כי יש מקומות שנהגו כך ויש מקומות שנהגו כך, וא"ה בשיעור

נוהגים אחריו. גם הגאון החסיד רבי אליהו מני כתב בספרו תנא דבי אליהו, שמנהגם להתפלל בט' באב שחרית בטלית ותפילין, כמו בשאר הימים בלתי שום שינוי.

וכתב מרן זצ"ל (חור"ע ארבע תעניות עמוד סט): ומזה כמה שנים נתפשט המנהג ברוב הקהילות שבירושלים להתפלל שחרית בציבור בטלית ותפילין בתשעה באב. וכן הנהיג מרן הראשון לציון רבי בן ציון עוזיאל בהיותו בתל אביב בבית הכנסת "אהל מועד", להתפלל בשחרית תשעה באב בטלית ותפילין כמו בכל יום. וגם אנכי הצעיר כשבאתי לתל אביב לשרת בקודש, המשכתי במנהגו להתפלל שחרית בבית הכנסת "אהל מועד" עם טלית ותפילין ובציבור. ובספר נתיבי עם כתב, עכשיו הולך ומתפשט המנהג ברוב בתי הכנסת של הספרדים בירושלים להניח טלית ותפילין בתשעה באב בשחרית, ומי שרגיל בשני זוגות תפילין מניח גם בתשעה באב, ונוהגים שמתפללים שחרית בטלית ותפילין בבית הכנסת כיתר הימים. וכן כתב הגאון רבי חיאל מיכל טוקצינסקי שמנהג הספרדים להתפלל שחרית תשעה באב בטלית ותפילין. ע"ש.

תחנך אותו בתלמוד תורה שיהיו לו יסודות הדת והאמונה חזקים, וידע היטב שיש בורא עולם שרואה את כל מה שהוא עושה, ואם הוא יעשה מצוות יקבל גן עדן, ואם חלילה יעבור עבירות יקבל גהינם. ואחר כך כשיגדל, אם עדיין תתעקש שהוא צריך דוקא לעבוד, אז תציע לו שלדעתך כדאי שיעבוד, והוא כבר יש לו כח בחירה ויבחר אם יש ענין דוקא לעבוד ולהרבות במה שאמר הקדוש ברוך הוא לאדם הראשון (בראשית ג ט): "בְּזַעַת אֲפִיךָ תֹאכַל לֶחֶם", שאנשים שוכחים שזו לא ברכה אלא זו קללה. ולצערנו, ישנם שכל כך אוהבים אותה עד שמשקיעים בה את רוב שעות היום, וגם מהדרים בה בריבוי שעות נוספות, ואינם יודעים שעל זה אמרו (סנהדרין כט ט"א): "כל המוסיף גורע". ואולי מאידך הוא יבחר לשבת באוהלה של תורה, ולהיות תלמיד חכם אמיתי מורה הוראות בישראל, ויתקיים בו: 'כל המוסיף מוסיפים לו' (תענית לא ע"א), ועליו נאמר (משלי יא): "כִּי בִי יִרְבּוּ יַמִּיךָ, וְיֻסְפוּ לְךָ שָׁנוֹת חַיִּים".

[לכן צריך לדעת שחשוב מאוד לדבר על חינוך ילדים גם כשאתה רואה מולך אנשים מבוגרים, כי אפילו אם זה לא קשור אליהם כי הם כבר חיתנו את כל הילדים שלהם, אבל אולי לפחות הם יצילו את הנכדים שלהם. וגם אם לא הצליחו, אבל עצם זה שאדם שומע ומתחרט על מעשיו הרעים, ומהרהר בלבו הרעיוני תשובה, כמה זה חשוב לפני בורא עולם, כבר הוא מוריד מסאת העוונות שלו, כי הרי ברור שישאלו אותו בשמים, למה חינכת את הילדים שלך בבית ספר חילוני?! ולכן, עכשיו שהוא שומע וממנים ואט אט מבין שטעה וחוזר בו ומתחרט על מעשיו הרעים. והמקולקלים, הרי מפורש בזוהר (אחרי מות עו ע"א) שאין לך דבר העומד בפני תשובה].

ברוך השם, שזה היה רק במקום אחד ב"אורי יהודה" שהיה נראה שצריך בו חיזוק לחלק מהציבור בענין חינוך הילדים, אבל בשאר בתי הכנסת 'בן פורת יוסף', אתה רואה אנשים שצמאים לתורה ואוהבים את התורה, צמאים לשמוע עוד דברי אלוקים חיים גם בהלכה וגם באגדה, 'מי כעמך ישראל', 'בן פורת יוסף', כן רבו.

גם אני הקטן לפני כ-12 שנה שהייתי גר ב"ביתר עילית" יע"א [ששם כל הספרדים מניחים תפילין בשחרית, למעט בודדים וד"ל], והוזמנתי בשבת "חזון" לשבת שכולה תורה ב"דימונה" יע"א, ודברתי מהלכות תשעה באב, וכשהגעתי להלכה הזו אם להניח תפילין בתשעה באב, ידעתי שהם לא נוהגים להניח בשחרית, לכן הקדמתי ואמרתי להם, ישנה הלכה שמרן זצ"ל כתב, אך אני לא אומר לכם אותה, כי מן הסתם אתם לא תקשיבו ולא תקיימו אותה. אבל יאמר ליכוננו של הגבאי ה"ו, שאמר לי, חלילה לך מלומר כן, אם מרן זצ"ל אמר, אנחנו עושים בלי שום בעיה. ואז הקראתי להם מה שכתב מרן, וברוך השם קיימו וקבלו עליהם. ואמרתי לגבאי, שישים לב לפירסם היטב קודם לכן לציבור שייעו שכך עושים בבית כנסת זו וביאור טלית ותפילין. וכן זכיתי להנהיג בעוד כמה וכמה בתי כנסת לאחר שהראיתי להם את דברי מרן זצ"ל, ותהילות לאל יתברך, קיבלו את האמת ממי שאמרה. אשריהם ישראל.

⁴ ולכן אף על פי שאמרנו בגמרא מסכת מגילה (כז ע"א) שלא מניחים נביאים וכתובים על גבי חומשים, זהו דוקא בזמנם שהיו כותבים את הספרים בכתב יד, ולכן היתה בהם קדושה יתירה, ולכן היה אסור להניח נביא על חומש, כי קדושת החומש גדולה יותר. לא כן בזמננו, שהכל נעשה במכונות הדפוס, הרי זה כמעשה קוף בעלמא, ועיקר הקדושה בספרים רק מחמת שלומדים בהם, וממילא אין מעלה יתירה בחומש מצד עצמו יותר מאשר בנביא או בגמרא ובכל ספר קודש אחר. ולכן מותר להניח את כל הספרים על גבי זה, וכן נהג מרן זצ"ל להניח כל ספר על גבי ספר אחר ללא חשש כלל ועיקר. ובתנא, הרי פשוט שאסור להניח תנ"ך על ספר תורה, ואף על פי שהתנ"ך יש בו גם תורה וגם נביאים וגם כתובים, בכל זאת כל אחד מבין שקדושת ספר התורה שנכתב בכתב יד כהלכה לשם קדושת ספר תורה, עולה על הכל. וכל שכן שמותר להניח ספרי רבותינו האחרונים על ספרי רבותינו הראשונים או על גמרא וכיוצא בזה. וכן ברור שמותר להניח למשל חוברת "ימי החנוכה בהלכה ובאגדה" על גבי חומש, וכן עלון "ותענג בדשן" על גבי חומש או נביא.

דבר שהתפעלתי מאוד, בדרך שהיינו הולכים בשבת משיעור לשיעור, סיפר לי הצדיק שארגן את השבת, [הוא "שוטר" ואוהב תורה מאוד מאוד. ומהשאלות שלו ניכר שהוא מונח היטב בעניינים, ממש 'שואל כענין ומשיב כהלכה'. ואפשר לומר שהוא גביר "תורתו אומנותו", כי הבנית שהוא פשוט מנצל כל רגע פנוי לעסק התורה, וכל פעם שיש לו הזדמנות של ימי חופש או שעות פנויות, מיד הוא הולך לכולל ולומד עם חברותא, מקשה, מתרגם ומפלה בבית יוסף וכו'. והרי מבואר בטור (יורה דעה סימן רמג), שאדם שיעבוד מעט כדי להתפרנס ולא להתעשר, וכל פעם שהוא פנוי מוסקיו הוא עוסק בתורה, הרי הוא נקרא: "תורתו אומנותו", וכתב מרן הבית יוסף, שכן דעת הרא"ש והרמב"ן ונימוקי יוסף בשם רבנו יצחק הלוי שהעיד בשם רבו הר"ף - שאמנם העלונים עדיין לא הגיעו ל"אור יהודה", אבל הוא מקבל את העלון במייל ומדפיס לעצמו, והנה עלון 95 שמדבר על מעלת מסירת השיעורים לציבור וכו', הוא הדפיס והביא לאברך יקר. האברך קרא את העלון וראה שם (הערה 7) את המעשה עם הגאון רבי אבנן אלבז שליט"א, ש לפני 50- שנה הוא לא רצה למסור שיעור במקום מסוים כי חס על זמנו ורצה ללמוד בכולל, ומרן זצ"ל אמר לו: "אתה תאכל בשר, והם יאכלו חצץ?!" הדברים הללו נכנסו בו חזק ועשו בו רושם, ומחמת כן הוא פתח שיעור באיזה בית כנסת ב"אור יהודה" שאין להם שיעורי תורה כלל ועיקר. **תראה כמה אדם יכול לזכות את הרבים בעלון אחד!** אשרי הלוך את הדברים לתשומת לבו, ומדפיס כמה עלונים לזכות את הרבים, שזו השקעה קטנטנה אבל אי אפשר לדעת מה יצא ממנה, או שיבקש מהאחרים שלנו שיביאו לו עלונים והוא יפיץ בעירו לציבור שמתאים להם העלון.

³ וכן מצאנו לגבי המנהג הקדום לפני כ-500 שנה שנהגו בירושלים עיר הקודש להתעטף בציצית ולהניח תפילין בתשעה באב בתפילת שחרית כמו בכל יום ולא כאותם שנהגו להתפלל שחרית בלי טלית ותפילין ולהניח רק במנחה. וכן נהגו רבים מגדולי עולם בירושלים במשך כל הדורות. וכמו שכתב הגאון רבי ישראל משה חזן בספר איי היים: והמנהג הפשוט בקהל קדוש "בית אל" שבעיר הקודש ירושלים ת"ו, להתפלל בפומבי בשחרית ט' באב עם התפילין, כמו בכל שאר הצומות, כמו שנהג הרשב"ש. וכן הנהיג אחריו מרן מלכא הגאון מהר"ט אלגאזי, ואחריו מורנו ורבנו ראשון לציון מה"ר חיים אברהם גאגין, וכן הוא עד היום הזה. ע"כ. גם הגאון הראשון לציון רבי חיים משה אלישר בשר"ת משה האיש הביא מנהג בית אל, שנוהגים להתפלל בטלית ותפילין כמו בכל יום באין הפרש כלל. ושכן נהג מר אביו הגאון הראשון מרן יע"א ברכה [רבי יעקב שאול אלישר] בבית מדרשו. וכתב, וכן אנו

בשדה, ידליקו שם נר חנוכה, וכן מי שקבע לו מיטה בפניה ברחוב ואוכל וישן שם, ידליק שם נר חנוכה, כי המצוה בגוף ולא בבית. ולכן השליח לא יברך לבדו, כי המצוה בגופו של בעל הבית, והוא לא נמצא.

דעת רבנו דוד בונפיד ועוד ראשונים

ת. ויש לסייע את הסברא הזו מתלמיד הרמב"ן, רבנו דוד בונפיד בחידושי לפסחים (ו ע"ב), שהקשה למה המדליק נר חנוכה לחברו מברך "להדליק" ולא "על" הדלקת נר חנוכה, והרי מבואר בגמרא (סו), שכל שאפשר לקיים את המצוה על ידי שליח מברך "על" ויש לומר שמצות נר חנוכה ודאי אינה על ידי שליח, שאם קנה אדם פתילות ושמינים והדליק בשביל חברו, ודאי לא עשה כלום ואינו ראוי לברך כלל, והרי זה כמו שהניח תפילין ונתעטף בציצית בשביל חברו. אבל לאחר שהכין בעל הבית בביתו השמינים והפתילות, יכול אחר שיברך במקומו, והוא שומע ויוצא ידי ברכה, שהברכה על עיקר ההדלקה היא, רוצה לומר התקנת השמן והפתילות, שהדלקה בשמן ופתילות של חברו אינה כלום. ומעתה כשזה מדליק ומברך, להוציא לזה שהוא שומע הוא עושה, שאף בתפילין וציצית כך הוא הדין, שיעשה הוא המצוה וחברו יברך לו להוציא ידי הברכה, שכל הברכות כולן אף על פי שיצא מוציא. ואף על פי שכמה פעמים אדם מברך על נר חנוכה בבית חברו והוא אינו שם, הרי יש שם אשתו ובני ביתו שהמצוה שלהם ואפשר להם לברך, וזה בא ומוציאם ידי הברכה, אבל בבית חברו שאין שם אדם, אינו יכול לברך. ע"כ. ומבואר מדבריו שר חנוכה דומה לציצית ותפילין שהמצוה היא בגופו, ולכן רק הוא יכול לקיימה או על ידי אחר שמשמיע לו או לבני ביתו, אבל כשאין איש מאנשי הבית, אינו יכול לברך, וכדעת מהר"ח אור זרוע. וכיוצא בזה כתבו הרמב"ן (שם ע"א), הריטב"א (שם ע"ב) והר"ן (שם ד ע"א).

הלכה למעשה

ט. אבל המאירי (סו) כתב, שגם בדברים שנעשים על ידי שליח, בין שצריך שימנוהו הבעלים, כגון בתרומות ומעשרות,¹⁰ בין במה שאפשר להתמנות בלא דעת בעלים, כגון ברית מילה והדלקת נר חנוכה, כל שעושה אותם לעצמו, מברך להדליק נר חנוכה וכו'. ע"ש. ומבואר מדבריו שיכול להדליק בברכה בבית חברו אפילו בלי ידיעתו, וחברו יוצא ידי חובה, ולא כדעת רבנו דוד בונפיד, שאינו מברך בבית חברו אלא אם כן חברו נמצא. ועל כל פנים, להלכה ברור שספק ברכות להקל, ולא יברך השליח אפילו ברכת המצוות "להדליק נר חנוכה" בלבד, אם אין איש מאנשי הבית שם בבית.¹¹ והכי טוב שבמקרה שהשליח יודע מראש שצריך להדליק גם בבית חברו, שיכוון בהדלקה שבביתו, לפטור גם את ההדלקה שבבית חברו.

עצה טובה

י. ומכל מקום, כיון שלהלכה אין השליח מברך, נמצא שבעל הבית קיים את המצוה בלי ברכה. לכן, עצה טובה שיאמר לשלוחו שידליק את החנוכיה בחלון שלא לשם מצות חנוכה, ויכוון בכל נר לכבוד רבי מאיר בעל הנס, רבי שמעון בר יוחאי וכו', וברור שבהדלקה כזו בעל הבית לא יצא, וכשיחזור לביתו בשעת לילה מאוחרת, ידליק את החנוכיה שוב, ויברך ללא חשש. וככה ירוויח שבמשך הערב יתפרסם הנס לעוברים ושבים, שכיון שהם רואים חנוכיה דולקת, מנין להם לדעת שהוא פֶּן לכבוד הצדיקים. (וכיוצא בזה גיליון מס' 6 אות כד) ובכל אופן, ברור שכל מה שדברנו שייך רק כשמדליק השליח בחלון, שאז ישנה תועלת בהדלקה המוקדמת שמתפרסם הנס לעוברים, אבל אם מדליק בתוך הבית ולא נראים הנרות בחוץ, נמצא שאין בזה תועלת, ולכן ברור שכשיחזורו לבית בלילה, ידליק בעל הבית בברכות כבכל ערב.

¹⁰ חז"ל בגמרא בבא מציעא (כב ע"א) "גם אתם" לרבות שלוחכם, מה אתם לדעתכם, כלומר מידיעתכם ומרצונכם, אף שלוחכם לדעתכם, מידיעתו של בעל הפירות.

¹¹ ועיין בשו"ת יביע אומר (חלק יא ס"ס עח) שכתב, המדליק בביתו ואחר כך בקשוהו להדליק בבית אחר, ואין שם איש מאנשי הבית בעת הדלקתו, לכאורה לפי מה שכתב המגן אברהם שלא כה"ח, נמצא שהשליח נחשב במקום בעל הבית, ויכול גם לברך במקומו. אבל ראיתי בכף החיים (סימן תערה סק"ב) שכתב בשם כמה פוסקים שלא לברך. וצ"ע. ע"ש.

ו"שהחיינו", רק כדי להוציא את בני ביתו. אבל אם הוא גר לבדו, אינו חוזר לברכן שוב. ומה שלכתחילה הוא מברך בבית הכנסת ולא בביתו, כי כך הנהיגו רבותינו הראשונים להדליק בבית הכנסת בברכה, כדי לפרסם את הנס לרבים. וכיון שהדלקה זו הזדמנה לפנינו ראשונה ויברך, לא יברך שוב בביתו. אבל כשמדליק תחילה בבית חברו ואחר כך בביתו, ממה נפשך, אם הוא מתגורר לבדו, מה ראית שיברך בבית חברו ולא בביתו, הלוא ההדלקה שבביתו היא החיוב שלו הגמור, ולמה יפטור את עצמו מהברכות, במקום שהמצוה לא מתייחסת אליו?! [ולא דומה לבית הכנסת שהיתה תקנה לברך שם דוקא.] ואם יש לו בני בית, מה בצע לברך בבית חברו כשאין איש מאנשי הבית שם בבית, והלוא ברכות אלו נתקנו לרואים, והם אינם רואים. ומה שהוא לבדו רואה, הרי בלאו הכי תיכף יברך בביתו במקום חיובו?!

ברכת "להדליק נר חנוכה" לשליח

ו. אלא שעדיין יש לדון אם יברך "להדליק נר חנוכה" שהיא ברכה על עצם קיום המצוה. ולכאורה נראה שיברך, שכיון שהוא עכשיו מקיים את המצוה במקום בעל הבית, הרי הוא כמו בעל הבית שצריך לקיים את המצוה בברכה. וכמו שכותב הרמב"ם (הלכות ברכות פרק יא הלכה ז): "אחד העושה מצוה לעצמו, ואחד העושה אותה לאחרים, מברך קודם עשייתה אשר קדשנו במצותיו וציונו לעשות". וכתב הכנסת הגדולה (נהגות בית יוסף סימן תקפה) בשם רבו המהר"ט, שהרמב"ם מדבר במי שקובע מזוזה בבית חברו או שעושה מעקה לגג חברו או שמל את בן חברו, שבקביעת המזוזה או עשיית המעקה או במילה, הוא עצמו עושה את המצוה ולא בעל הבית או אבי הבן, ולכן חייב לברך על עשיית המצוה. ע"כ. והרי ברור שגם אם בעל הבית לא נמצא בעת קביעת המזוזה ועשיית המעקה או שהאב לא נמצא בעת מילת בנו ומינה את המוהל להיות שלוחו, כיון שהשליח בפועל עושה את המצוה, השליח מברך. וכמו כן, אדם שמינה שליח שיבדוק אצלו את החמץ בליל ארבעה עשר בניסן, השליח מברך אף אם בעל הבית לא נמצא, כיון שבפועל הוא מקיים את המצוה, ולא נאמר לו שיעשה את המצוה בלי ברכה. וכמו שכתב המגן אברהם (סימן תלב סק"ו), שכיון שאת המצוה הוא עושה, הרי זה כדין מילה שהמצוה מוטלת על אבי הבן, ואם אחר מל אותו, האחר מברך. ולפי זה בנידון שלנו, שמצות נר חנוכה מוטלת כמובן על בעל הבית, והשליח עושה במקומו את המצוה, השליח יברך.⁹

האם מצות נר חנוכה היא מצוה שבגופו?

ז. והנה בשו"ת מהר"ח אור זרוע (ס"ס קכח) כתב, אם ראובן מניח תפילין או מתעטף בציצית, חברו מברך בשבילו, שכן שנינו (ראש השנה כט ע"א), כל הברכות כולן, אף על פי שיצא מוציא. וכן בהדלקת נר חנוכה, אם ראובן מדליק נרותיו של שמעון, כדרך שרגילים העולם שכשיש אלמנה בבית אומרת לאחד מאנשי הבית להדליק הנרות בשבילם, סבורני שלא יברך, אלא אם כן יעמוד המשלח בצידו ויצא בברכתו. והובא גם בשלטי הגיבורים (על המדריכ מסכת שבת פרק ב אות ה). והב"ח (ס"ס תרעו) כתב, שבהגות מנהגים לרבי אייזיק טירנא (מנהגי חנוכה אות יח) הביא את המהר"ח שאין לברך, ובאר שהטעם בזה, כי מצוה המוטלת על גוף האדם אין לברך אלא בפניו, אבל מצוה שאינה בגופו כמו הפרשת חלה ותרומה, השליח מברך אפילו בלי המשלח. וכיון שחנוכה היא מצוה שמוטלת על גופו, לא יברך אלא בפניו. גם בשו"ת ציץ אליעזר (בהקדמה לחלק ה בהערה) ביאר, שכיון שחיוב ההדלקה קשור רק עם "האדם" [מצוה שבגופו], והיכן שנמצא חייב להדליק, לכן לא יברך כשהמשלח לא נמצא. ולא דומה למצות מזוזה שאף על פי שחובת "הדר" היא [על "האדם"], אבל החיוב קשור עם "בית", שדוקא כשיש "בית" חייבים במזוזה, ובלי זה אין חובת "הדר". אבל בחנוכה אין צריך דוקא "בית" להדלקה. ולכן פסק (חלק טו סימן כט) שהיוצאים לטייל בימי חנוכה ולנים

⁹ זה גם דומה קצת לדין סומא שאפילו אם הוא מתגורר לבדו, מדליק נר חנוכה עם ברכה. ובאר בשו"ת מהרש"ל (סימן עז), שאפילו שהסומא אינו רואה את הנר ולא מתקיים אצלו פרסום הנס כלל ועיקר, אבל עדיין אינו פטור מלהדליק נר חנוכה, כיון שסוף סוף אחרים רואים את הנר, ונעשה ממנו פרסום הנס לאחרים שהוא חייב בהם, שהרי זו עיקר מטרת ההדלקה לפרסם את הנס לאחרים. ע"ש. וכל שכן כאן שהשליח הזה שמדליק בבית חברו, מתפרסם הנס גם אצלו שברוך השם הוא לא יעורר, וגם מתפרסם אצל אחרים שרואים דרך החלון.

¹⁰ שנאמר (במדבר יח כח): "פֶּן תְּרִימוּ גַם אַתֶּם, תְּרִוּמַת ה' מִלֵּל מַעֲשֵׂי הַיְחִיָּם, וּדְרֹשׁוּ

פני עין חמד

יוצא לאור 7"י בית הכנסת לבנות "עין חמד" - מקלחת ציון

פְּרֻשֶׁת וַיֵּשֶׁב - הַשְּׁגָחָה פְּרָטִית

"וַיִּשְׂרָאֵל אֶהָב אֶת יוֹסֵף מְכַל בְּנָיו" (בראשית לז, ג)

לעשות. המוהל אמר לרב השני: "איך טעינו ולא שמנו לב לתחנה שהיינו צריכים לרדת?" הרב ענה לו: "יהודי לא טועה. זה השגחה עליונה". הם התחילו ללכת ולחפש משפחה יהודית שתארח אותם לשבת.

הם שאלו אנשים בדרך: "האם אתם מכירים משפחה של יהודים בעיר?", אבל הם נענו בשלילה. הם אמרו: "עדיף שנשאל את הזקנים כי הם בוודאי ידעו אם יש ואיפה" וכך היה. אמרו להם: "היתה משפחה אחת בסוף הרחוב וספק אם הם נשארו בכלל".

הם הגיעו לבית וראו מזוזה. הם נקשו בדלת. בעל הבית פתח את הדלת. להפתעתו הוא רואה לפניו שני רבנים. הוא התחיל לצעוק משמחה: "נכון אתה הרב המקדש ואתה המוהל?". הם נבהלו ולא הבינו על מה הוא מדבר.

הוא סיפר להם שנולד לו בן והוא היהודי היחיד בעיר ואין מוהל ורב שיקדש. "לכן התפללתי ובכיתי לה' שישלח לי אותם כי ביום השבת זה היום השמיני שצריך למול את בני והנה ה' שמע את תפילתי ושלח אתכם. בכבוד ברוכים הבאים". הרב הסתכל על המוהל ואמר לו: "נו, יהודי טועה או שזאת השגחה עליונה!?"

לכן כל חכם לב יכוון את ליבו לאבינו שבשמיים ויודה לו. ידע שיהודי בכל מקום שהוא בעולם, הקב"ה לא מסיר את השגחתו ממנו אפילו לשניה אחת. כל מה שקורה לו ידע שהוא מכון מלמעלה כפי שראינו עם יעקב ויוסף.

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א

חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

זמני לכת

17:46	17:15	16:03	י"ט
17:41	17:11	16:19	ת"א
17:40	17:11	16:18	מ"ב
17:45	17:15	16:23	כ"ג

הצלחה בגו"ר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ' שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.י.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב עמית בן אהרון וב"ב רז דוד בן לאה וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רותית בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה אילן בן ג'ולייט יפית שרה בת ג'ינה דרוו בן סופיה אנאל חביבה בת שולמית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית נעם בן שרה שירי ימנה בת שולמית דוד עומרי בן יהודית שושנה שירה בת סילביה שמעון בן שולמית סיון רבקה בת אלן אסתר עמית בת טובה אברהם גורג'י בן דליה אפרת אורן בן נעמי לאה בת תמר

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו זרי בן ימנה אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה אסף בן סופיה נתנאל בן ג'ינה מיטל בת שושנה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרח- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעימה סימי בת סוליקה מיכאל יהודה בן מרים אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כירה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה- הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה משה בן נדימה עינת בת רחל ברכה רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה קסנט בת דגטו רותית בת סבריה יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל בנימין בן ברכה אלן אסתר בת שרלוט נעימה בת שרה יהודה לייב בן אסתר מלכה נעם אלימלך בן אושרית- רפואה שלמה ובריאות איתנה יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

יעקב אהב את יוסף מאוד מכל בניו. כאשר יעקב שמע את החלומות של יוסף הוא ראה בהם אות אמת שיוסף יהיה מלך. לכן עשה לו כתונת פסים. לאחר זמן יעקב מינה את יוסף מנהיג בבית ובשדה.

הספורנו מסביר שכאשר האחים ראו עד כמה יוסף אהוב בעיני אביהם לא יכלו לדברו לשלום למרות שהיו צריכים לדבר איתו בענין הנהגת הבית ומרעה הצאן, מכיוון שהיה מנהיג במצוות אביו, לא יכלו לדברו לשלום.

יעקב ראה ברוח קודשו שיוסף יהיה המשביר של עם ישראל. לכן הוא הכין אותו בבית שיהיה מנהיג. נראה להבין מהתנהגותו של יעקב כלפי יוסף שכל זה היה הכנה ליוסף לקראת תפקידו בהכנה לשעבוד במצרים.

לכאורה לאור ההשתלשלות של הדברים נראה שיעקב כביכול טעה בחינוך שגרם לזה שהאחים ישנאו את יוסף. אבל בהמשך אנחנו רואים איך ה' סיבב שיוסף יגיע למצרים לבית פוטיפר. כך יתחתן עם אסנת בת דינה ויהיו להם שני בנים מנשה ואפרים שיכללו בשנים עשר השבטים. לא זאת בלבד אלא גם הכנה לגלות של בני ישראל. כאן אנחנו מבינים שיעקב לא טעה בחינוך כי ראינו שהכל מכון מלמעלה. יש תמיד השגחה עליונה

מסופר על יהודי תלמיד חכם שנסע ברכבת ביום שישי לפני כניסת השבת. באחת התחנות עלה עוד יהודי תלמיד חכם שהיה שוחט ומוהל במקצועו. זאת היתה הרכבת האחרונה לפני שבת שנוסעת לכיוון שהם צריכים.

כמובן כשנפגשים שני רבנים הם מדברים בדברי תורה. מתוך הלימוד הם לא שמו לב שעברו את התחנה שהיו צריכים לרדת בה. רק כשהגיעו לתחנה האחרונה התעוררו מלימודם. כל אחד מסתכל על השני והם לא יודעים מה

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל

לרפואה שלמה לנוריאל בן אסתר

לרפואה שלמה לאיידה חיה בת אסתר וליילד אלחנן רפאל בן איריס וליילד אורי חיים בן שלי

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי
להצלחת ולרפואת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב
לע"נ יצחק בן רבקה ז"ל

שואל ומשיב בהלכה - חנכה - חלק ג'

אלו דינים נוספים שייכים לחג חנוכה?

שאלה:

תשובה:

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':

בני ספרד נוהגים לכתחילה להדליק את הנרות מיד בתחילת הלילה, שהוא זמן צאת הכוכבים ולא קודם לכן. **מקורות:** שו"ע סימן תרע"ב סעיף א: "אין מדליקים נר חנוכה קודם שתשקע החמה אלא עם סוף שקיעתה [צאת הכוכבים], לא מאחרים ולא מקדימים".

בני אשכנז - יש נוהגים להדליק בצאת הכוכבים כדעת מרן שו"ע - ויש נוהגים להדליק בשקיעת החמה. מכל מקום, גם המדליקים בשקיעת החמה ישתדלו לשים כמות שמן שתספיק לדלוק עד חצי שעה לאחר צאת הכוכבים. **מקורות:** משנה ברורה סימן תרע"ב ס"ק א.

בשעת הדחק - מי שנאלץ לצאת לדרך לפני השקיעה ולא יהיה לו פנאי להדליק אחר-כך, ידליק ויברך מזמן פלג המנחה [שעה ורבע לפני צאת הכוכבים לפי שעות זמניות]. בנוסף יקפיד לשים כמות שמן שתספיק לדלוק עד חצי שעה לאחר צאת הכוכבים. **מקורות:** שו"ע סימן תרע"ב ס"א.

בלילות חנוכה יש לפנינו שתי מצוות: א. תפילת ערבית. ב. הדלקת נרות חנוכה. מכיוון שתפילת ערבית תמידית, שכן בכל יום קיימת המצווה להתפלל ערבית, ולעומת זאת מצוות הדלקת נרות חנוכה היא רק שמונה ימים בשנה מכיוון ש"תדיר ושאינו תדיר- תדיר קודם", לכן אנחנו צריכים להקדים ולהתפלל ערבית ואחר כך להדליק נרות חנוכה.

בתי כנסת שמתקיימים בהם שיעורי תורה מדי ערב לאחר תפילת ערבית, אם נראה למגיד השיעור שהקהל יחזרו לשיעור לאחר הדלקת הנרות, יש להעדיף את קיום מצוות ההדלקה בזמנה. אם קיים חשש שאם ילכו לביתם להדליק נר חנוכה, יימנעו מלחזור לשיעור, יש לקיים את השיעור כמו בכל יום ולאחר השיעור ילכו להדליק נר חנוכה בביתם. טוב שיכריזו לאחר השיעור להדליק את נרות החנוכה בבית. **מקורות:** שו"ע סימן תרע"ב ס" י"ב

מדליקים ומברכים על הדלקת הנרות בבית הכנסת, בתנאי שיש עשרה, מכיוון שיש בכך פרסום הנס. נראה שיש מצטרפות למניין עשרה להדלקת נרות חנוכה בבית-הכנסת ובפרט אם יבואו אחר כך עוד אנשים ויהיה מניין בבית-הכנסת. **מקורות:** שו"ע תרע"א ס' א, ג.

נוהגים להדליק בכל יום נרות חנוכה בבית-הכנסת גם בתפילת שחרית ללא ברכה. בפרט כשמתפללים בהשכמה. **מקורות:** שו"ע סימן תרע"א ס' ז.

מי שנאנס ולא הדליק לילה אחד, אין לו תשלומין למחר, אלא מדליק מחר כמספר הנרות שכל העולם מדליקים. **מקורות:** שו"ע תרע"ב ס' ט"ו.

ניצול הזמן

הדיין הירושלמי הגאון רבי יעקב עדס זצ"ל נכנס פעם עם אחד מבניו לאחד מבתי הכנסת כדי להתפלל מנחה. אמרו לו שיש עוד חמש דקות עד תחילת התפילה. הרב מיד לקח מהארון ספר שו"ת הריב"ש ולמד עם בנו את אחת התשובות בספר באותן חמש דקות. לאחר מספר שנים, כשחזר מבית הדיין, קרא לאותו בן ושאל אותו:

"האם אתה זוכר את אותה התשובה שלמדנו בספר של הריב"ש?" משנענה בחיוב, רבי יעקב סיפר: "היום בא לפנינו דין קשה בבית הדין. אף אחד מהדיינים לא ידע מה לפסוק במקרה זה. נזכרתי שבתשובה ההיא של הריב"ש מופיע נידון זה עם הכרעה למעשה. לפי זה פסקנו את ההלכה. הרי לך מה אפשר להרוויח ברגע אחד של לימוד".

סגולות לחג חנוכה

- אמר רב הונא: הרגיל בנר חנוכה זוכה לבנים תלמידי חכמים. הזהיר במזוזה זוכה לדירה נאה.
- בשעת הדלקת הנרות מתגלה אור הגנוז, השמור לצדיקים לעתיד לבוא, ומשפיע לכל המביט בנרות. לכן, מעלה עצומה להביט בנרות במשך החצי שעה ולשאוב את השפע בשעת רצון זו.
- ישנה מעלה גדולה להדליק בשמן זית בבקבוק שתלה בסוכה ושמר אותו לחנוכה.
- סגולה לרפואה שלימה ולמחלת השושנה- לשמור בצנצנת את שיורי השמן שנתרו מהנרות בכל יום ולמרוח על מקום החולי.

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט?"

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

מינויים

לקבלת העלון חייג במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו'

נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084

כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי

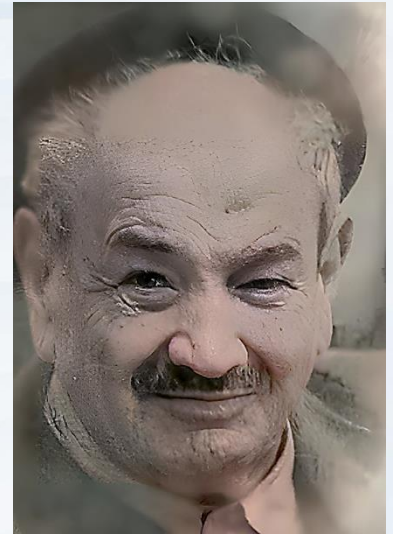
בטל' 052-6329144

(הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים - הצדיק הרב ניסים נעים זצ"ל

הצדיק רבי ניסים נעים זצ"ל - נולד בשנת התרפ"ד (1923) בעיר מדינן שבדרום תוניסיה. כבר כשהיה נער שקד על התורה הקדושה. בגיל 18 נבחן אצל גדולי הדור ובראשם הגאון רבי משה כלפון הכהן זצ"ל ראב"ד ג'רבה על הלכות שחיטה בפועל וקיבל הסמכה לשחיטה ומילה וזכה למול תינוקות רבים. בגיל עשרים שנה נלקח לחתן אצל הגאון ר' מיקיץ שלי. הרביץ תורה בתלמידים במשך שבעים שנה.

חכמי הדור הזכירו אותו בתואר "**החכם השלם השוחט ובודק**". כאשר עלה לארץ הקודש, גר בהתחלה בישוב שלומי בסמוך לחמיו. לאחר מכן עבר לגור בעיר נתיבות. שימש כחזן ותוקע בבית הכנסת הגדול בעיר. זכה לקירבה מיוחדת מהרב של נתיבות הגאון ר' רפאל כדיר צבאן. נפטר לבית עולמו בחג החנוכה ב-כ"ז כסליו התשע"ז (2016). חי כ-94 שנים. ציונו בבית העלמין בנתיבות. הותר אחריו חלל עצום בקרב תלמידיו ומאז העיר נתיבות אינה כפי שהיתה.

אביו: ר' פראג'י. **אימו:** מרת עזיזה. **אשתו:** הרבנית רחל רחימה (בת מרן הגה"ק רבי מיקיץ שאול שלי). **ילדיו:** ארבעה עשר בנים ובנות - שבעה בנים ובנות נפטרו לו בחייו רח"ל. **חתנו:** הרב חי הכהן (מרבני עדת תוניסה בירושלים). **מרבתינו:** הגאונים רבי חומאני עלוש ורבי מיקיץ שלי (מגדולי רבני ג'רבה. מח"ס 'כרמי שלי'), רבי דידו הכהן. **מתלמידינו:** העמיד תלמידים הרבה בחו"ל ובארץ הקודש. **מספריו:** חידושי התפרסמו בירחון 'הירח' שהיה יוצא לאור בג'רבה.

אהירותו המופלגת של רבינו במלאכת השחיטה היתה לשם דבר. רבים היו נוהרים לפתחו מכל המושבים בסביבה כדי שישחט בשבילם. פעם אחת בא לפניו יהודי שביקש ממנו לשחוט לו כבש. רבי ניסים ראה בעת השחיטה כי יש סירכה בריאה (דבר שהוא אסור לדעת מרן הבית-יוסף. אולם לדעת האשכנזים מותר לאכול).

היהודי שראה כך אמר לרבי ניסים: "לא נורא, אני אוכל את הכבש". רבינו ראה שאותו יהודי מזלזל בדעת מרן ועומד לאכול ח"ו המשיך כאילו לבדוק את הכבש ועשה בו נקב שפוסל לכל השיטות. לאחר מכן אמר לו: "טוב, אבל יש פה פסול לכל השיטות ולא תוכל לאכול מזה, אבל אל תדאג. קח כסף ותקנה לך כבש נוסף".

עיקר מעשיו היו בלימוד. תפקיד שהתחיל בו עוד כשהיה בחו"ל בעיר מדינן, בעצת חמיו הגאון רבי מיקיץ צוק"ל. בהתחלה לימד את התלמידים בישוב מעגלים ליד העיר נתיבות. אם היה תלמיד שלא היה מגיע ללימודים, רבי ניסים היה הולך לבית הורי התלמיד ושואל אותם: "האם הבן לא הרגיש טוב?" וכדומה.

לאחר מכן היה מלמד את הילדים בבית הכנסת הגדול בנתיבות. יש לציין, כי רבינו עד יומו האחרון מעולם לא פספס אף יום. גם בגילו המופלג ישב ללמד ילדים צעירים והשתעשע עימם על מנת להמתיק להם את הלימוד.

מקורבו ר' יעקב הרוש הי"ו סיפר כי פעם אחת בימי הסליחות הרב השכים כהרגלו לפנות בוקר ועמד מחוץ לביתו לחפש מונית שתיתקן אותו לבית הכנסת הגדול. השעה התאחרה ושום רכב לא הגיע בשעה זו באיזור.

בנתיים ר' יעקב חלם שהרב קורא לו להגיע אליו ואומר לו שהוא מחכה לו. ר' יעקב התעורר בבהלה וירד לבדוק מה קורה עם רבי ניסים. כשראה את הרב עומד בחוץ ממתין למונית, מיד לקח אותו ברכבו לבית הכנסת.

עוד סיפר ר' יעקב הרוש מקורבו, כי בהתחלה לא היה לו בנים כי אם בנות. בשנה האחרונה לחייו של רבינו אשתו של ר' יעקב עדיין לא היתה מעוברת. פעם אחת כשר' יעקב היה אצל רבינו, אמר לו ר' ניסים: "אל תדאג, הפעם יהיה לך בן". מדברי רבינו לא נפל דבר. נולד לו בן אחרי בנות רבות.

מסופר כי פעם יהודי ביקש ממנו עזרה כספית ור' ניסים נתן לו סכום כסף גדול. אחד ממקורביו שאל אותו לפרש הסכום הגדול. ר' ניסים השיב לו 'ולדבקה בו' שצריך להידיבק בדרכיו של הקב"ה - מה הוא רחום אף אתה רחום...

ר' אליהו שלום בוקובזה בנו של ר' נתן בוקובזה זצ"ל סיפר, כי הוא זוכר שבילדותו כשלמד אצל ר' ניסים, היו מדברים שהוא כנראה יודע את כל התורה כולה בע"פ. בלימוד היו יושבים מול ספרים פתוחים ואילו ר' ניסים היה יושב ללא שום ספר, מגיה ומתקן את הילדים. הכל בע"פ בלי שום ספר.

מעשה מופלא אירע בעת פטירתו של רבינו כאשר אנשי החברה קדישה רצו לקבור אותו במקום מרוחק ולא לצד רעייתו הרבנית שנפטרה עשרים שנה קודם. מאז שרעייתו נפטרה בית העלמין הלך והתרחב עשרת מונים. היה צריך לקבור אנשים נוספים בבית-העלמין ומטבע הדברים קברים רבים נוספו. כשהלכו לבדוק האם אפשר למצוא קבר פנוי שקרוב לצד קברה של רעייתו, גילו כי נותר באופן פלאי מקום אחד פנוי לצידה, למרות שהכל מסביב היה מלא קברים, ויהי לפלא בעיניהם - וקברו את רבינו לצד רעייתו. בחייהם ובמותם לא נפרדו.

ר' אליהו שלום בוקובזה בנו של ר' נתן בוקובזה זצ"ל סיפר, כי הוא זוכר שבילדותו כשלמד אצל ר' ניסים, היו מדברים שהוא כנראה יודע את כל התורה כולה בע"פ. בלימוד היו יושבים מול ספרים פתוחים ואילו ר' ניסים היה יושב ללא שום ספר, מגיה ומתקן את הילדים. הכל בע"פ בלי שום ספר.

(החומר באדיבות מכון 'ממלכת כהנים')

כחו של ויתור

למחרת מיד כשקמתי משנתי, שמעתי קולות מהומה בחוץ. יצאתי מהדלת, ניגשתי אל השכנים ושאלתי במה מדובר.

התברר לי כי במשך הלילה גנב נכנס לבניינים בשכונה. הוא נכנס גם לבניין שלנו. הוא עבר מקומה לקומה. בכל מקום שראה חנוכיה יקרת ערך, הוא לקח אותה.

בדיעבד התברר שגם בקומה שלנו היו שלוש חנוכיות יקרות ערך של שלושת השכנים שלי. הגנב לקח את שלושת החנוכיות!

החנוכיה שלי היתה יקרה יותר משלושתם גם יחד. 'למזלי' היא היתה שמורה היטב בתוך ביתי. הכל בזכות אותו המעשה של השכן לילה לפני.

אין ספק. קושי גדול עמד לפני באותה השעה. ההחלטה שלי לוותר לאותו שכן לא היתה קלה. לשמוע לקול של אשתי ולהדליק את החנוכיה על אדן החלון. יכולתי שלא לוותר ולהחזיר את החנוכיה מחוץ לדלת ביתי.

באותו היום לא ראיתי את אותו שכן. אחרי הדלקת נרות של נר שני נשמעו נקישות בדלת ביתי. כשפתחתי ראיתי את השכן בפתח.

הוא החזיק מגש של סופגניות ביתיות בידו. על פניו היתה ארשת התנצלות. הוא פנה אלי ואמר: "אני מבין שראית היטב את יד ה' שהיתה כאן".

"אחת משלוש החנוכיות שנגנבו אתמול היתה שלי! בורא עולם העניש אותי מיידית על מה שצערתי אותך. אתה בזכות הויתור שלך - הרווחת את החנוכיה שלך".

הוא הביט בי ארוכות ואמר: "בבקשה תמחל לי על מה שעשיתי ושציערתי אותך". אמרתי לו: "הסיבה שרציתי מאוד להניח את החנוכיה מחוץ לדלת היתה מפני שקיבלתי את החנוכיה היקרה הזאת השנה".

"רציתי להרגיש טוב שאני מניח אותה שם כמנהג ההורים שלי. אומנם היתה לי עוגמת נפש גדולה בכך שהכרחת אותי להניח את החנוכיה בתוך הבית".

"אבל בסיכומו של עניין אתה היית שליח מן השמיים למנוע ממני עוגמת נפש גדולה יותר. אם הייתי משאיר את החנוכיה בחוץ, הגנב היה גם לוקח אותה!".

הבטתי בפניו ואמרתי לו: "דע לך, אני חייב לך את הכרת הטוב שהחנוכיה לא נגנבה!". השכן חיך למשמע דברי והגיש לי בשמחה את מגש הסופגניות. מאותו היום נעשינו שכנים טובים יותר במשך אותן השנתיים שבהם גרתי בשכנותו.

להלן סיפור מופלא שמעובד מתוך העלון 'מתיקות הפרשה'. יש בסיפור זה ללמדנו כי מויתורים לא מפסידים לעולם! להלן הסיפור מפי ר.ל. בעל המעשה:

בשנה הראשונה לנישואי חמי קנה לי חנוכיית כסף יקרה במיוחד. שמחתי מאוד על החנוכיה והמתנתי בקוצר רוח לחג החנוכה.

בערב יום הראשון של חנוכה הכנתי את החנוכיה להדלקה בפתח ביתי כמנהג הורי. מילאתי שמן והנחתי את הפתילות בכוסיות הנרות.

לפתע נשמעו נקישות בדלת. השכן עמד בפתח. הוא פנה אלי ואמר לי בנחישות: **"סליחה! אבל בשום פנים אופן אני לא מסכים שתניח כאן את החנוכיה שלך. זה מפריע לנו למעבר!"**

היה לי קשה להבין אותו. אומנם הוא צודק בטענה שלו, מכיוון שדלת ביתי נמצאת במסדרון שבהמשכו נמצאת דלת ביתו. אבל בכל זאת, מדובר בחג החנוכה. מקובל בכל מקום להניח את החנוכיות בפתח הבית, גם אם מדובר בחוסר נוחות זמנית.

דבריו ממש הציקו לי. חשבתי לתומי: "מדוע הוא מצר את צעדיי?!" החלטתי שלא להתייחס לדבריו והשארתי את החנוכיה בחוץ!

כשהגיע זמן ההדלקה, השכן כנראה היה באותה השעה בתוך ביתו. חששתי מעט, אבל לשמחתי הצלחתי להדליק את הנרות בחוץ ללא כל הפרעה.

אחרי שהנרות כבו נכנסתי לתוך הבית. לא עבר זמן רב ולפתע אני שומע נקישות על דלת ביתי. חששתי שמדובר באותו השכן, אלא שלא היתה עינית בדלת.

שאלתי: "מי זה?". אף אחד לא ענה לי. המתנתי מעט ופתחתי את הדלת. מיד כשפתחתי, ראיתי את השכן מבחוץ. הוא דחף לי את הכיסא עם החנוכיה שנמצאת עליה ישר לתוך ביתי ויצא.

סגרתי את הדלת, אבל נפגעתי מהמעשה שהוא עשה. אשתי יראת ה' הבחינה בכך והבינה לרוחי. היא התחילה לחזק את רוחי ואמרה לי:

"בעלי היקר, דע לך כי הכל מאת בורא עולם ולטובה. אולי משמיים דווקא רוצים שנדליק את החנוכיה בחלון הבית? אנחנו לא יודעים חשבונות שמיים!"

האמת שהיה קשה לי להיכנע למעשיו של אותו שכן. אבל החלטתי שאני מתגבר ומוותר. השארתי את החנוכיה בתוך הבית, כדי שמחר אדליק את החנוכיה בחלון.

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל	הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל	הרב יצחק בן רג'נה ז"ל	מאיר מורד בן שושנה ז"ל
פואד אברהם בן רחל ז"ל	זהבה בת שושנה רייזל ע"ה	יצחק יצקן בן רחל ז"ל	יצחק בן ברקו דב ז"ל
אברהם בן יונה ז"ל	מרים בן דבורה ז"ל	סעידה בת תופחה ע"ה	אביגדור בן ג'ולי ז"ל
מזל בת שמעון ע"ה	ר' שאול בן סילביה זצ"ל	יוסף בן מרים נוסרת ז"ל	צדיק חכם בן חזלה ז"ל
יעקב בן אסתר ז"ל	שני בת אסתר ע"ה	רחל רפאת בת השמת ע"ה	דוד בר חסיבה ז"ל
רחל רפאת בת השמת ע"ה	אסתר בת גולה גאולה ע"ה	לטיף בן פרחת ז"ל	חוה בת יעקב צבי ע"ה
מרים בן פרחת ז"ל	יוסף בר סעדה ז"ל	מרים בן פרחת ז"ל	יצחק בן מישא אסתר ז"ל
אביבה בן פרחת ז"ל	שלום בן אסתר ז"ל	מרים בן פרחת ז"ל	ברכה בת מרדכי ע"ה
שרה בת נקיש ע"ה	אריה בן מרים ז"ל	אביבה בן פרחת ז"ל	יעקב בן נעמה ז"ל
	אלון בן סעדה ז"ל	שרה בת נקיש ע"ה	דוד יצחק בן פרחת ז"ל
	אילנה (מחרוזת) בת שרה ע"ה		גורג'יה בת נעימה ע"ה
			רחמה בת מסעודה ע"ה

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל	הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל	הרב יצחק בן רחל ז"ל	אלהיה אליאס בן אלגריה ז"ל
חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל	שמואל בן רבקה ז"ל	ר' עזריאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל	שמואל בן רבקה ז"ל
נעימה בת גורג'יה ע"ה	רפאל בן אסתר ז"ל	אביחי בן אסתר ז"ל	יצחק בן חביבה ז"ל
חי זידי בן קלרה ז"ל	אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל	נעימה בת גורג'יה ע"ה	אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל
אסתר בת נעמי ע"ה	חי זידי בן קלרה ז"ל	חי זידי בן קלרה ז"ל	דב בן יצחק ז"ל
ר' דב בן בנימין אלטר ז"ל	ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל	אסתר בת נעמי ע"ה	סלימה בן פרחת ז"ל
אורה בת נעימה ע"ה	אסתר בת נעמי ע"ה	ר' דב בן בנימין אלטר ז"ל	יעקב בן סלימה ז"ל
מישא אסתר בת זרהר ע"ה	אסתר בת נעמי ע"ה	אורה בת נעימה ע"ה	ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה
מסעוד בן יקוט ז"ל	אסתר בת נעמי ע"ה	מסעוד בן יקוט ז"ל	יהודה בן סעידה ז"ל
			עפאת בת השמת ע"ה

תנצב"ה

זמני שבת קודש

רבנו תם	מוצאי שבת	הדלקת נרות	תל אביב
17:39	17:16	16:16	תל אביב
17:44	17:21	16:15	ירושלים
17:36	17:14	16:13	חיפה

שבת שלום ומבורך!

העלון טעון גניזה

להאיר את הנרות

אנו לקראת ימי החנוכה, מדליקים את הנרות, מתבוננים בלהבות, ומאירים את האמת: בתוך כל יהודי יש כח עוצמתי וחזק מאין כמוהו, והוא בהחלט יכול להתמודד ולנצח בכל אתגר והתמודדות. ימי החנוכה נועדו לגלות את הכח הזה ולהעצים אותו, להביא אותו לקידמת הבמה ולהפנימו אל הלב, כדי שבכל רגע נתון נדע ונזכור:

בתוכו של כל יהודי בוערת אש, להבה עוצמתית. גם אם הוא נראה חלש מול גיבורים, חיל קטן מול צבא אדיר, נמושה זעירה מול כוחות חזקים - זו אחיזה עיניים מטופשת, כי האמת הפוכה לחלוטין: הנשמה היהודית שבקרבו היא כור אטומי המזון היישר מכסא הכבוד, ארון חשמל ומזוודת אנרגיה שכל כח בעולם לא יכול נגדה!

זהו המסר של ימי החנוכה, זהו האור העולה מבין הנרות, להאיר את נפשנו ולמלא אותנו באורה הבהיר של עוצמת הנשמה היהודית. וככל שנקדיש יותר זמן להתבוננות על הכוחות שהנשמה מעניקה לנו, ככל שנעניק לנשמה את היכולת לתפוס את מרחבי הזמן והפנאי הנפשי שלנו, ככל שנזין את הנשמה באוצרות רוחניים המחיים אותה - כך ניתן לה את היכולת להוביל אותנו, להעצים אותנו, להפעיל את הכוחות החזקים השרויים בתוכנו.

הבה נצל את שעת הדלקת הנרות, להתנתק מהמירוץ הגשמי השוחק, מהתעשינות המקיפה מכל עבר, מהדאגות שנוטלות את שלוות נפשנו. ניחד את הדקות הללו לחשיבה, להתבוננות, להעמקת הקשר עם הנשמה היהודית שבקרבו, ואז נזכה שאורם הזך של הנרות ישאב אותנו לעולמו הפנימי הקסום והעשיר, אל תוך מרחביה האינוסופיים של הנשמה היהודית הכבירה שבתוכנו, וזה מה שיעניק לנו כוחות ועוצמות לכל ימות השנה! (הרב אשר קובלסקי)

הרה"ג דניאל זר שליט"א
ראש הישיבה המוסדות

יוונים נקבצו עלי

בכל דור ודור היוונים רצו לכבות את הנרות אבל אותם נרות תמיד נצחו

ומוסר. הנה לאחר דרשה יוצאים מלאי סיפוק, כי הנשמה מקבלת את המזון שלה, היא מתלהבת כנו, היא קופצת כשלהבת.

אנשים חוגגים את חג המולד, רח"ל, לא נוח להם עם זה, אז אומרים סילבסטר. אם יגידו חג המולד יש יהודים שלא ילכו. והרי בגלל היום הזה נהרגו יהודים לרבבות, נשחטו למיליונים! יש צדיקים גדולים שלא לומדים בלילה זה כי הוא לילה של שליטה יתירה של הסט"א, לילה טמא מאד. הרשעים הארורים היו מכניסים יהודי לחבית מלאה מסמרים ומדרדרים אותה מההר עד למטה למטה. הם היו מבעירים אש ומניחים עליה פחי ברזל, ומניחים עליהם יהודים יחפים והם היו קופצים מכאבים עד שמתו, וקראו לזה התנורים המרקדים. סבא של סבא שלך נשרף בלילה זה ואתה מבלה?

כבר סיפרתי לאחורונה, היתה להקה אחת שנקראת "חיפושיות", יום אחד מת אחד ה"חיפושיות", שמו ג'ון משהו. הקלטות שלו חטפו אותם בדיזינגוף, ואז חייל אחד התאבד על פסי הרכבת והשאיר אחריו מכתב בכיס שהוא מתאבד בגלל החיפושיות שמתה. הוא לא אשם, כי התקשורת מהללת אותם, שיויתי חיפושית לנגדי תמיד, יהודי מתאבד בגלל גוי טמא מטומא שכולו תאוות ויצרים. באיזה בית ספר איזה חינוך קיבל החייל הזה?! שורפים לנו את העם.

חילונים עושים צחוק מעצמם, שרים בחנוכה "יוונים יוונים נקבצו עלי", הוא יושב ושר לו, מה רצו היוונים? ספורט וכוח, תרבות הגוף. והמכבים באו להלחם בדגל של ה', "מי כמון באלים ה'". הרי הילד שלו ישאל אותו למה אתה שולח אותי להיות ספורטאי ואתה אומר לי שהמכבים ניצחו?! הוא מרמה את עצמו! מה רצו המכבים? תורה ויראת שמים ואתה חילוני גמור. אז היו מעטים נגד רבים, וגם היום אנחנו מעטים נגד רבים ואנחנו ננצח! נתקרב אל הקב"ה והוא יקרב אותנו ויצליח דרכנו, לשמור על התורה ועל האמונה, לקרב רבבות לעבודת ה', לשמור על השבת על לימוד התורה ולהרים קרנה של תורה.

ויקויים בנו ימין ושמאל תפרוצי, ננצח את שונאי ישראל מימין ומשמאל, את עוקרי התורה מכאן ומכאן, שבת שלום!

שבוע יחולו ימי חנוכה הקדושים, הנרות הללו קודש הם, הם עברו מסעי צלב, הם עברו אינקוזיציות, הם עברו את השואה, והם עדיין דולקות! עברנו את שולמית אלוני, עברנו את גאולה כהן, את יוסי שריד ואת אברהם פורז, עברנו את מרצ ואת טומי לפיד עברנו את רפול, נעבור גם את דוברמן ויהיר לפיד, מי שלא יעבור זה הם, עם ישראל ישאר לנצח, נרות חנוכה יישארו לנצח, ודוברמן ולפיד וגם בנט יהיו חרותים לדראון עולם לעד ולעולמי עולמים!

מר"צ ראשי תיבות מה רבו צרינו, רבים קמים עלינו, רבים אומרים לנפשינו אין ישועתה לו, חלילה, אבל אי אפשר להלחם עם הקב"ה.

היינו קרוב אלפיים שנה בגלויות, כל העולם קינא בנו! היתה לנו תורה! היתה לנו יראת שמים! ולא היתה לנו לא מדינה ולא צבא, לא מוסדות להסכלה לא גבוהה ולא נמוכה, לא אוונגרדיה עברית ולא ספרייה לאומית, לא בג"ץ ולא פרקליטות, לא מגדלי שן ולא בעלי שם, היתה לנו תורה! והיא היתה מאירה כל כך עד שכל העולם באו ללמוד מאיתנו, כל העולם קינא בנו והעריץ אותנו גם יחד. איזה חינוך! איזה שלום בית! איזה בתים לתפארת! וכאן, כשבאנו לארץ לא אלפיים ואף לא אלף לא מאתיים ולא מאה, שבעים שנה ויש לנו מדינה ושרים ויועצים ו"שופטים" לתפארת מדינת ישראל, וכבר הספקנו למלא בתי סוהר, בלי תורה מתרסקים! בלי תורה אין עם ישראל! עם ישראל בלי תורה יורד מטה מטה!

תראה את הרב אורי זוהר זצ"ל, היכן היה והיכן הגיע? אורי זוהר! לא היה לו בעולמו אלא תורה ויראת שמים! כל החיים שלו היו תורה! הוא אמר פה פעם, אני מעדיף למות ולא לחזור למה שהייתי.

כמו שכתוב על דוד המלך ע"ה, כי טוב יום בחצרך מאלף, יותר טוב לי יום אחד ללמוד תורה ולמות למחרת מאשר אלף שנים בלי תורה. כל התענוגים שיש ברחובות, אינם שווים לדבר אחד מן התורה. אין עונג כמו עונג רוחני, כטעמה של שבת, כדף גמרא.

אושר יש רק לחרדים, אדם אוכל גלידה הוא נהנה מהגלידה אבל הוא לא "מאושר". כל עוד שנשמה לא מקבלת את האוכל שלה, את התורה והמצוות, היא לא מאושרת. כל הבילויים של החילונים זה כמו גלידה, נהנה נהנה אבל אין לו אושר, אין לו סיפוק. אושר זה לא כדורגל ולא משחקים, תומכיה מאושר, רק בתורה

מתוך דרשתו השבועית של הר"ג דניאל זר שליט"א
המתקיימת בכל זום רביעי בשעה 22:00 בישיבת אור דוד

ההקדשה השבועית

הוציאם הם אהם לתקיים

אלפי טלמי צארי המרשה

האצלהתחם או לעיני קידושם?

התקשרו עכשיו: 05-04-205-01-01

לימינו
ידן חיה בת הדס
יוסי בן הלן
צורי בן רחל
דייזה בת חוה

לישיק
בנימין בן חסיה
אלדד בן חוה
ספיר בת עליזה
לידך בת עליזה

לחולמתי
אסף בן חיה
רושין בן דיה
אלעד בן ענה
אלדד בן יודנה

לעילוי נשמות
סילמה בן ג'ון ג'ון
סילג'ית בת חנה
חן בן חיה
שמעון בן יולנדה
יואב בן חנה

סיפור לשבת

הרב צבי נקר

שינה שקטה או נוחה

"אני לא בטוחה, אבל אני רוצה שלא". מעבר לקיר התחדשו הצעקות. אשתי הציעה שנעבור לסלון. היא אמרה: "עדיף שינה שקטה משינה נוחה".

בסלון היתה הספה הנפתחת הקשה שקיבלנו פעם מן השכנים שעברו. היו בה שני מזרונים ברזל, כך כינינו אותם. את התינוק אפשר להשכיב בלול, הגדול יוכל לשכב על מזרון או שמיכה עבה. נעביר גם אותו. מיד הסכמתי ואמרתי לאשתי "איך לא חשבנו על זה קודם?"

עזבנו את חדר הצעקות, ושקענו בשינה מתוקה על מזרונים קשיחים. באמצע הלילה התעורר התינוק. אשתי נזכרה שהקבוק המיוחד שלו נשכח בחדר אשתי קמה ופתחה את הדלת (סגרנו אותה כדי לעמעם את הקולות). שקט היה מעבר לקיר. נראה שגם הם נרדמו, אשתי לחצה על מתג החשמל ו... קפאה על מקומה.

בתוך העריסה של התינוק, רגל אחת על הבקבוק הריק, שכב לו בנחת עקרב ענק, חוס כהה, בעל רגליים בהירות וצבתות עבות. אשתי עד היום זוכרת את הפרטים, על אף שראתה אותו רגע אחד.

עקרב! הצרחות הנוראות בקעו הפעם מפי אשתי. המשפחה התעוררה בפעם המי יודע כמה, כולם חוץ מהעקרב שלא זו ממקומו. טלפון מהיר אל המרכז ללכידת נחשים ועקרבים, תיאור העקרב ומסקנה כי מדובר בעקרב בשם 'נבו יריחו'. עקרב שמצליח להיכנס דרך פתחים צרים (החלונות שלנו מרושתים, אבל כנראה הוא נכנס דרך הדלת שנפתחה בלי שהבחננו). עקיצתו גורמת לנמק והרס פעולת המפרקים ל"ע".

מה עושים? קיבלתי פרטים מעשיים ועמדתי לעשות את זה... לעשות את זה... עד היום לאשתי אין מושג איך 'עשיתי את זה', כי היא עצמה עיניים חזק חזק. כעבור כמה רגעים היה העקרב בתוך צנצנת זכוכית, שם עקץ את עצמו ומת מות עקומים, כן יאבדו כל אויביך ה'.

רק למחרת בבוקר, כששבה אלינו רוחנו, ידענו. נפשנו ידעה שההליכה בדרכי נועם ישרות, ההתרחקות מדברי לשון הרע ופרסומם ברבים, ממעשים הדומים לנשיכת עקרב, הצילה את התינוק שלנו מעקיצת עקרב...

לסיום, הערה ומסקנה אחת: צריך לדעת שלפעמים צריך כן לערב משהו, בחכמה... אבל בסיפור שלנו הגענו למסקנה שמדובר בבעיה חינוכית. הבנו שההורים מטפלים בה, ואכן לימים נודע לנו כי המשפחה היקרה שלצידינו עברה ניסיון מר עם אחד הבנים. מאוחר יותר, טופל הנער בצורה מקצועית, והעניינים נרגעו. אילו היינו מעמידים אותם על מקומם, היינו גורמים להם צער בל ישועה.

שניות בודדות. עזבנו את כל המהומה ופנינו לישון, אבל גם בלילה הזה נקרעה שנתנו לקרעים. צעקות איומות, קולות וברקים, הקיר רעד מעוצמתם.

ניסינו להקשיב. לא נראה היה שאי מי נמצא בסכנה. יש משהו שצועק שם, פשוט צועק. למה? ככה. זיהינו משפטי חוצפה מזעזעים, ושמחנו שאזניהם של הילדים רכות והם אינם מבינים, אבל ידענו שככה אי אפשר להמשיך, פשוט אי אפשר.

אשתי פיהקה ואמרה: "הם צריכים ללמד את הילדים שלהם איך להתנהג, אנחנו לא אשמים שהם לא משתלטים, לפחות שיעשו את זה ביום".

שתקתי. אשתי המשיכה ואמרה "צריך להעמיד אותם במקום. צריך לעשות את זה, אני חושבת, אי אפשר ככה".

"נחכה יום יומיים נוספים", ביקשתי, "אף פעם אי אפשר לדעת מה עובר על אנשים ואסור למהר לדון אותם. הנה עכשיו השתתקו הקולות, אפשר להמשיך לישון".

אשתי אמרה "נכון, אתה צודק". התחלנו לראות שיש חוקים בסיפור הזה. הצרמוניה הפילהרמונית מתרחשת פעם אחת בלילה, אחר כך שוכן שקט במקום.

הימים היו קשים ומתישים והלילות לא פחות. היינו מאוד כעוסים. הרבה סימני שאלה היו לנו, למה הם עושים לנו את זה? והם נראים נכבדים והגונים כל כך, מה קורה שם? למה צריך לצעוק באמצע הלילה? למה? מה אנו אמורים לחשוב? איך אנו יכולים לנסות להבין את ההתנהלות הזו? כעסנו על השכנים המעירים אותנו בלילה, אבל עוד יותר כעסנו על זה שהם גורמים לנו לכעוס, גם אני וגם אשתי בעלי אופי נח ולא ממהרים לכעוס.

לילה אחד החלטנו שדי, צריך לעשות מעשה. התינוק צרח, לא ישנים בלילה, לא ישנים ביום. יש גבול!!

"אני הולך אליהם עכשיו. עכשיו, ברגע זה!" קפצתי, "אי אפשר לשתוק יותר!"

"מה... מה תאמר להם?" שאלה אשתי. "אני אומר להם שאם הם לא מפסיקים את המקלה שלהם בזה הרגע, אני... אני קורא למשטרה, אני מספר לשכנים, אני... לא יודע מה אני עושה, אני אפסיק את זה".

ברור היה לאשתי שאני מדבר מתוך שינה, כלומר, מתוך חוסר שינה... אשתי נבהלה לרגע, היוצרות התהפכו - אשתי אמרה "אולי נחכה קצת, הרי אתה לימדת אותי שלכל דבר בעולם יש מטרה. שאלו פעם את הגאון רבי חיים עוזר גרודזינסקי למה נברא ראש עקום, איוו מטרה יכולה להיות לתכונה נוראה כזו. מה הוא אמר? ראש עקום נברא כדי לנסות לדון לכף זכות יהודים, גם כשנראה שאין אפשרות כזו... כך שמעתי ממך".

ניצבתי על עומדי מהורהר. "את בטוחה שאת לא רוצה שאצא אליהם?" שאלתי.

סיפר תלמיד חכם המתגורר בדרום הארץ: היינו זוג צעיר עם שני פעוטות לא קלים. אחד מהם דרש מזון מיוחד ופרוצדורה מסוימת מסביב לשעון, והמתוק השני 'סתם' היה ילד שדרש כמויות נדיבות של תשומת לב.

ילדינו בימים של שגרה היו רגועים יחסית, הילדים הוציאו אנרגיה רבה במהלך היום אבל בתמורה ישנו מצוין בלילה.

גרנו באזור מדברי, והימים היו לפני פסח. בהחלטה של פתאום החלטנו לערוך פסח בבית. ניסע לליל הסדר ואחר כך נשוב מיד לחול המועד בבית שלנו, בעזרת ה'. יהיה נפלא. אחד השכנים נסע לירושלים לליל הסדר, היה לו רכב גדול והיה לנו בו מקום. ההחלטה עברה לפסים מעשיים, גילינו שיש לנו המון עבודה, ובנוסף, הילדים היו איתנו ודרשו תשומת לב. למרות כל הקשיים הברקנו וניקינו את הבית. בכל אופן, בתוך כל המהומה, היתה הנחמה של לילה שקט כי הילדים ידעו לישון היטב תודה לה'.

רוחות המדבר הביאו בכנפיהן ערימות של חול, אבק ופסולת, אך ב"ה הספקנו לנקות חדר שלם כולל משחקים. הלילה הגיע, היינו עייפים במיוחד, מאוד רצינו לתת לעצמותינו הדואבות מנוחה. ואז הגיעו הצרחות. התעוררנו מסויטים, בטוחים שכנופיית תנים פוצה לביטנו. אשתי רצה אל עריסת התינוק ובדקה שהוא שם. הפעוט אף הוא ישן מצונף במיטתו, ולא היתה בסביבה אף חיה רעה.

ביטנו היה חשוך, התינוק החל להראות סימני התעוררות, מה שאמר שגם הוא שמע משהו. ופתאום חזרו הקולות, הפעם בעוצמה אדירה. זה לא היה חלום. מיד גילינו שאלו קולות אנושיים, הם עלו מן הקיר המפריד בינינו לבין הדירה השכנה. דרך שתי דירות ה'עמידר' העתיקות שלנו עברו הקולות היטב מכאן לשם. אלו השכנים החדשים. לא האמנו, בדיוק הם... מה קורה שם? משפחת ברקוביץ (שם בדוי) הגיעו לפני כשבוע.

הרב ברקוביץ הוא יהודי נכבד ובעל בעמיו, אשתו היא רבנית מכובדת ומפורסמת. שמחנו כל כך בבואם, הם הזכירו לנו את המשפחות שעזבונו במרכז, יהודים יראי שמים. אבל עכשיו רעד הקיר מעוצמת הקולות, לרגע היה נדמה לאשתי ששומעים חבטות. אולי צריך להזמין משטרה? ואולי פרצו אל המקום מחבלים? אשתי מאוד פחדה.

מהר מאוד התעוררה המשפחה הקטנה שלנו לחיים, התינוקות הצטרפו לזעקות שבר.

שפשפתי עיניים ולא האמנתי. השמש עדיין לא עלתה על המדבר, אבל בבית שלנו כבר אמצע היום. דקות ארוכות עמדנו כמשתוממים, לא יודעים מה לעשות. לאט לאט שכנו הקולות, הילדים נרדמו, אחרי ניסיונות רבים. והנה, הלילה המקרטע מגיע לסיומו. בבוקר קמנו טרוטי עיניים ליום חדש. הילדים גם הם ממוקדם, כאילו ישנו היטב כל הלילה. לא שוחחנו על מה שקרה, אם מתוך עייפות, אם מתוך תקווה שהיתה זו אפיזודה חד פעמית.

המשכנו איכשהו את היום, וציפינו בקוצר רוח ללילה שיבוא ויגאלנו. הילדים היו עייפים ונרדמו תוך

"שפשפתי עיניים ולא האמנתי, השמש עדיין לא עלתה על המדבר אבל בבית שלנו כבר אמצע היום..."

הלכות ומנהגי חנוכה

בתקופת הבית השני גזרו מלכי יוון גזרות על ישראל, וביטלו אותם מדתם, ולא הניחו לעסוק בתורה ובמצוות, ולחצו לחץ גדול, ופשטו ידיהם בממונם ובבנותיהם, ונכנסו להיכל ופרצו בו פרצות ושימאו הטהרות. והיה צר מאד לישראל מפניהם, עד שריחם עליהם ה' אלהי אבותינו, והצילם מידם, וגברו בני חשמונאי הכהנים הגדולים והרגום, והושיעו את ישראל מידם. והעמידו מלך מן הכהנים, וחזרה המלוכה לישראל, ונמשכה יותר ממאתים שנה עד חורבן הבית השני. וכשגברו ישראל על אויביהם ואיבדום, היה זה ביום כ"ה בכסליו. ונכנסנו להיכל ולא מצאו שמן טהור להדליק המנורה שבבית המקדש, אלא פך אחד של שמן שלא היה בו להדליק אלא יום אחד בלבד, ונעשה בו נס והדליקו ממנו שמנה ימים עד שכתשו זתים ועשו שמן טהור. ומפני זה התקינו רבותינו בדור ההוא שיהיה שמנה ימים אלו – החל מיום כ"ה בכסליו והלאה – ימי שמחה והלל. ומדליקים בהם נרות בכל לילה משמונת הלילות לפרסם הנס ולגלותו, וימים אלו נקראים חנוכה. (חזון עובדיה עמ' א)

מנהגי חנוכה

א. יש אומרים שריבוי הסעודות שמרבים בהם בימי חנוכה אינם אלא סעודות הרשות, שלא קבעום חכמים למשתה ושמחה. ויש חולקים ואומרים שיש מצוה בריבוי הסעודות. ונוהגים לומר זמירות ותשבחות להשם יתברך בסעודות הללו, ואז נחשבות לסעודות מצוה. (חזו"ע עמ' טו-יח)

ב. מה טוב ומה נעים לנצל מסיבות כאלה לדרשות בדברי תורה ויראת ה' טהורה, לקרב את ישראל לאביהם שבשמים, ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד. ואז בודאי שנחשבות הסעודות הללו למצוה. והיה רצון שהשם יתברך יעשה עמנו נסים ונפלאות כמו שעשה לאבותינו בימים ההם בזמן הזה. ישראל נושע בה' תשועת עולמים, ונוכה לביאת משיח צדקנו (ראשי תיבות: מדליקים שמנת ימי חנוכה), ונדליק המנורה בבית קדשנו ותפארתינו, מלך ביפיו תחזינה עינינו. במהרה בימינו אמן. (עמ' יח)

ג. נוהגים להרבות במאכלי גבינה בימי חנוכה, זכר לנס שנעשה על ידי "יהודית". ומנהגי ישראל תורה הוא.

ד. מה שנוהגים במלאות שבעת ימי האבל לעלות לבית הקברות, וכן ביום השלישים, אין לעשות כן בימי חנוכה, מפני שמתעוררים לבכי ולמספד ע"י הקבר כשרואים קברו של הנפטר. ולכן ידחו הביקור לבית הקברות לאחר ימי החנוכה.

ה. מי שצריך לעלות לקבר במלאות שנה אם הם יודעים שיבואו לידי בכי לא יעלו, ואם נראה להם שלא יבואו לידי בכי אז רשאים לעלות לקבר. (ע"פ חזו"ע שם)

מנהגי אכילת סופגניות

א. נוהגים לאכול סופגניות מטוגנות בשמן, זכר לנס השמן של המנורה, וטעמים צפיהית בדבש. וכל מעשיך יהיו לשם שמים. (עמ' ט)

ב. סופגניות שהובאו באמצע הסעודה, אין לברך עליהן, וטוב להניחן עד לאחר ברכת המזון, ואז יברכו עליהן.

ג. סופגניות שלנו שהם על ידי טיגון בשמן, אפילו קבע סעודה עליהם (דהיינו שאכל 216 גרם) אינו מברך המוציא וברכת המזון. אלא בורא מיני מזונות ועל המחיה. (ילקוט יוסף סי' תרע"ט)

ד. סופגניות הנעשות על ידי גוים במסעדות ובתי הארחה של יהודים מותרים באכילה, ואין בהם איסור בישולי גוים וכדין פת נחתום של גוים. ומכל מקום יש להזהר שישאל ידליק את האש. וכן אם כיבו את הגאז ואחר כך רוצים לטגן עוד סופגניות, יחזור המשגיח וידליקנו בעצמו. והנוהגים להזהר תמיד מלאכול אפילו פת נחתום גוי, עליהם להזהר גם בסוגפניות אלה, ותע"ב. (ילקו"י סי' תרע"ט)

ה. סופגניות המטוגנות בשמן, ואחר הטיגון מזריקים לתוכן ריבה לכל סופגניה, ולא הוסיפו מים במאפיה בשעת ההזרקה, והריבה הנזילה מרוכות כולה במקום אחד, בתוך הסופגניה, מותר לחממה בשבת על פלאטה חשמלית דולקת עד שתהיה יד סולדת בה. (חזו"ע עמ' ט).

מצות הדלקת נרות חנוכה

א. צריך להזהר מאד בהדלקת נרות חנוכה, כי היא מצוה חביבה עד מאד, שיש בה משום פרסום הנס בהודאה לה' יתברך על הנסים שעשה לנו, והעושה כן זוכה לבנים תלמידי חכמים. (ילקו"י סי' תרע"ט)

ב. כמה נרות צריך להדליק? בלילה הראשון מדליק נר אחד, מכאן ואילך מוסיף אחד בכל לילה עד שבליילה אחרון יהיו שמנה נרות, ואפילו אם היו בני הבית מרובים לא ידליקו יותר. ע"כ. (חזו"ע עמ' ט)

ג. אחר שהדליק בעל הבית נר החיוב, מותר לתת לאחד מבניו הקטנים שהגיע לחינוך (בן 6 בערך) להדליק נרות ההידור, כדי לחנכו במצוות. ונר השמש רשאי ליתן להדליקו אפילו לכן שלא הגיע לחינוך.

ט. אף הנשים חייבות בהדלקת נרות חנוכה מפני שאף הן היו באותו הנס.
י. בן נשוי המתארח אצל אביו או אצל חמיו בשבת חנוכה, ובמוצאי שבת מתכוון לחזון לביתו, אין לו להדליק נר חנוכה אלא כשיחזור לביתו דוקא. (עמ' קנה)
יא. חיילים ספרדים המשרתים בצבא יכולים לסמוך על הדלקת נר חנוכה של אביהם בביתם, ואינם צריכים להדליק. (עמ' קנו)
יב. כל השמנים והפתילות כשרים להדלקת נר חנוכה. ומצוה מן המובחר בשמן זית מפני שאורו צלול ביותר. וכן מצוה מן המובחר לעשות הפתילה מצמר גפן.
יג. אם השמן זית ביוקר מאד, יותר מכל שאר שמנים, יוכל להדליק נר החיוב בשמן זית, ושאר נרות ההידור בשמן רגיל.

יד. שמן של שביעית, הרבה מן האחרונים אוסרים להדליק ממנו נרות חנוכה, כיון שאסור להשתמש לאור נרות החנוכה, והתורה אמרה על פירות שביעית "לאכלה" ולא להפסד. ויש מתירים. ואם הוא יכול נכרי או היתר מכירה מותר. וכל שכן יכול חו"ל שמותה.

טו. אין יוצאים ידי חובת הדלקת נרות חנוכה באור החשמל, שצריך להקפיד על שמן ופתילה, בדומה להדלקת המנורה בבית המקדש, שבה נעשה הנס. מכל מקום הטס במטוס, ואין לו אפשרות להדליק נר חנוכה בשמן או בשעוה, טוב שידליק פנס חשמלי בלי ברכה, לזכר הנס. (ילקו"י סי' תרע"א ס"א)

היכן מניחים את החנוכיה?

א. מצוה להניח נרות החנוכה בטפח הסמוך לפתח משמאל הנכנס, כדי שתהיה המזוזה מימין ונרות החנוכה משמאל, וכשהוא נכנס ויוצא הרי הוא מוקף במצות.

ב. מצות הנחת נרות חנוכה היא בתוך עשרה טפחים (80 סנטימטר) מקרקע הדירה, ואם הניחם למעלה מעשרה טפחים, יצא. ויש להניחם למעלה משלשה טפחים. (עמ' לג)

ג. הדר בעליה מצוה שיניח את מנורת החנוכה בחלון או במרפסת הסמוכה לרשות הרבים, כדי לקיים פרסומי ניסא. ואפילו החלון למעלה מעשרה טפחים.

ד. אם הוא גר בקומה שהמרפסת גבוהה מקרקע רשות הרבים עשרים אמה (9.60 מטר) יניח הנרות בפתח הדירה מבפנים, הואיל ואין בזה היכר כל כך לבני רשות הרבים. ומכל מקום אם יש ממול בנין גבוה ויש פרסום הנס להם, ידליק בחלון. (עמ' לט)

ה. חצר שיש בה שני פתחים, משני רוחות, בזמן הזה שהרבה מדליקים בתוך הבית מבפנים ואין שום היכר לבני רשות הרבים, אע"פ שיש לחצר כמה פתחים אין צריך להדליק אלא בפתח אחד בלבד. וכן המנהג פשוט. (ילקו"י סי' תרע"א ס"כז)

מתי מדליקים נרות חנוכה?

א. זמן הדלקת נרות החנוכה בצאת הכוכבים לא מאחרים ולא מקדימים, וצריך ליתן שמן בנרות שיעור שיעורו חצי שעה אחר צאת הכוכבים. (עמ' סב)

ב. מי שלא הדליק בתחלת הלילה, והגיע לביתו בשעה מאוחרת, וכל בני הבית כבר נרדמו, אם יכול להעיר אחד או שנים מבני הבית, כדי שישמעו ממנו ברכת "להדליק נר חנוכה", הנה מה טוב ואם לאו, יברך וידליק נר חנוכה. (עמ' סב-סד)

ג. בערב שבת צריך לתת שמן בנרות החנוכה שיעור שידלקו במשך חצי שעה אחר צאת הכוכבים בליל שבת, ולכן לא יקדימו ההדלקה יותר מדאי בעוד היום גדול, אלא ידליקו נרות החנוכה כרבע שעה לפני השקיעה, לאחר שיתנו שמן כשיעור שעה אחת. ואם לא יהיו נרות החנוכה דולקים חצי שעה אחר צאת הכוכבים, יש אומרים שלא יצא ידי חובתו, והברכות שבירך על הנרות הרי הן ברכות לבטלה, לכן יש להזהר מאד בכל זה. (עמ' ע)

ט. במוצאי שבת חנוכה מדליקין נר חנוכה בבית הכנסת ואחר כך מבדילין על הכוס. ובבית יבדיל תחלה ואחר כך ידליק.

מה מברכים בהדלקת החנוכיה?

א. המדליק נרות חנוכה, צריך לברך בלילה הראשון ג' ברכות: א. אשר קדשנו במצותיו וציונו להדליק נר חנוכה. ב. שעשה נסים לאבותינו בימים ההם בזמן הזה. ג. שהחינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה. ובשאר לילות החנוכה מברך שתי ברכות הראשונות בלבד. (ילקו"י סי' תרע"א ס"א)

יא. המדליק צריך להדליק את רוב היוצא מן הפתילה כלומר שידליק עד שתהא השלהבת עולה מאליה. (חזו"ע עמ' קכט)

יב. אחר שבירך והדליק נר אחד, אף על פי שהוא עדיין צריך להדליק את נרות ההידור, יש לו לומר את הנוסח של הנרות הללו אנו מדליקים וכו', ואחר כך כל מזמור שיר חנוכה הבית לדוד. (עמ' קל)

יג. אם שכח לברך "להדליק נר חנוכה" ושאר הברכות, כל זמן שעדיין לא סיים להדליק את נרות ההידור של אותו לילה, רשאי לברך "להדליק נר חנוכה" ושאר ברכות ההדלקה, אבל אם השלים לגמרי הדלקת כל הנרות, אפילו אם עדיין לא הדליק את נר "השמש", לא יברך עוד ברכת "להדליק נר חנוכה", אבל יוכל לברך ברכת שעשה נסים בכל הלילות, ושהחינו בלילה הראשון בלבד. (שם)

מוסדות אור דוד
שמחים להזמין את כל הקהל הרחב

מסיבת חנוכה

שתתקיים אי"ה ביום רביעי
כ"ז כסלו תשפ"ג 21/12/22 (נר רביעי של חנוכה)

בהיכל ישיבתנו הקדושה
"אור דוד" המכבים 108 בני ברק
בשעה 20:30

בהשתתפות

הרה"ג **דניאל זר** שליט"א
ראש הישיבה והמוסדות

משגיח הישיבה
ורבנים חשובים

את הערב ינעים זמר
ותזמורת מלאה

מנחה הערב שמעון פרץ הי"ו

הכניסה חופשית
בואו בהמוניכם לערב
מהנה ובלתי נשכח!

הכניסה לנשים
מרחוב שלוש
השעות

המסיבה תועבר
לנקודת הלויין
מהשעה 21:30

כיבוד
קל

ביאור דברי השל"ה הקדוש והצרור המור החשמונאים נצחו את המלחמה עם השם מכב"י בגימטריא חס"ד ונוטריקון מ"י כ'מוכה ב'א'לים י"י

נרות בחצרות קדשך, וקבעו שמונת ימי חנוכה אלו
להודות ולהלל לשמן הגדול".

וכבר התפלאו המפרשים פליאה עצומה וינועו
אמות הסיפים, מה ראו החשמונאים לתקן ב"על
הניסים" הודאה רק על הנס של ניצחון המלחמה,
ולא הזכירו כלל את נס הדלקת המנורה כי אם
בדרך אגב: "והדליקו נרות בחצרות קדשך", והיה
להם להזכיר גם את הנס שמצאו רק פך אחד של
שמן טהור, שלא היה בו להדליק אלא יום אחד
ונעשה נס שהדליקו ממנו שמונה ימים, שהרי על
נס זה תיקנו שמונת ימי חנוכה.

מכב"י ראשי תיבות מ"י כ'מוכה ב'א'לים י"י

כדי לבאר הענין בזה נקדים מה שהביא ב"סדר
הדורות" (שנת ג' אלפים תרכ"ב), כי מתתיהו בן יוחנן
כהן גדול, שהיה המלך הראשון מהחשמונאים,
אמנם התחיל את המרד והמלחמות כנגד היוונים,
אבל ההשלמה של המלחמה והניצחון הגדול בנס
חנוכה היו על ידי יהודה בנו, שהיה המלך השני,
שנקרא "יהודה המכבי", והביא שם הטעם שנקרא
כן: "ויש אומרים שכך היה כתוב על דגלו מכבי
ראשי תיבות מ"י כ'מוך ב'א'לים י"י".

ומצינו מקור לכך בפירושי סידור התפלה
לבעל הרוקח (בשירת הים דף ר"ט ד"ה מי כמוכה נאדר
בקודש): "על דגל יהודה במלחמות חשמונאים
שנצחו ליוונים כתיב מי כמוך באלים ה', שעזרת
לנו לנצח הרשע. זהו שיסד הפיוט (לשבת הראשונה
של חנוכה) מכבי יהודה, מכב"י נוטריקון מ"י כ'מוך
ב'א'לים י"י". וכן הביא ב"דגל מחנה אפרים" (סוף
פרשת מקץ לחנוכה): "שלכך היה קורין אותו מכב"י, על
שם שתמיד כשהיה לוחם מלחמות, היה אומר מ"י
כ'מוכה ב'א'לים י"י שהוא ראשי תיבות מכב"י".

בשל"ה הקדוש (מסכת תמיד תורה אור אות ב)
מוסיף לבאר בדרך סוד, כי מכב"י עולה בגימטריא
ע"ב כמספר השם הוי"ה במילואו וי"ד ה"י וי"ו ה"י

אמנם בהיותנו מאמינים בני מאמינים, שאין
שום דבר במקרה אלא הכל בהשגחה פרטית,
עדיין למודעי אנו צריכים להבין הטעם שסיבב
הקב"ה מסבב כל הסיבות, שהקשר הראשון בין
יעקב אבינו ליוסף הצדיק לפני שנמכר למצרים
היה דוקא שבע עשרה שנה, וכן הקשר האחרון
ביניהם היה בשבע עשרה שנה האחרונות של
יעקב כשהיה עם יוסף במצרים.

"קבעום ועשאו ימים טובים בהלל והודאה"

כדי לבאר הענין בזה הבה נצא למסע של
התבוננות בענין שמונת ימי חנוכה הבאים לקראתנו
לשלום, ונפתח במה ששנינו בגמרא (שבת כא):

"מאי חנוכה... שכשנכנסו יוונים להיכל טמאו
כל השמנים שבהיכל, וכשגברה מלכות בית
חשמונאי וניצחום, בדקו ולא מצאו אלא פך אחד
של שמן שהיה מונח בחותמו של כהן גדול, ולא
היה בו אלא להדליק יום אחד, נעשה בו נס והדליקו
ממנו שמונה ימים, לשנה אחרת קבעום ועשאו
ימים טובים בהלל והודאה". ופירש רש"י: "לא
שאסורין במלאכה, שלא נקבעו אלא לקרות הלל,
ולומר על הנסים בהודאה".

וצריך ביאור מה שתיקנו חכמינו ז"ל "הלל
והודאה" ולא הסתפקו בהלל לבד, כמו בשלש
רגלים בפרט חג הפסח שהם זכר לניסים של
יציאת מצרים. עוד ראוי להתבונן בנוסח "על
הניסים" שתיקנו לומר בברכת מודים, שהזכירו בו
רק את הנס של ניצחון המלחמה של החשמונאים
על היוונים:

"ואתה ברחמיך הרבים עמדת להם בעת צרתם,
רבת את ריבם, דנת את דינם, נקמת את נקמתם,
מסרת גיבורים ביד חלשים, ורבים ביד מעטים,
וטמאים ביד טהורים, ורשעים ביד צדיקים, וזדים
ביד עוסקי תורתך.. ואחר כך באו בניך לדביר ביתך,
ופינו את היכלך, וטיהרו את מקדשך, והדליקו

לקראת שבת קודש פרשת וישב דבר בעתו
מה טוב לשלב את הפרשה עם שמונת ימי חנוכה
הבאים עלינו לטובה אחרי שבת, שהרי ידוע
מאמר הזוהר הקדוש (פרשת יתרו פח.): "כל ברכאן
דלעילא ותתא ביומא שביעאה תליין". פירוש, כל
הברכות של העליונים והתחתונים ביום השביעי
תלויות. נמצא לפי זה כי בשבת קודש שלפני
חנוכה משפיע הקב"ה קדושה על ימי חנוכה
הבאים אחריה.

פתח דברינו יאיר להתבונן במה שפתח הכתוב
בפרשתנו פרשת וישב, שיוסף היה בן שבע עשרה
שנה כששלחו יעקב אביו אל אחיו ונתגלגל הדבר
שמכרוהו למצרים, כמו שכתוב (בראשית לז-א):
"**וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען, אלה
תולדות יעקב יוסף בן שבע עשרה שנה היה רועה
את אחיו בצאן**". ב"ז שנים הללו השתעשע יעקב
עם יוסף (שם ג): "וישראל אהב את יוסף מכל בניו
כי בן זקונים הוא לו ועשה לו כתונת פסים". ופירש
רש"י: "ואונקלוס תרגם בר חכים הוא ליה, כל מה
שלמד משם ועבר מסר לו".

והנה מאז שנמכר יוסף למצרים עברו כ"ב
שנה, שיעקב אביו לא ראהו ולא ידע שהוא חי
במצרים, עד שנתגלה יוסף לאחיו כמשנה למלך
במצרים, והזמין את יעקב אביו וכל בני ביתו לבוא
למצרים, והנה אנו נפגשים שוב עם המספר של
שבע עשרה שנה, בסוף ימי חייו של יעקב כשהיה
במצרים יחד עם יוסף, כמו שפתח הכתוב בפרשת
ויחי (בראשית מז-ח): "**ויחי יעקב בארץ מצרים שבע
עשרה שנה**".

בזוהר הקדוש (פרשת ויחי רטז) מבאר התנא
האלקי רבי שמעון בר יוחאי הענין בדרך הפשט,
כי בכל אותן השנים שלא ראה יעקב את יוסף,
בכה עליו והתגעגע ל"ז שנים הראשונות
שהשתעשע עמו, ונענה הקב"ה לתפלתו של
יעקב שבי"ז שנים האחרונות שלו יזכה שוב
להשתעשע עם יוסף במצרים.

בעל הרוקח: יהודה המכבי חקק על דגלו השם מכבי

שהוא ראשי תיבות מ'י כ'מוכה ב'אלים י'י

של"ה הקדוש: מכבי בגימטריא חס"ד כמספר השם הוי"ה במילואו
שבשם הזה נצחו החשמונאים את היוונים

בני יששכר: בחנוכה גילה הקב"ה את האור הגנוז שנקרא טוב,
כמו שכתוב: "וירא אלקים את האור כי טוב"

בעל שם טוב זי"ע: כאשר אדם מאמין גם במצב של הסתר פנים
שהחסד טמון בו נמתק הדין ומתגלה החסד

ביאור ההבדל בין "טוב" ובין "חסד"

ונראה לבאר הטעם שהאור הגנוז נקרא "טוב",
על פי המבואר בזוהר הקדוש (פרשת תרומה קסח):
פירוש הפסוק: "אך טוב וחסד ירדפוני כל ימי חיי",
מהו ההבדל בין טוב לחסד:

"אמאי אקרי טוב ואמאי אקרי חסד. טוב איהו פד
קליל כלא בגויה ולא אתפשט לנתתא לתתא, חסד פד
נתתא לתתא ועביד טיבו ככל ברין בצדיקי וברשיעי
ולא הייש, ואף על גב דדרגא חד הוא, מנלן, דכתיב אף
טוב וחסד ירדפוני, אי טוב קליל למה חסד, ואי חסד למה
טוב, דהא בחד סגיא, אלא טוב קליל כלא בגויה ולא
אתפשט לתתא. חסד נחית ואתפשט לתתא וזן כלא
צדיקי ורשיעי פתתא."

בתרגום ללשון הקודש:

"למה נקרא טוב ולמה נקרא חסד. טוב הוא
כאשר הכל כלול בתוכו ולא נתפשט לרדת למטה,
חסד [הוא] כשיורד למטה ועושה טוב בכל הבריות
בצדיקים וברשיעים ואינו מתיירא, ואף על פי שהם
מדריגה אחת, מנלן, דכתיב אך טוב וחסד ירדפוני,
אם טוב למה חסד, ואם חסד למה טוב, שהרי באחד
מספיק, אלא טוב כלול בתוכו ולא נתפשט
למטה, חסד ירד ומתפשט למטה וזן כולם צדיקים
ורשיעים כאחד."

וביאר ב"קהלת יעקב" לבעל מלא הרועים זי"ע
(מערכת טוב) כוונת הזוהר הקדוש בטוב טעם ודעת,
כי בעוד שהשפע נמצא גנוז בשורשו העליון בגבהי
מרומים לפני שיוורד למטה, הרי הוא כולו אור
רוחני בלי שמץ של רע, ועל זה נאמר: "וירא אלקים
את האור כי טוב", ודרשו בגמרא על האור הגנוז
שנקרא טו"ב, כי הרשעים אינם יכולים להשתמש
בו לרעה. אך כאשר השפע יורד ומשתלשל עד
שמגיע לעולם הזה, ומתלבש בלבוש גשמי וחומרי,
שוב אינו נקרא טו"ב, מכיון שאפשר להשתמש
בו לטוב וגם לרע ח"ו, אלא בתואר חס"ד, מכיון
שהוא מתחסד עם כל הנבראים.

אורם, ולמי גנוז לצדיקים לעתיד לבוא, שנאמר
(בראשית א-ד) וירא אלקים את האור כי טוב."

ה"בני יששכר" מוכיח דבר זה מדברי אחד
מבעלי התוספות, בעל "הרוקח" (סימן רכה), שכתב
כי חכמינו ז"ל תיקנו להדליק בחנוכה ל"ו נרות כנגד
אור הראשון ששימש לאדם הראשון ל"ו שעות,
כמבואר בירושלמי (ברכות פ"ח ה"ה): "שלשים
ושש שעות שימשה אותה האורה שנבראת ביום
הראשון, שתיים עשרה בערב שבת ושתיים עשרה
בליל שבת ושתיים עשרה בשבת, והיה אדם
הראשון מביט בו מסוף העולם ועד סופו."

עוד מביא ה"בני יששכר", בשם ה"רוקח"
(שם) רמז על כך שבחנוכה מתגלה האור הגנוז
ששימש לאדם הראשון ל"ו שעות, כי האור הגנוז
נקרא "טוב" כמו שכתוב: "וירא אלקים את האור
כי טוב". ועל כך דרשו בגמרא הנ"ל: "ולמי גנוז,
לצדיקים לעתיד לבוא, שנאמר וירא אלקים את
האור כי טוב".

והנה נמסר במסורה לכתוב בספר תורה
בפסוק זה על האות ט' מתיבת "טוב" ד' תגין,
לרמז על ד' פעמים ט' בגימטריא ל"ו, כנגד ל"ו
נרות חנוכה שמתגלה בהם האור הגנוז שנקרא
"טוב". לפי זה אומר ה"בני יששכר" בלשון קדשו:
"והנך רואה ידידי דברי עיר וקדיש שכל דבריו דברי
קבלה מפי אליהו זכור לטוב, אמר שהארת המצוה
נר חנוכה הוא מהארת אור הגנוז".

על פי האמור מיישב ה"בני יששכר" (שם אות
ג) את קושיית ה"בית יוסף" (או"ח סימן תרע), למה
קבעו חכמינו ז"ל חנוכה שמונה ימים, הלא מכיון
שמצאו פך אחד של שמן שהיה בו להדליק יום
אחד, נמצא שהנס לא היה רק ז' ימים. אך לפי
האמור יש לומר, כי יום הראשון של חנוכה קבעו
על נס הגילוי של האור הגנוז מששת ימי בראשית
שגילה הקב"ה לישראל בימים ההם.

בגימטריא חס"ד, כי בשם הזה זכה לנצח את היוונים,
ובלשון קדשו: "והנה מצד חסד שם של ע"ב כמנין
חס"ד, וכן יהודה מכבי עשה גבורות גדולות בעזר
השם יתברך, גם מכבי עולה ע"ב, וראשי תיבות מ"י
כ'מוכה ב'אלים י'י, גם מכבי אותיות בכי"ם ראשי
תיבות ב'רוך כ'בוד י'י מ'מקומו".

וכן כתב ב"צרור המור" פרשת ואתחנן (דברים
ה-ה): "וזהו מ"י כ'מוך ב'אלים י'י בראשי תיבות
מכבי" שעולה ע"ב, ולפי שהוא דבר סתר עונים בו
ב'רוך כ'בוד י'י מ'מקומו בראשי תיבות בכי"ם, ולכן
לפי טעם זה היו קורין לחשמונאים מכבי", על שם
זה הסוד שהיו נוצחים בכח שם השם, ובכח שם
המפורש של ע"ב שהוא מכבי".

והנה מה שכתבו השל"ה הקדוש והצרור
המור, כי מכבי בגימטריא ע"ב כמספר השם הוי"ה
במילואו בגימטריא חס"ד, שהחשמונאים נצחו
בו את היוונים, נראה לפרש כוונתם על פי הידוע
שהכהנים מדתם חסד, כמבואר בזוהר הקדוש (ח"א
רנו): "כהנים מסטרא דחסד אתו", לכן החשמונאים
שהיו כהנים זכו לנצח את היוונים במדת החסד.
אולם כדרכה של תורה הנדרשת בשבעים פנים
נרחיב לבאר הענין שנצחו החשמונאים את היוונים
בשם ע"ב בגימטריא חס"ד.

בחנוכה מתגלה האור הגנוז הנקרא "טוב"

רחש לבי דבר טוב לבאר הענין בזה על פי מה
שכתב ה"תפארת שלמה" (חנוכה ד"ה אך טוב וחסד)
רמז נשגב על ימי חנוכה במקרא שכתוב (תהלים
כג-1): "אך טוב וחסד ירדפוני כל ימי חיי ושבתני
בבית ה' לאורך ימים". ומבאר כי טו"ב עם חס"ד
בגימטריא חנוכה, שהיא זמן מיוחד המסוגל לכל
אחד מישראל שרוצה להתקרב אל הקב"ה בתורה
ובעבודה, שחפץ ה' בידו יצליח שיתקיים אצלו:
"ושבתני בבית ה' לאורך ימים". וכן כתב רמז זה
ב"אמרי נועם" (חנוכה אות ב) והאריך לבארו על פי
דרכו בקודש בנסתרות.

ונראה לבאר הענין בזה על פי מה שידוע
ומפורסם בכל ספרי חסידות, מה שגילה ה"בני
יששכר" (כסלו-טבת מאמר ב אות ח) בראיות ברורות,
כי בנס חנוכה האיר הקב"ה לישראל מהאור הגנוז
של ששת ימי בראשית, שעתידי להתגלות בגאולה
העתידה, כמו ששינו בגמרא (חגיגה יב.):

"אור שברא הקב"ה ביום ראשון, אדם צופה בו
מסוף העולם ועד סופו, כיון שנסתכל הקב"ה בדור
המבול ובדור הפלגה, וראה שמעשיהם מקולקלים
עמד וגנוז מהן שנאמר (איוב לח-10) וימנע מרשעים

השם הוי"ה במילואו שמספרו חס"ד [ראה בשו"ת קול אריה בהקדמת "פתח טוב" (אות ח) שהביא פירוש זה בשם הבעש"ט הקדוש ז"ע, אולם בלי הסיוס שהשם הוי"ה במילואו עולה חס"ד].

והנה כאשר נתבונן בפירוש נשגב זה של ה"תשואות חן", נשכיל להבין כי האור הגנוז הנקרא טו"ב הוא בעצם המצב של הסתר פנים, שאז אין השם הוי"ה מתגלה רק במספר קטן בגימטריא טו"ב, כי הטוב גנוז, אך לעומת זה כאשר אנו זוכים לגלות את האור הגנוז בגילוי גדול, כי אז מתגלה השם הוי"ה במלוא הודו והדרו במילואו שעולה בגימטריא חס"ד.

יומתק לפרש בזה ביתר שאת רמז הכתוב הנ"ל: "הראנו הוי"ה חסדך". כלומר הראנו הוי"ה את האור הגנוז שהוא בבחינת טו"ב, שיתגלה לעינינו בגילוי גדול במילואו כמספר חס"ד בבחינת "חסדך". וזהו גם כן פירוש הכתוב: "אך טוב וחסד ירדפוני כל ימי חיי", שאפילו במצב של דין נזכה להאמין שהאור גנוז בתוכו בבחינת טו"ב, ועל ידי אמונה זו יתפשט הטוב ויתגלה בעולם בבחינת חס"ד.

החשמונאים גילו את טו"ב הגנוז בבחינת מכב"י בגימטריא חס"ד

מעתה יאירו עינינו וישמח לבנו מה עמקו מחשבות החשמונאים הקדושים, שרשמו על דגליהם השם מכב"י שעולה בגימטריא חס"ד, כי כששלטו היוונים על ישראל ונכנסו להיכל וטמאו כל השמנים היה מצב של הסתר פנים גדול, אולם החשמונאים לא נפלו ברשת היאוש, אלא האמינו באמונה שלימה שגם בתוך הדין טמון טוב גמור שהוא האור הגנוז הנקרא טו"ב, בבחינת "וירא אלקים את האור כי טוב", ועל ידי זה נתקיים אצלם: "הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו", שנתגלה השם הוי"ה במילואו בגימטריא חס"ד כמספר מכב"י.

יומתק לבאר בזה מה שרמזו בשם מכב"י הראשי תיבות של מי' כ'מוכה ב'אלים י'י, על פי מה שדרשו חכמינו ז"ל פסוק זה בגמרא (גיטין נו:): "דבי רבי ישמעאל תנא, מי כמוכה באלים ה', מי כמוכה באלמים". ששומע הקב"ה את ניאוצם וגידופם של הרשעים ושותק, והביאור בזה, כי אפילו במצב של הסתר פנים, שהרשעים מבזים ח"ו את שם ה' והקב"ה שותק, גם אז "מי כמוכה באלים הוי"ה", כי בתוך ההסתה מאיר האור של השם הוי"ה, אלא שהוא במספר קטן בבחינת טו"ב, ועל ידי אמונה של זכו החשמונאים לראשי תיבות של מי' כ'מוכה ב'אלים י'י - מכב"י שנתגלה השם הוי"ה במילואו בגימטריא חס"ד.

תשואות חן: כשיש הסתר פנים השם הוי"ה הוא במספר קטן בגימטריא טו"ב ובעת הגילוי הוא בגימטריא חס"ד

תשואות חן: "הודו לה' כי טוב", כשמודים לה' בזמן של הסתר פנים, "כי לעולם חסדו", מתגלה החסד

יוסף היה בן י"ז שנה כמספר טו"ב כשנמכר למצרים, לרמז שהיה בבחינת אור הגנוז להאיר לישראל במצרים,

יעקב אבינו בסוף ימיו חי שוב עם יוסף במצרים י"ז שנה, ונתגלה לו שיוסף היה בבחינת אור הגנוז לישראל

החסד שבו גם בחוץ. ולפי המבואר דקדק לומר "גם זו לטובה" בבחינת טו"ב שטוביה גנוז אפילו בדבר שנראה רע. וזהו ביאור הגמרא (ברכות ס:): "לעולם יהא אדם רגיל לומר כל דעביד רחמנא לטב עביד". כי על ידי אמונה זו זוכים לגלות את החסד הטמון בתוך הדין.

"הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו"

בדרך זו במסילה נעלה לבאר מה שנצחו החשמונאים את היוונים עם השם מכב"י שהיה רשום על דגליהם, שהוא ראשי תיבות מי' כ'מוכה ב'אלים י'י, והוא עולה בגימטריא ע"ב כמספר חס"ד, על פי מה שכתב ב"תשואות חן" (פרשת ויחי) רמז נפלא בדרך עבודה בפסוק (תהלים קלו-א): "הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו". כי כבר נתבאר בשם הבעל שם טוב שכדי להמתיק הדין צריך להאמין באמונה שלימה, שאפילו מה שנראה לעין כדין גמור טמון בו באמת חסד גדול, ועל ידי אמונה זו זוכים לגלות את החסד שטמון בתוך הדין.

לפי זה מחדש ה"תשואות חן", כי הן אמת שהשם הוי"ה הוא מדת הרחמים, אמנם כאשר הדין שולט בעולם ח"ו אז מתגלה השם הוי"ה רק במספר קטן [שאו האות י' במספר קטן הוא א'] שעולה בגימטריא טו"ב, לרמז שגם בעת שליטת הדין, הטוב גנוז בתוך הדין, ואם האדם מתחזק להאמין באמונה שלימה שגם בתוך הדין טוביה גנוז בגויה, אז נמתק הדין ומתגלה השם הוי"ה לא רק בד' אותיותיו שמספרו כ"ו, אלא במילואו כזה יו"ד ה"י ו"ו ה"י בגימטריא חס"ד, שזה רמז על התפשטות הרחמים בגילוי גדול.

וזהו שמלמד אותנו דוד המלך עצה נפלאה, איך להמתיק את הדין ולגלות את הטוב הגנוז שבו: "הודו לה' כי טוב", שבכל מצב תנו הודאה לה', אפילו כשיש הסתר פנים והשם הוי"ה מתגלה רק במספר קטן בגימטריא טו"ב, כי בזכות הודאה זו שבאה מתוך האמונה שגם בתוך הדין טמון חסד גדול, "כי לעולם חסדו", תזכו לגלות את

לפי זה נשכיל להבין מה שכתב ב"אוהב ישראל" (פרשת פנחס בדרוש לבין המצרים), כי האות ט' שהקו הימני של האות מתעגל ונכנס בתוכו, הוא רמז על הטוב שטמון וגנוז בתוכו אפילו כשאינו נראה בחוץ, וכאשר אנו זוכים לגלות את הטוב בגילוי גמור, אז הוא בבחינת חסד, ועל זה אנו מתפללים (תהלים פה-ח): "הראנו ה' חסדך", שנזכה לגלות את הטוב הגנוז בבחינת: "אך טוב וחסד ירדפוני כל ימי חיי".

והנה מקרא מלא דיבר הכתוב בגמור ששת ימי בראשית (בראשית א-א): "וירא אלקים את כל אשר עשה והנה טוב מאד". לפי האמור נראה שהכתוב בא ללמדנו, שראה הקב"ה את כל מה שעשה בששת ימי בראשית כיסוד לכל ימות עולם, שאפילו מה שנראה כדבר רע, זה הוא רק בחיצוניות, אבל בפנימיות גנוז בתוכו טוב גמור שעדיין לא נתגלה.

וזהו ששינו במשנה (ברכות נד:): "חייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה, שנאמר ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך וגו'". כי מאחר שכתוב בפירוש: "וירא אלקים את כל אשר עשה והנה טוב מאד", הרי ברור שאין שום דבר רע בעולם, ומה שנראה כדבר רע הוא משום שהטוב עדיין גנוז בתוכו.

ומה נפלאים הם דברות קדשו של ה"תולדות יעקב יוסף" (פרשת נח), שהביא יסוד גדול בתורת החסידות בשם מורו ורבו הבעל שם טוב הקדוש ז"ע, כי על ידי שהאדם מאמין באמונה שלימה שגם בתוך מה שנראה כמצב של דין טמון בו חסד, הרי הוא זוכה להמתיק את הדין ולגלות את החסד הטמון בו.

בדרך זו הוא מבאר מה שמצינו בגמרא (תענית כא.) על נחום איש גו, שהיה נוהג לומר על כל דבר: "גם זו לטובה", כי בגודל אמונתו שמאתו לא תצא הרעות, גילה בכל דין את החסד הגדול שטמון בו, ועל ידי זה המתיק את הדין וגילה את

שלימה, שגם בתוך ההסתר פנים כששלטו היוונים היה טמון שם האור הגנוז שנקרא טו"ב, ובכח אמונה זו היה להם הכח ללחום מלחמת ה' צבאות, ועל אור גנוז זה בתוך הצרה אנו מודים לה' בברכת מודים: "הטוב כי לא כלו רחמיך", שאפילו בתוך הצרה טמון הטוב של האור הגנוז, ובזכות זה זוכים אחר כך לגלותו, "והמרחם כי לא תמו חסדיך".

יוסף היה בן שבע עשרה שנה לרמז שהיה במצרים בבחינת טו"ב הגנוז

ובכן הבה נמשיך בדרך המלך, לבאר בזה מה שפתח הכתוב בפרשתנו פרשת וישב: "אלה תולדות יעקב יוסף בן שבע עשרה שנה", ללמדנו שהיה בן שבע עשרה שנה כשנמכר למצרים, על פי מה שמבואר במדרש (ויק"ר לב-ה): "יוסף ירד למצרים וגדר עצמו מן הערוה, ונגדרו ישראל בזכותו. אמר רבי חייא בר אבא, כדאי היה גזור ערוה בעצמו שנגאלו ישראל על ידו".

נמצא לפי זה שיוסף הצדיק היה במצרים בבחינת האור הגנוז בתוך חשכת הטומאה של מצרים, כי בזכות קדושתו יכלו כל ישראל אחר כך לעמוד בקדושתם, וזהו הענין שיוסף היה בן שבע עשרה שנה כמספר טו"ב כשנמכר למצרים, לרמז בכך הטעם שסיבב הקב"ה שנמכר למצרים, כדי להיות שם בבחינת אור הגנוז להאיר לישראל שיהיו בבחינת טוב.

מעתה יאירו עינינו להבין מה שסיבב הקב"ה, כי בסוף ימיו של יעקב היה שוב עם יוסף שבע עשרה שנה, כי כשנמכר יוסף למצרים הרי חשב יעקב שחיה רעה אכלתהו, ואם כן לא היה יכול לדעת שיוסף היה בבחינת האור הגנוז שנקרא טו"ב, אבל בסוף ימיו כשנתגלה לו שעוד יוסף חי בקדושתו במצרים, סיבב הקב"ה שיהיה שוב עם יוסף שבע עשרה שנה כמספר טו"ב, כדי שישכיל להבין למפרע כי מה שנמכר יוסף למצרים ונעשה למשנה למלך, היה רק כדי שיהיה שם בבחינת האור הגנוז להאיר לישראל שיוכלו להתקדש במצרים.

שעזרהו, כמו (ברכות נד): ארבעה מצריכים להודות, ולכן ההודאה נתקן על ההצלה, והלל על נס הנרות שהיה רק לתוספות חיבה ולשמחה יתירה, ועל זה שייך הלל".

על פי דרכו בקודש נראה לבאר ההבדל בין "הלל" ובין "הודאה", כי "הלל" תיקנו על כל הניסים שהיו למעלה מדרך הטבע, כמו בפסח על הניסים של יציאת מצרים שהיו למעלה מן הטבע, אבל "הודאה" היא להודות לה' על הניסים הנסתרים שבתוך הטבע. דבר זה למדתי ממשנתו הטהורה של ה"עבודת ישראל" (סוף פרשת ראה) שכתב בשם רבו המגיד ממעזריטש זי"ע:

"והנה מי שמסיר המסך המבדיל נקרא המאמין, כי אמר לנו אדומו"ר הגאון מורינו הרב דוב בער זצ"ל, כי לכן נקרא הוד מלשון (עירובין יב.) מודים מכלל דפליגי, כי במקום שאין פלוגתא לא שייך לשון הודאה, רק במקום דפליגי אז מכונה בלשון הודאה, כלומר אף על גב דפליגי יש לך מי שמודה בדבר".

ונראה לפרש כוונתו כי הודאה היא על הנהגת הטבע, אשר למראית עין אינו ניכר בגלוי כי יד ה' עשתה זאת, ולכן יש מקום לכופרים בהשגחת ה' לבוא בטענת שוא שהכל מתנהג בדרך הטבע. אך אנו זרע קודש בני אברהם יצחק ויעקב "מודים" לה' על כל מה שהוא מנהיג אותנו בהנהגת הטבע: "מודים מכלל דפליגי" - אפילו על הנהגת הטבע שהכופרים חולקים עליה, אנו מודים לה' שמנהיג אותנו בניסים המוסתרים בתוך הטבע.

הנה כי כן מה נפלא להבין בזה מה שתיקנו לומר "הלל" על נס הנרות, שנס זה היה אחרי שכבר נצחו במלחמה ונתגלה האור הגנוז בנס הנרות, ועל זה ראוי לומר הלל שאנו אומרים שם דברים ברורים: "הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו", שהאור הגנוז שנקרא טו"ב נתגלה בגלוי גמור בבחינת חס"ד.

אבל לעומת זה תיקנו לומר "הודאה" בברכת מודים על נצחון המלחמה, שבשעה שנלחמו החשמונאים עם היוונים האמינו באמונה

הנה כי כן מה נפלא להבין בזה מה שהביא ה"בני יששכר" בשם הרוקח, כי בחנוכה מתגלה האור הגנוז הנקרא טו"ב, שהרי לפי המבואר בזכות אמונתם הגדולה של החשמונאים גם כשהמצב היה בהסתר פנים גדול, שבתוך הדין טמון חסד גדול אלא שהוא עדיין בבחינת האור הגנוז הנקרא טו"ב, שהטוב גנוז בתוכו, זכו לגלות את האור הגנוז בבחינת חס"ד.

כיון שבאנו לידי כך הנה מה טוב ומה נעים להבין בזה דברות קדשו של ה"תפארת שלמה", שהנס של חנוכה רמוז בכתוב: "אך טוב וחסד ירדפוני כל ימי חיי", שכן טו"ב עם חס"ד עולה בגימטריא חנוכה, ולפי האמור הביאור בזה, כי בזכות אמונת החשמונאים נתגלה בחנוכה האור הגנוז הנקרא טו"ב, משום שהשם הוי"ה הוא אז במספר קטן בגימטריא טו"ב, ונתפשט במילואו בגימטריא חס"ד.

ויש להוסיף כי מטעם זה חנוכה בגימטריא טו"ב עם חס"ד, ללמדנו שגם אחרי שנתגלה האור הגנוז בגילוי בבחינת חס"ד, לא היה שום פירוד בין טו"ב שהוא טוב גמור שאין לרשעים נגיעה בו, ובין חס"ד שהרשעים עלולים להשתמש בו, אלא הגילוי של חס"ד נשאר קשור בקשר אמיץ עם בחינת טו"ב, שלא השתמשו בחסד לשום דבר רע כי אם לקדושה, ולכן חנוכה בגימטריא טו"ב עם חס"ד, שלא נפרדו זה מזה.

הלל על נס שלמעלה מהטבע הודאה על נס שבתוך הטבע

בדרך המלך נלך לבאר לפי זה מה שאמרנו בגמרא: "קבעום ועשאום ימים טובים בהלל והודאה", על פי מה שביאר ה"שפת אמת" (חנוכה שנת תרל"ה), שתיקנו לומר "הלל" על נס הנרות שעשה הקב"ה להראות תוספת חיבה לישראל, ולומר "הודאה" מיוחדת על נס ניצחון המלחמה שלא היו יכולים להתקיים בלי הניצחון, ובלשון קדשו:

"הלל והודאה. נראה דהלל נתקן על נס הנרות, כי בהודאה לא נזכר הנס, וגם כי הודאה שייך על דבר שאין יכול להתקיים בלא זה ומודה להשי"ת

תודתנו וברכתנו נתונות לאלו שנדבו את הוצאת הגליון לזיכוי אחינו בני ישראל

משפחת מהדב הי"ו - לעילוי נשמת אמם האשה החשובה מרת לאה בת וירג'ני ע"ה

להורדת המאמרים shvilei.com
לקבלת המאמרים באימייל: mamarim@shvileipinchas.com

פנינים נפלאים ומתוקים על הפרשה

זרע שמשון

מתוך הספר המסגל "זרע שמשון" שחברו המקובל האלקי הקדמון רבי שמשון חיים ב"ר נחמן מיכאל נחמני זכר צדיק וקדוש לברכה. אשר בקש שילמדו בספרו והבטיח ישועות רבות למקמי בקשתו.

פרשת וישב תשפ"ג • גליון 218

תורת שמשון

חכמת יוסף הועילה ליעקב

ישראל אהב את יוסף מכל בניו כי בן זקנים הוא לו ועשה לו כתנת פסים' (לז' ג): בתרגום אונקלוס על הפסוק 'פי בן זקנים הוא לו', פרט, ארי חכים הוא ליה.

מקשה הזרע שמשון זלה"ה: הלא בודאי כל השבטים היו חכמים, ואם כן למה דוקא יוסף היה נקרא כן, ונתיחס

חכמתו ליעקב. ועוד קשה למה יעקב שנה את בנו בין הבנים, ולא עלה בדעתו שזה יכול לגרם קנאה בין בניו. ועוד יש להבין בדקדוק הלשון שאמרו בגמרא (י:): לעולם אל ישנה אדם את בנו בין הבנים, שבשביל משקל שתי סלעים מילת שנתן יעקב ליוסף נתגלגל הדבר וירדו בניו למצרים. ויש להבין בכונת אמרם לעולם אל ישנה וכו', והיה די לומר אל ישנה בנו בין הבנים.

ומבאר הזרע שמשון זלה"ה באפן נפלא: על פי מה שמצינו בחז"ל (עיין במד"ר ה, ו) כל הנושא אשה לשם שמים ומהגנת לו, הקב"ה מוציא מהם בנים בעלי הוראה. וכתב בספר פרשת דרכים שהדרך לדעת אם אדם נשא אשה לשם שמים ולא לשם ממון, על ידי הבנים הנולדים מהם, שאם יהיו חכמים וצדיקים הרי זה סימן מבהק שהנשואין היו לשם שמים.

והנה העולם היו טוענים על יעקב בכך שנשא שתי אחיות, והיינו שאמרו עליו שנשא את רחל אשתו השנית

בעברה שהרי אסור להתחתן עם אחות אשתו. ויש לומר, שלכן אף שבודאי יעקב למד תורה את כל בניו וכלם היו חכמים, על יוסף היה מקפיד ביותר ומסר לו את כל מה שלמד בבית שם ועבר, לפי שאם יוסף יהיה חכם וצדיק, יתגלה לעין כל שיעקב נשא את רחל בהתר ולשם שמים.

ולכן היה אהבו יותר מכל בניו כי בר חכים הוא לו, כלומר שהחכמה של יוסף היתה מועלת הרבה בכבודו של יעקב, שעל ידו נודע שלא עשה יעקב עברה בכך שהתחתן עם רחל ולאחיה אחיות.

לומדים זרע שמשון וזוכים לישועה.

הספר שמחולל פלאות. אלפים נושעו בהבטחתו.

יעקב אבינו רצה שעל ידי הכתנת פסים יתפרסם גדלות וחכמת יוסף

ובזה יובן היטב הטעם שעשה לו כתנת פסים, שלא היה זה משום שרצה לשנותו משאר בניו, אלא מפני שרצה שיראו כלם שנוי זה, וישאלו מה טעם עושה לו כן, ומתוך כך יתגלה שהוא בן חכם, ובכך יתברר למפרע שלא היה שום פגם במה שנשא את רחל, כי אם היה זה נשואין בעברה, בודאי שלא היה נולד יוסף מכך.

וזה גם מה שדקדק לומר לעולם אל ישנה אדם בנו בין הבנים וכו', לומר שאף אם יהיה לו טעם הגון לשנות את בנו בין הבנים וכמו שהיה ליעקב וכנ"ל, אף על פי כן לא ישנה, כי מתוך כך יכול להיות נגרם הרבה רעות וצרות. (זרע שמשון' פרשתנו אות ד)

הוצאת הגליון והפצתו לזכות

דניאל אורי בן רג'ינה מלכה

מודה על העבר ומבקש על העתיד להצלה גדולה

בלי גבול ומודה מתוך מנוחה בלי מתח ודאגה

ובניכם תרליזה בנים בני כשתולי זיתים סביב לשלחכם, חכמים ונבונים, ובתים מלאים כל טוב, גם עושר גם כבוד לך יוסף מזרעכם

ברכת המחבר מתוך הקדמת הספר

הוצאת הגליון והפצתו לזכות

אהרן בן גיטל בילא

וכל משפחתו וכל הנלוים אליו

לשפע ברכה והצלה גדולה וסייעתא דשמיא בכל מכל כל

זכות רבנו הבטוחותי וברכותי הכבודיות יעמוד להתברך בכל

פניני שמשון

פנינים ורעיונות ככתבם וכלשונם

עניני חנפה

באור נפלא במחלקת בית שמאי ובית הלל

ואף מחלקת בית שמאי ובית הלל, דמר אמר יום ראשון מדליק אחד מכאן ואילך מוסיף והולך, וזמר אמר מדליק שמונה מכאן ואילך פוחת והולך (שבת כא. ב), אפטר לומר, שהיא תלויה בענין הנס שנעשה במנוחה. שהרי רבים מקשים (עין תוס' הרא"ש שם ד"ה ונעשה; בית יוסף או"ח סימן תרע ד"ה מאי), כיון שבשמן שבפך לא היה בו להדליק אלא יום אחד, ונעשה נס והדליקו שמונה ימים, לא היה לנו להדליק אלא שבעה ימים, שלא נעשה הנס אלא בשבועה לילול.

ונתנו כמה תרוצים בזה, ויש מי שאומר (תוס' הרא"ש שם; בית יוסף שם), שבליה ראשון נתנו שמן מועט, והיינו שמינית שמן שבפך במנוחה, ונתמלאת, אם כן נעשה הנס גם בליה ראשון. ולפי זה אתי שפיר מאי דקאמרין, יום ראשון מדליק אחד, מכאן ואילך מוסיף והולך, שביום הראשון נעשה נס ליום אחד, ואחר כך בכל יום נעשה הנס ליזמו. ויש מי שאומר (תוס' הרא"ש שם), שנתנו כל השמן בליה במנוחה, ושמינית ממנו נדלק בכל לילה, ולכן, זכר לנס זה אמרו, יום ראשון מדליק שמונה, להראות שכל השמן שנתקיים לשמונה ימים הדלק, מכאן ואילך פוחת והולך, כי בכל לילה היה מתמעט אותו שמן שבמנוחה. וזהו נמי כנגד ימים הנכנסים או היוצאים. (פרשת וישב אות ח)

טעם למה במצוה זו עשו בה חכמים הדור ולא מצינו כן במצוות אחרות

בפרק ב' דשבת (כא. ב), תנו רבנן, מצות חנפה נר איש וביתו, והמהדרין וכו', והמהדרין מן המהדרין וכו'. וצריך טעם למה במצוה זו עשו בה חכמים הדור, ולא מצינו כן במצוות אחרות. ויש לומר, שפיר נודע ממה מדרשים (עין ברמב"ן במדבר ה. ב), שהחנפה היא כנגד נרות המנוחה, וכן אנו מדליקין אותה על הנס שנעשה במנוחה. ואמרינן במדרש רבה פרשת בהעלתך (במד"ר טו. א), וזה לשונו, כמה פעמים הזהירה התורה על הנרות ועל הדלקתן בשמן זית זה, ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליהם וכו' (שמות כז. כ), 'על המנורה הטהרה יערך את הנרות' (ויקרא כד. ד), וכן 'בהעלתך' וכו' (במדבר ה. ב) זה שאמר הכתוב (ישעיה מב. כא) 'ה' חפץ למען צדקו יגדיל תורה ויאדיר, עכ"ל.

אם כן, שפיר תקינו רבנן הדור במצוה זו, ועשו בה ג' סדרים, כנגד ג' פעמים שכתב הקדוש ברוך הוא בתורה מצות המנוחה, משום 'יגדיל תורה ויאדיר', לשון הדור. (פרשת מקץ אות א)

תורת חיים

פנינים מתורתו של האור החיים הקדוש - הרה"ק רבי חיים בן עטר נלב"ע ט"ו תמוז תק"ג

מתוך שאנו יודעים שהיה יוסף בן שבע עשרה שנה אנו למדים עד מתי ימתין אדם לקיום חלומו

אלה תלדות יעקב יוסף בן שבע עשרה שנה היה רעה את אחיו בצאן והוא נער את בני בלהה ואת בני זלפה נשי אביו ויבא יוסף את דבתם רעה אל אביהם (לז. ב).

כתב האור החיים הקדוש זלה"ה: הטעם שהצריך הפסוק לומר את שני יוסף, משום שנתפון להודיענו מה שאמרו בגמרא (ברכות נה. ב) לעולם יצפה אדם לחלום טוב עד כ"ב שנה שנה, מנלן מיוסף דכתיב (בראשית לז. ב) 'אלה תלדות יעקב יוסף בן שבע עשרה שנה' וגו', וכתיב (בראשית מא. מז) 'ויוסף בן שלשים שנה בעמדו לפני פרעה' וגו', מן שבסרי עד תלתין כמה הוי, תלת סרי, ושב דשבועא ותרתי דכפנא הא כ"ב וכו' עיי"ש. ונמצא שרק על ידי שספירה התורה את גילו בעת החלומות, היו יכולים ללמד את סך השנים שראוי לו לאדם להמתין שיתקיים החלום. ואם כן אם לא היה מודיע הכתוב שהיה יוסף בן י"ז שנה לא היינו יודעים למדו זה.

ג' באורים בכפל הלשון שבפסוק

"ויאמרו לו אחיו המלך תמלך עלינו אם משול תמשל בנו ויוספו עוד שנה אתו על חלמתיו ועל דבריו" (לז. ח). מדקדק האור החיים זלה"ה מהו כפל הלשון 'על חלמתיו ועל דבריו'.

א. בדבריו רעה לגרם שיתקיים החלום -

מפרש האור החיים הקדוש זלה"ה על פי מה שאמרו בגמרא (ברכות נה. ב) כל חלום שלא פתרו אותו, הרי הוא כאגרת שלא נקראה. והיינו שעל ידי שפותרים את החלום גורמים שיקים, ובלא שיפתרו את החלום בפה, לא יתקיים החלום. וזה פונת מה שאמר הכתוב ששנאו אותו מחמת דבריו, היינו שלא העלים את דבר חלומותיו, אלא אדרבה מבקש לקיים על ידי כך שמשפרו לאנשים ומבקש מהם לפתור אותם, לוי כדו שיתקיים החלום ויוכל למשל בהם, וזה מוכיח שהוא חפץ להיות מלך עליהם, ודבר זה יכפיל השנאה ביניהם.

ב. עקר שנאתם מחמת שהמשיך לדבר עמהם כאח - עוד מתרץ האור החיים הקדוש זלה"ה: 'על דבריו' מחמת שמדבר עמהם כרע וכאח ובאמת לבבו חורש און להם, שרוצה לשלט ולהתגדל עליהם, ולזה תגדל השנאה בסגו זה, וזה מה שאמר הכתוב 'על חלמתיו ועל דבריו', ששנאתם נתגברה מחמת ששמעו ממנו את החלומות שמוכיח מתוכם שהוא רוצה להתגדל עליהם ושוב המשיך לדבר עמהם כאח ומסתיר את פונתו האמתית, על כך נתגברה שנאתם אליו.

ג. מתוך שלא נתביש לדבר על כך עם אחיו הגדולים מוכח גבה לבו

עוד מתרץ: 'על דבריו' שאינו מתביש לדבר לאחיו הגדולים ממנו פנים בפנים שעתיד הוא למלך עליהם, ודבר זה זה יגיד גבה לבו, שבפשיטות מדבר גדולות וחושב כי הדבר פשוט עד גדר שלא יקפידו על הדבר, ולזה גדלה שנאתם והיה מה שהיה.

לכתובת הגליון במייל: zera277@gmail.com או באתר: zerashimshon.com | להפצה: 02-80-80-500 | לשמיעת שיעורים ועידכונים: 02-80-80-600

נערך ע"י המחנך הרב יגון כהן שליט"א * ארה"ב: הרב מנחם בנימין פאשקעס 347-496-5657 * ארץ ישראל: הרב ישראל זילברברג 05271-664450
י"ל ע"י זרע שמשון ע"ר 580624120 * ניתן לתרום לזכות ולע"נ ולקחת חלק בהוצאות והפצת הגליונות והספרים.

ניתן להפקיד בבנק מרכנטיל (17) סניף 635 מספר חשבון 71713028 ע"ש זרע שמשון, כמו כן ניתן לתרום בכרטיס אשראי בטל: 02-80-80-500 שלוחה 3
זכות הצדיק ודברי תורתו הקדושים יגן מכל צרה וצוקה, ויושפע על הלומדים ועל המסייעים בני חיי ומזוני וכל טוב סלה כהבטחתו בהקדמת ספריו.

זרע שמשון ע"ר 580624120

שבת טיש

מתוך סדרת ספרי "שבת טיש"

ספורים ואגדות פנינים ופרפראות מדות והליכות

ספורים בפרשה

והבור רק אין בו מים (לו, כד)

"אבל נחשים ועקרבים יש בו" (רש"י). ויש שמצאו כאן רמז: "אין בו" - ראשי תבות: אבל יש בו נחשים ועקרבים.

בדור הקודם חי בשכונת בתי הנגרון בירושלים, הדין רבי משה יוסף הופמן, שהיה צדיק ומקבל. פעם אחת הגיע אליו רבי ליב אוירבך וכשנכנס לביתו ראה אדם גבוה יוצא מביתו, ושאל את הדין: "מי הוא זה שיצא עכשו?"

ענה לו הדין: "היה זה ראובן בן יעקב שבא להודות לי ולומר ישר בך על הפרוש שפרשתי, שראובן בך ונחש בור ריק בלי נחשים ועקרבים. ומדיק זאת מהמלים שאמר ראובן 'השליכו אתו אל-הבור הזה, והפנה לבור זה שנקי לגמרי, והאחים אמרו 'באחד הבורות' והשליכו אותו לבור אחר שהיו בו נחשים ועקרבים. אבל ראובן באמת התפון להצילו גם מנחשים ועקרבים. ועל זה בא להודות לי שהתפנתי נכון לכונתו".

הוא מוצאת והיא שולח אליהמה לאמר (לח, כה)

נוח לו לאדם שיפיל עצמו לכבשן האש, ואל ילכו פני חברו ברבים (רש"י).

רבי יהושע ליב דיסקין מבריסק, נהג למסד שעור מדי מוצאי שבת קדש. פעם הגיש לו המשמש כוס תה, אך בטעות התחלף לו הספר במלח, ומפני שהרב היה זקוק לכמות יתרה של ספר מפני הלשנתו, גזש המשמש את הכוס במלח.

טעם הרב את הכוס ועל פניו לא נפר היה שום שוני. רק פאשר עמד לסים את הכוס, גלתה הרבנית את הטעות ונחפזה אליו בקריאה: "אוי, מלח בכוסך!" טעמו התלמידים את שירי הכוס והפתעו לגלות את כחות נפשו למשל ברוחו ולא להעיר למשמש על מעשהו.

פאשר תמהה הרבנית באזניו, ביצד לא חס על בריאותו, השיב הרב: "הרי אמרו חז"ל, שנוח לו לאדם להפיל עצמו לכבשן האש ואל ילכו פני חברו ברבים, ובדאי נוח לו שלא יקפיד על בריאותו".

ויבר יהודה ויאמר צדקה ממני (לח, כו)

בראשית דרכו של רבי ישראל סלנטר בהפצת דרך המוסר, הגיע פעם לעיר וילנא והרעיש בחריפותו את למדני העיר. פעם העמידו המתנגדים עליו גדול נגדו והוא נסה למצא קשיות על דבריו של רבי ישראל, אך הוא הצליח לדחות את כל טענותיו. פעם הקשה העלוי קשיא חמורה באמצע השעור. נעצר רבי ישראל והרהר קמעא, ולבסוף הודה שהקשיא חזקה ועצר את שעורו.

לאחר מכן ספר לתלמידיו, כי מייד עלו במוחו חמשה תרועים לקשיא, אך מפני שידע שהאמת עם המקשן - ירד מהדוכן. והוסיף רבי ישראל: "אל תחשבו שהודאה זו באה אלי בנקל. חשבונות רבים של כבוד התורה ועתיד המוסר עלו בראשי, אבל רקעתי בגללי ואמרתי לעצמי: ישראל! הרי אתה לומד מוסר, ומה עם מדת האמת! ומיד הודיתי על האמת וירדתי מהבימה".

פנינים

את-דבתם רעה (לו, ב) - "דבתם" בגימטריה "מזות", שהמוציא דבה יגרם מות. (בעל הטורים)

ועשה לו בתנת פסים (לו, ג) - "פסים" מלשון פיוס. שיעקב אבינו הבחין הקפדת האחים על יוסף, וכדי לפיסו עשה לו בתנת זו. (חזקוני)

וישלחו מעמק חברון (לו, יד) - עמק בגימטריה 210, גלות מצרים. (בעל הטורים)

ויראו אתו מרחק... ויתכבדו אתו להמיתו (לו, יח) - גם נעשה ליוסף שעד שהתקרב אליהם התקררה רוחם והספיקו להצעה למכרו. מכאן ילמד אדם לשקל כל פעלה. (בו איש חי)

ויאמר יהודה אליהו מהיבצע (לו, כו) - "בצע" - ראשי תבות בקר, צהרם, ערב. שיהודה טען להם איזה טעם יהיה לנו בשלש התפלות של כל יום שאנו מתפללים אם נהרג את אחינו!?

לאיש אשר-אלה לו אנכי הרה (לח, כה) - רמזה ליהודה: לאיש ראשי תבות לאיש אשר יהודה שמו, אלה אותיות לאה. (בעל הטורים)

ויקרא שמו זרח (לח, ל) - "זרח" אותיות "חזר", כלומר חזר לאמו אחר שהוציא ידו, כפומבא ב"רש"י. (רבנו אפרים)

ותלה אותה עליעץ (מ, יט) - מעשה בתערוכה של צירים שהצגה בה תמונה של אדם מחזיק סל פרות, והיתה התמונה מקשית עד שהיו העופות סבורים שאלה הם פרות והיו עטים עליהם לאכלם. תמונה זו עוררה התפעלות ונקבע פרס גבוה למי שימצא בה חסרון. בא פקח אחד ואמר: "אמנם הפרות מצולחים, אבל האדם המחזיק בסל אינו מצלח. אלו היה גם האדם נראה חי, היו העופות מתיראים מפניו..." וקבל את הפרס. גם כאן, כשספר שר האופים ליוסף, כי העוף אכל מן הפסים אשר על ראשו, למד מזה שאדם זה אינו נחשב עוד לחי, שהעוף היה מתירא מאדם חי ולא היה אוכל מעל ראשו, לפיכך פתר לו את חלומו למיתה... (מהר"ם שפירא)

היה היה

בטול 'גזרת אמצי'סלוב' - בסלו' תר"ה

ברוסיה הצארית לפני פמאה וחמשים שנה, חי סוחר יהודי אחד, בשם ר' יצחק זליקין, שהיה ירא שמים מרבים ונהל עסקים רבים. את שמו קנה לו בעבור מסירות נפשו הגדולה לכל פונה, וביוחד בכך שהצליח לבטל את "גזרת אמצי'סלוב" בשנת תר"ה, ומעשה שהיה כך היה:

פעם אחת בחצות לילה, בשעה שכלם בארמונו היו שקועים בשנה, נשמעו פתאום דפיקות חזקות בפשפש השער, עד כי כל המשורתים התעוררו בבהלה בחשבם כי נפלה דלקה או קרה אסון אחר. אחד המשורתים מהר לפתח את השער, שם עמד יהודי זקן גבה קומה קבוע כובע סובל לראשו. כשראה הזקן את המשורת, אמר לו מתוך בהלה: "בשם ה'! העירה נא את ר' איצ'לה פרגע, חייה של קהלה שלמה בישראל בסכנה, אסור להחמיץ אף רגע אחד!" לשמע הדברים האלה יוצאים מפי זקן, שזקנו היה מגדל ופרקו נאה, הבין המשורת כי הענין רציני מאד. הוא הכניס את האורח אל הבית ובעצמו נגש אל הדר השנה של ר' איצ'לה, העיר אותו משנתו וספר לו פכל הדברים אשר שמע מפי הזקן. ר' איצ'לה מהר לקום, נטל את ידיו, לבש את בגדיו ויצא לקראת האורח, נתן לו שלום ושאלו למקרה האסון.

והזקן ספר: "רבה של אמצי'סלוב פלך מזהליב אני, וקהלתי שלחה אותי אל כבודו לבקש ממנו כי ישתדל להציל את קהלתנו מצרה גדולה המתהפכת על ראשה. לפני מספר שבועות פרצה התגרה בין חברות יהודים וגדוד אנשי צבא בשעת הקרמת סחורה פסולה בתנות יהודית אחת. תוצאות התגרה היו כמה יהודים פצועים ומתים נפצעו גם פצעי מות. לפתע פתאום, אין אתנו יודע אי מזה, נשמע קול רבה ואחד מאנשי הצבא נפל מת. אימה ופחד נפלו על כל הקהל, כלם ברחו ממקום המעשה, גם היהודים וגם אנשי הצבא. שלטונות המשטרה והצבא הודיעו לשר פלך מזהליב ולמפקד הצבא, שהיהודים מרדו. לצערנו ולחרפתנו נמצא מלשין מומר אחד אריה בריסקין, שמצא שעת הכשר להנצקם בבני אמונתו הקודמים על שהיו מבזים אותו, ונעשה כלי שרת בידי השלטונות שזנאי ישראל להעיד לרעת היהודים."

"כשנתקבלו בפטרבורג הידיעות המחרדות על דבר מרד היהודים באמצי'סלוב, הובאו הדברים לפני הקיסר ניקולאי והלה הוציא את פסק הדין מיד בקצור נמרץ, להעמיד בשורה את כל יהודי אמצי'סלוב מזקן ועד טף ברחוב העיר, כל עשירי ימסר לצבא בין שהוא תינוק בן שלש או זקן בן שמונים, כל מישי יקבל עשרים וחמש מלקות, ומלבד זה יעמידו משמר חזק של אנשי צבא בבתי היהודים במשך חצי שנה. במקום אחת - בליה על קהלה שלמה בישראל. הפקדה נתקבלה בעירנו ביום תענית אסתר והעקבה הקיפה את כל העיר, בבתי הכנסיות ומדרשות רבתי הכביה ובעיר התחילו בלהות. נכבדי העיר נאסרו, ורק הודות למתן בפתר עלה בידי חשובי הקהלה לדחות את קיום גזר הדין למספר שבועות. עכשו נשלחתי מטעם הקהלה היהודית באמצי'סלוב לבקשו כי יהיה לנו למליץ, אין לנו להשען אלא על איבנו שבשמים, וכבודו יהיה שליחו הטוב". כאן התפרץ הרב בבכי הסטרי, קולו רעד והוא הוסיף: "אני לי שפך עלתה בימי לקהלה חשובה זו, אולי חטאתי אני שהייתי לרב בישראל". ר' איצ'לה הקשיב לדברי הרב ולבו דפק בקרבו. הוא ידע כי רבה של אמצי'סלוב, רבי אברהם שמחה הוא בן אחיו של רבי חיים מוולוז'ין, ומפרסם בליטא וריסין בתור גאון וצדיק, פקח וממלא. הוא פנה אל הרב ושאל: "האם פבדו תורתו בטוחה כי רק עלילת שוא העלילו על היהודים באמצי'סלוב, ונקיים הם מדמי איש הצבא שנהרג?" "בטוח אני בזה!" ענה הרב מתוך אמץ ווח, "אדרבה יאמר לי כבודו אם יש מקום לחשוב כלל כי היהודים ירו והרגו את איש הצבא? מאין בא פתאום נשק ליהודים?"

"אבל בדי שאוכל להשתדל בענין טרגי זה בכל פח השפעת, עד בדי מסירות נפש", אמר לו ר' איצ'לה, "רוצה הייתי כי פבדו תורתו ישבע לי כי ידי היהודים לא שפכו את הדם הזה. בטוח אני כי שבועתו זאת תפתח לפני את כל השערים בבית המלכות". הרב קם ממקומו והביט מסביב לו אנה ואנה, ר' איצ'לה הבין מה הוא מבקש והכניס אותו אל החדר השני שישם עמד ארון הקדש. הרב הוציא ספר תורה ונשבע כי ידי היהודים נקיות מדמי איש הצבא, ור' איצ'לה לא הוסיף לשאל עוד כי אם קרא לאחד המשורתים, צנה עליו לרתם בפרקיה ארבעה מבחירי סוסיו ופנה אל הרב: "רבי! נוסעים אנו לפטרבורג ועוד באותו לילה נסעו שניהם לעיר הביירה, מסמולנסק עד פטרבורג מהלך של שש מאות פרסה, והם עברו את כל המרחק הזה בשלש יממות, לא נסעו אלא עפו בחץ מקשות עד שבאו לפטרבורג. בפטרבורג סרו אל אחת האכסניות הגדולות, ר' איצ'לה השאיר שם את הרב והוא בעצמו הלך אל קוקרין שר הפנים. הלה קבלו בכבוד גדול, הכניסו לטרקלינו, בפדו בישיבה ושאלו לבקשתו.

ר' איצ'לה סח לו כל אותו המאורע ובקש ממנו לבוא לעזרתו כי הגזרה תבטל. קוקרין שמע את דבריו קמט את מצחו ואמר לו: "שמע, איצ'קה! יודע אתה כי מוכן ומזמן אני לעשות בשבילך הכל, ביום הפעם קצרה ידי, הקיסר מלא אף וחמה, אין הוא רוצה לשמע כלל בנוגע למעשה אמצי'סלוב וחלילה לאיש להזכיר לו זאת".

מאזרות

הגאון רבי צבי פסח פרינק ז"ל
ליום ההולולא כ"א בכסלו תש"כ

מגדולי דיני ירושלים, פוסק ומחבר פורה, מראשי היהדות הקרדית בדור הקודם. מצעירותו היה ידוע בשקינותו העצומה בתורה. בשלח מלחמת העולם הראשונה, הסתתר בקיסון צר בסמטאות ירושלים העתיקה, מחשש גיוס לצבא התרפי, והתנתק כליל מהסובב כשהוא שקוע בלו בתורה. פעם, לאחר הפגזה כבדה שהרעישה את הסביבה, עלו בני המשפחה אל בית הכנסת כדי לדרש בשלום. והוא ספר להם שלא שמע כלל את ההפגזה, בהיותו שקוע בתורה.

פעם, הלך לבית הכנסת במוציא שבת קדש וישב ללמד תורה בשקידה. בלי לחוש, עבר עליו הלילה בלו, וכאשר באו ראשוני המתפללים לתפלה שקרית פותיקין, התפלאו לראותו יושב והולך בתורה כשהוא לבוש בגדי שבת מאמש. כשראה את המתפללים, חקם בנוריות מן הקומס כדי שלא תתפרסם התמידות. רבים השפיעו לפתחו, כדי לשאל אותו שאלות בקלה ולקבל ממנו עצה ותישור, ואת כלם קבל בסבר פנים יפות. התמסר למען נשות ישראל העגונות ופעל רבות להתירן מבלי הענינות. רבות מעגונות השואה התירו על ידו ועלתים נתלה בסברות רחוקות כדי להתיר עגונה. ערב שבת אחד, לאחר שהתפללו כבר קבלת שבת מעבוד יום, ראה אדם שענן את אשתו והצליח לשכנעו לשרד גט מיד.

יוסיף דעת

בפרשתנו מסופר על מכירת יוסף עד שהגיע למצרים. החוקני נתב, שאחי יוסף באו להחלטה למוכרו, מפני שידעו שמכירתו בין הבתרים נגזרה גזרה על זרעו של אברהם, ואמרו למוכרו את יוסף וחשבו שזוהו לבדו בתקיים הגזרה והתבטל מכל בני ישראל.

מניין לציין את דברי הישר מנביאה שמביאה החיד"א, שכל מי ששמו יוסף מסוגל הוא שיתקנו בו, ויוסף בנימטריה קנאה.

חכמתו של יוסף הצדיק היתה גדולה עד מאוד והפליא מאוד את פרעה בחכמתו, מפני שברך כלל כשארם נודד דורכים והוא מטולטל בלי מנוח, אין חכמתו מתקיימת, ולעומת זאת גלה ונמכר לעבד וחכמתו השתמרה בקרבו. הסיבה שאחי יוסף לא הכירוהו בארמונו של פרעה, הוא מפני שיצא בלא חתימת זקן ומצאוהו עכשו עם זקן. וגם מפני שנקרא צפנת פענח ודיבר בשפת המצרית.

המפרשים נחלקו אם היו לו ליוסף בנים נוספים, חוץ ממנשה ואפרים, כדי לקיים את הפסוק: "ומולדתך אשר הולדת אחריהם". ולפי הרד"ק באמת היו לו עוד בנים, אך החוקני והסופרנו כותבים שהכוונה לכדיו בני מנשה ואפרים. בשם האבן עזרא מובא גם, שהיו לו בנים נוספים ולא הוליד עמו רק את הגדולים מנשה ואפרים. אפרים הקריב את קרבן נשיאותו בשבת, אע"פ שאן קרבן יחיד דוחה שבת, מפני שאביו יוסף שמר את השבת לפני קבלת התורה.

הסיבה שיוסף זכה לכבודה פי שנים בשני בניו, מפני שכלכל את אביו ברעב (ולכן מכונה הצדיק, וכן גם בנימין הצדיק בנמרא שכלכלו אחריהם) וגם מפני שהיה בכור לרחל שהיה ראשית מחשבתו של אביו. הראשון שמת מכל שבטי ישראל, היה יוסף הצדיק וכתבו בתוספות הר"ש שהוא מפני שנהג עצמו ברבנות ואיו לה מלכות שמקברת בעליה. ניצוח נשמתו של יוסף הצדיק, היה התנא רבי עקיבא, שנקרא משום כן עקיבא בן יוסף.

פְּנִינֵי "אור החיים"

מדברי האור החיים הקדוש על הפרשה

ויעברו אנשים מדנינים סחרים ומשכו ויגלו את יוסף מרהבור - צריך לדעת למה הזכיר עבירת אנשים מדנינים, אחר שלא היה המכור אלא לישמעאלים כאמרו ומכרו את יוסף לישמעאלים. וכן מוכח מהכתובים למעלה והנה ארחת לישמעאלים וגו' לכו ונמכרנו לישמעאלים, אם כן ספור ויעברו אנשים מדנינים לא נודע פגנתו:

עוד רואני שאמר עוד הכתוב אחרי זה והמדנינים מכרו אותו וגו' אם כן מוכח כי למדנינים מכרהו וכתוב ראשון מכחישו. עוד אמר הכתוב אתר כף ויוסף הוריד מצרימה ויקנהו פוטיפר מיד הישמעאלים, הרי העמיד המכור שהיה לישמעאלים כאמור בתחלת הענין ולא למדנינים. וז"ל אמרו סלמד שנמכר מכירות הרבה, ואין מתישבים פשטי הכתובים בזה והבן:

והנכון הוא, כי פרשו של דברים הוא על זה הדרך. כי מתחלה הודיע הכתוב והנה ארחת לישמעאלים וגו', ודברי יהודה שאמר לכו ונמכרנו לישמעאלים, ולהיות שארחת לישמעאלים זו אינם סחרים להגדר בכל מין קנון, וזלת כמה שהיו נושאים ואין מצויא שיקנו את יוסף, אשר על כן הזמין ה' אנשים מדנינים סחרים פרוש שמכירים כל מין סחורה אשר תזדמן לקנותה להרוחה. ודע כי הסוחר אינו בעל הבית אלא בעל הדיעה וההכר ובעל הבית יקנה על פיו, כמו שידוע זה בפנות גדולות בעולם, ובאמצעות אלו הסוחרים נגמר הדבר של המכר לישמעאלים, והוא שאמר הכתוב ויעברו אנשים מדנינים סחרים ובאמצעותם מכרו יוסף לישמעאלים כי זולתם לא היו לישמעאלים קונים.

דברי הימים

כ"א בכסלו הוא "יום גריזים" שנחגג כיו"ט בזמן בית שני, מבני שביוס זה ביקשו הכותים מאלכסנדר מוקדון להחריב את ביהמ"ק בירושלים ולהקים במקומו מקדש בהר גריזים ולא עלה בידם.

בכ"ב בכסלו ד'תתקמ"ח, הובס השליט המצרי צלאח א-דין במלחמתו עם הצלבנים הנוצריים, והללו הצליחו לכבוש את ירושלים, לאחר שברכסם לירושלים החריבו קהילות יהודיות רבות.

בכ"ג בכסלו ה' ק"ט, העלילו על היהודים על הרעלת הבארות ופרעות המוניות החלו בכל רחבי אירופה, מפולין ועד ספרד. מיליוני אנשים מתו כתוצאה מהמגפה השחורה.

בכ"ד בכסלו ג'ת"ח, החלו שבי ציון בירושלים לבנות מחדש את בית המקדש השני. למחרתו, נחנך המזבח החיצון והחלו להקריב עליו קרבנות. הבנייה נמשכה ארבע שנים עד ג'ת"ב. שנה לאחר סיום הבנייה, עלה עזרא הסופר.

בכ"ה בכסלו ג'תרכ"ב, עלו החשמונאים לירושלים, לאחר תבוסת היוונים, וטיהרו אותה מגילוליה. באותו יום הדליק גרות בחצרות קדש ולזכר נס זה, מתחילים ביום זה להדליק את נרות התוכה ח' ימים.

בכ"ו בכסלו תרע"ח, כבשו הבריטים את ירושלים מידי התורכים, וכך בא הקץ לסבלם של יהודי ארץ ישראל במלחמה.

אבל ר' איצ'לה לא נבעת ולא נרתע. הוא ידע כיצד מדברים עם שרים ורוזנים והוא אמר: "אדוני שר הפנים, זו אנה השוכה בשבילי. ברוסיה אין דבר שאי אפשר להשיג, הוד מעלתו מחיב להציל את קהלת היהודים באמצי'סלוב, ואם ירצה לא יקשה ממנו הדבר לעשות, והיה אם יצליח בדבר הרי אני איצ'קה בעל חובו של הוד מעלתו כל ימי חיי". דברי ר' איצ'לה קלעו אל המטרה, קוקרין התחיל מהלך באולם תפוש מחשבות, זמן רב חשב ולבסוף פנה אל ר' איצ'לה ואמר לו: "האחד שבנידו לעזר לך הוא יורש העצר, רק הוא יכול לבוא לפני הקיסר בענין זה. אנסה לדבר עמו הוא איננו שונא וישראל", פגנתו היתה לאלפסנדר השני, ואפשר כי הוא ימליץ טובות על יהודי אמצי'סלוב, מחר אגיד לך את השוכות". ובערב אותו היום, הרב רבי אברהם שמחה ור' איצ'לה רק עכשו גמרו תפלת מעריב, והנה הופיע באכסניה שר הפנים בכבודו ובעצמו נכנס הביתה וקרא בשמחה: "נו" איצ'קה אל גדול לכם בשמים. יורש העצר הסכים לדבר בענין זה עם הקיסר, אלא שהוא רוצה קדם להתראות עמו ועם הרב. מחר בשלש תבואו אלי ואני אביאכם אל הארמון ואציגכם לפני יורש העצר".

נקל לשער כל אשר עבר על הרב ועל ר' איצ'לה פליקה ההוא. כל אותו לילה לא נתנו שנה לעיניהם והרבו בתפלה, למחר ענו נפשם בצום, לבשו את תכריכיהם שלקחו אתם למטה מעמיליהם והתקינו את עצמם. בשעה הקבועה הלכו אל קוקרין, הלה נסע עמם במרכבתו אל ארמון הקיסר ובדרך נסיעתם הורה אותם לדעת כיצד לעמוד לפני יורש העצר. בבואם אל הארמון הכניס אותם לאולם גדול, העמידם על יד שלחן וצוה עליהם להמתין. האולם היה מלא שרים ונגרלים ורוזנים, כלם עמדו במנוחה וקופי קומה. ליד הדלתות עמדו כמה אנשי צבא וחרבות שלופות בידיהם. פחד גדול נפל ביחוד על ר' איצ'לה, הוא הסתפל בפני הרב והנה הוא הפך לגמול לאחר. קדם היה כפוף קומה תקופ עצב, ועתה קומתו וקופה פניו חורים פסיד אבל שלווים, בעיניו לוקטת אש התלהבות ושפתיו דוכבות בלחש. על פני ר' איצ'לה התפשטה אימה והוא שאל את הרב בלחש: "דברי הוא קורא ודוי?" הרב נענה בראשו וגם הוא התחיל לקרא ודוי. פתאום נפתחה דלת חדרו של יורש העצר והוא נגלה לפניהם. להם נדמה כאלו הוא בלו לבוש זהב והוא הולך ומתקרב אליהם. נשימתו של ר' איצ'לה קצרה ועיניו חשכו, הוא התארז כח, ברך בשם ומלכות "ברוך שחלק מכוודו לבשר ודם" והתעלף.

כאשר שבה רוחו אליו, ראה את עצמו שוכב במטה בחדר נאה ומקושט, לידו עמד רופא ממחה והשקהו סמי מרפא חריפים. אז זכר ר' איצ'לה את כל אשר קרהו ורעדו אחזתו, מלתא זוטרות היא? התעלף לעיני יורש העצר! ביחוד הפהו לבו על שלא הגיד ליורש העצר את דבר בקשתו ועל די זה עתידה חלילה לבוא בליה על קהלה שלמה בישאל. מרב צער פרץ בבכי גדול ובאותה שעה נכנס אליו קוקרין ואמר לו: "הרף מבכי, איצ'קה! אלקוד עמד טוב לימני, דבר התעלפותך נגע עד לב יורש העצר, הוא ספר זאת לקיסר, והוא אמר אדם המתעלף למראה פני יורש העצר חזקה עליו פי לא ישקר, והקיסר בקש שיביאוד לפניו. ואמנם, מיד כאשר תשוב לאיתנה, אציגך לפני הקיסר ואתה תדבר לפניו כל אשר בפיך". שני ימים לא ירד ר' איצ'לה ממטתו והרופאים סמכוהו בסמי מרפא כל אותו הזמן, כדי לחזק את לבו.

בנוגע לרב, פגישתו עם יורש העצר פנים אל פנים תמותה ועלולים לשגות, ישלח נא הוד הקיסר הביתה במרכבתו. ביום השלישי הציג קוקרין את היהודי איצ'קה לפני הקיסר, וכפי שספר ר' איצ'לה אחרי כן בחלק מפני הקיסר עוד יותר מאשר פני יורש העצר. פאשר רק ראה ניקולאי את ר' איצ'לה קרא בכעס: "כיצד העזתם זידים להרג איש מחיל הצבא שלי?" "אדוני הקיסר! התחזק ר' איצ'לה והשיב, "אין היהודים אשמים בזמי איש הצבא, עלילת שוא העלילו עליהם". "לי הודיעו" - קרא ניקולאי בזעם, "כי היהודים הרגו אותו, נאמנים עלי פקיד".

"אדוני הקיסר! הוסיף ר' איצ'לה, "הפקידים אינם אלא בני תמותה ועלולים לשגות, ישלח נא הוד הקיסר גנרל גדול ישר ותמים שיחקר את המארע במקום המעשה ותתגלה האמת". רגעים מספר ישב הקיסר תפוס הרזהרים, פתאום עמד על רגליו נגש אל ר' איצ'לה הביט ישר לתוך עיניו עד שדמו נקרש בעורקיו ושאלו: "ימה יהיה אם הגנרל ימצא גם הוא כי היהודים הרגו את איש הצבא, מה תענה אתה על זה שרמית אותי, את הקיסר שלך?" ר' איצ'לה נזכר בשבועתו של הרב וענה מתוך אמוץ לב: "אדוני הקיסר! מה אוכל אני רמה ותולעה לענות להוד מלכותו, קיסר גדול ואדיר? אולם אם הוד מלכותו שאלני מחיב אני להשיב, אם יבקש ומצא הדבר כי אני רמיתי את הקיסר, הרי אני מקים ומקבל עלי את הענש הזה: חמש פעמים ארבע מאות אלף רבל נתן לי אלקים ואותם יצוה הוד מלכותו להחריס לאוצר המלך, ושוב יש לי ברוד השם שבעה פנים, יצוה הוד מלכותו למסר את פלם לעבודת הצבא, ואותי יצוה לאסר בכבלי ברזל ולשלחני לסביר".

התשובה מצאה פנראה חן בעיני הקיסר. הוא פנה, אפוא, אל ר' איצ'לה ואמר לו: "סע לשלום הביתה, עוד היום אני שולח אחד מן הגנרלים שלי לאמצי'סלוב לחקך ולדרש את דבר הרצה, והיה אם ימצא פי יהודים חפים מפשע זה אנקה אותם מפל ענש". ואמנם נשלחה לאמצי'סלוב ועדת חקירה בנשיאותו של הנסיך טוובצקי, היא חקרה ודרשה ומצאה שלא היתה ליהודי אמצי'סלוב כל שיכות אל אותו המארע. פדור יצא במקרה מרובהו של אחד מאנשי הצבא. פגע באיש צבא שני והרג אותו. הגזרה נתבטלה ביום ג' בכסלו תר"ה שנקבע לדורות בתור יום חג ליהודי אמצי'סלוב. וקני היהודים בעיר זו היו מזכירים מפעם לפעם את ר' איצ'לה הסוחר, שבמסירות נפש הצליח להציל את קהלה מפליון.

משבח

מטעים

אלה | תלרות יעקב יוסף (ז.כ.)
יוסף מטעים בטעם גרשים, לרמו על גרושיו מאביו. וכן דומים הגרשים לשתי אותיות וא"ו, כי יוסף הוא חנו ה"ב ליעקב עם דינה.

שמעון | החלום הזה אשר חלמתי (ז.כ.)
שמעון נא מטעים בטעם זמך גדול המרמו על סמן של עליה למלכות.

וימאן (ז.כ.)

מטעים בטעם שלשלת אותו מנגנים בקול רם, כי יוסף הצדיק סרב בהזקה לשדוליה של זילכה אשת פוטיפר. ויש שמוהבים, שהוא רמז לשלשלת היוחסין בדברי חז"ל, שגראתה לו דמות דיוקנו של אביו ולא רצה לנתק את עצמו משלשלת אבותיו. ועוד כתבו ששלשלת הוא לשון מלמעלה למטה, כמו משלשלין את הפסח, ויוסף הצדיק העניק פח לבני ישראל עד סוף כל הדורות לעמד בנסיון.

ולא יזכר שוריהמושקים (ז.כ.)

מטעים בטעמי דגנא תביר, שנשברה המשענת הריצצה עליה סמך יוסף, כנאמר ולא פנה אל רהבים, ובגלל זה ישב יוסף שנתים נוספות בבית האסורים.

מדגש

"ויקחהו וישלכו אותו הבירה והבור רק אין בו מים" - "מים אין בו, אבל נחשים ועקרבים יש בו" (רש"י).
ספר רבי שלמה הכהן מוילנא, כי בהיות הגר"א מוילנא ילד בן תשע שנים, כבר התפלג אז בדיעתו המפלגת בתורה ובפיקוחו הגדולה. שאלוהו חכמי העיר: "מדוע הבירה חסר ו' והבור' שלאחריו מלא באותו פסוק, ודרי בור נכתב בדרך כלל מלא? השיב הגר"א על פי דברי הרמב"ן, שהאחים לא ידעו שיש בו נחשים ועקרבים, כי אם היו יודעים לא היו משליכים אותו שם שמו יתוק שם ולא רצו להמיתו. ולכן כתוב "וישליכו אותו הבירה" חסר וא"ו, כי הם חשבו שהוא בור חסר ואין בו מאומה ובודאי שאין בו נחשים ועקרבים, אבל התורה מעידה "והבור רק אין בו מים" עם וא"ו, שאמנם ריק היה ממים אבל מלא היה בנחשים ועקרבים בדברי חז"ל...

ממלח

"וימצאהו איש והנה תעה בשדה" - "זה גבריא"ל" (רש"י). הדברי חיים מצנעו, פנה פעם לחסיד שהתבקש על דוד לסעי לעני, אלא שהוא דחהו מלפניו וטען שעסוק הוא בתורה, וכך אמר לו: "מדוע באן דרשים חז"ל שהאיש הוא גבריא"ל, ואצל יעקב שנאבק עמו איש אומרים שהוא שרו של עשו? הרי בשניהם כתוב איש ומדוע מחלקים ביניהם? אלא שאין כשראהו תועה ובא לסעי לו - הרי זה מלאך, ואילו שם אצל יעקב, במקש שיברכו ואמר לו "צדיק אני לומר שידה", איש כזה שרו של עשו הוא..."

בעת שפנה ה' נודע ביהודה הגאון רבי יחזקאל לנדא, פרבו של הישוב ומפלא, בקשו יהודי העיר הנודעת פרג, למנותו כרב בקהלתם המיוחסת. בקש רבי יחזקאל לתהות על קנקנם של יהודי פרג, ושלח את חתנו רבי יוסף הצדיק מפוזנא לבקר בעיר ולעמד מקרוב על אפי הקהלה. כשהגיע ר' יוסף לפרג, נכנס לבגדוק יהודי בעיר ולא גלה לאיש את זהותו. בעודו יושב בפנה ומעין בספר, נכנס חניט יהודי והחל לשוחח עם בעל הפנדק אודות תמיהה גדולה שהתעוררה לו בדברי הרמב"ם בפרק ראשון בהלכות גנבה, שלכאורה הדברים נוגדים דברי גמרא מפרשת. פרץ פלפול גדול ביניהם, ומספר סנדלרים ונגרים שישובו בפנדק, הצטרפו אף הם לזכוח והראו את פתם הגדול בתורה. חתנו של הנודע ביהודה, לא ידע את נפשו מרב המהון, בשראה כמה גדול פתם של בעלי המלאכה ה'פשוטים' בפרג, והאזין לזכוח שנמשך עד שעה מאחרת בלילה. בסופו של דבר קם אחד מבני החבורה ואמר: "רבותי, עדין הסגיה אינה מתורת וברורה, נמתין אפוא עד שיעבר ר' יעקב שומר הלילה, והוא יכריע". עולם מדברים, ואל הפנדק נכנס יהודי עם עששית בידו, וכששמע כמה דברים אמורים, החל לברר את הענין כאחד מגדולי הדור, סר את כל השיטות והפוסקים עד שהיו הדברים ברורים כשמלה. כששב ר' יוסף לחותנו וספר לו בהתפעמות את אשר ראו עיניו בפרג, החזיר הנודע ביהודה את כתב הרבנות לקהלת פרג וכתב ברב ענוה, כי אם בה גאונים הם בעלי הבתים בקהלה, אין הוא רואה את עצמו ראוי לשמש שם ברבנות, אך ראשי הקהלה הפצירו בו לקבל את המוני והוא נעתר לבקשתם. מספר, כי לאחר שה'נודע ביהודה' דרש את דרשתו הראשונה, שהיתה בנויה לתלפיות וגרמה קורת רוח לשומעים, נענה אחד מראשי הקהלה: "עדין מקדם מדי לאחל מ'זל טוב' לרבנו החדש, עד שיגיעו גם הסבלים מבני הקהלה, שנבצר מהם להופיע בדברך, ולאחר שיאשרו את דרשת הרב, נוכל לברך על המגמר..."

פעם אחת, הגיע חסיד אל רבי יחיאל מאיר ליפשיץ, "היהודי הטוב" מגוסטיניו, לבקש על פרנסה. ראה החסיד על השלחן את קפסת הטבק של הרבי, שהיתה מעטרת בעטורים נאים ועתיקת יומיו, והתבונן בה. חש הרבי במבטי החסיד אל קפסת הטבק, והחל לספר לו את תולדות הקפסה. פעם אחת, נסעתי אל רבי הצדיק רבי מנחם מנדל מקוצק, וקפסת הטבק בידי. "מאין לך קפסה כה יפה?" שאלני הרבי, ותשובתי היתה: "חסיד פלוני רכש את הקפסה במדינת הים והעניק לי אותה כתשורה". שתק הרבי מקוצק ולא הגיב מאומה. פעבר זמן מה, הגיע לקוצק אותו חסיד שהעניק לי את הקפסה. כשנכנס אל הקדש פנימה, נענה הרבי ואמר: "שמעתי שפוחר אתה בעתיקות ואביזרי נוי, מדוע לא תרכש בעבורך את הפתגם הנאה שאמרו חז"ל 'אה עניותא לישראל'?" הבין החסיד בפקחותו כי יכול הוא להתרושש מנכסיו חלילה, עקב דברי הרבי, ומיד התעשת ואמר: "רבי, אני אמנם רוכש חפצים עתיקים ודברי נוי, אך בסכומים נמוכים, אך לתת את כל כפסי והונני בעד דבר נוי אחד - אין זה לפי בח"י... נהנה הרבי מדבריו המחפמים של החסיד והגיב: 'צדקו דבריד' ופטרוד לשלום, ואותו חסיד, לא ידע מחסור כל ימיו והיה עשיר מפלג - סים הרבי מגוסטיניו את ספורו המפלא."

היה זה בערב ראש חודש ניסן תרפ"ח. רבי יוסף חיים זוננפלד כמנהגו, שרוי בתענית. בסיום הצום לאחר מעריב, התלויתי אליו אל ביתו בשכנת בתי מחסה. כשנכנסו לבית, הופיע פתאום אברך אחד וספר לרב שאשתו מקשה לילד וזקוקה להתקבל בדחיפות לבית החולים שערי צדק, לכן הוא בא לבקש מהרב מכתב המלצה. באין אמר ודברים, תלה הרב את מעילו על כתפיו, תפס את האברך תחת זרועו והחל פוסע במהירות לכיוון הדלת. והנה מתקרבת הרבנית מבוין המטבח עם מגש אכל. "היכן הרבי? שאלה אותי בתמהון, הרי טרם הפסקי את צומו". ספרתי לה את המתרחש, ומיד החלה לרוץ אל מעלה השכונה כדי להשיג את הרב ולהחזירו הביתה לטעם דבר מה. פעבר רגעים ספורים שבה הרבנית וספרה בנימה של יאוש: אחרי ששמעתי את הוכחה, האברך הפציר ברב להמתין ליד השכונה עד שירוצו לשער יפו ויביא כפרה שתתקח לבית החולים, ואילו הרב עומד על דעתו לרוץ יחד עמו עד שער יפו, הבנתי ששום כח שבעולם לא ישכנע את הרב לחזור לביתו, בטרם יסדר ענין הכנסת האשה לבית החולים."

"נוח לי לומר עשורה פלפולים, מלהתפלל תפלה אחת בתקנה"

(רבי יעקב יוסף מפולנאה)

הדלקת נרות: 16:03

צאת השבת: 17:14

חוצ"ש לר"ת: 17:46

הזמנים לפי אופק ירושלים

שבת
שלום!

ביתנו החדש

ארגון לשלום בית וחנוך ילדים, בראשות הרה"ג אבנר קוואס שליט"א

ביחד

אל תשברי לו את המילה

כל גבר מטבעו מרגיש שהוא המנהיג של הבית. הרגשה זו נובעת מעצם בריאתו, כמו שלמדנו קודם - "וְהוּא יִמְשַׁל בָּדָד". ומכיוון שהוא הקפטן בבית והוא מרגיש בעל הבית, צריך להזהר מאד שלא לפגוע לו בתחושה זו. כשפוגעים לו בתחושה זו, הוא עלול לאבד שליטה על הגה ההנהגה. וכשלוקחים לגבר את המושכות מן הידיים הוא מרגיש חסר אונים, חולשה נפשית ולפעמים אפילו מיותר.

אחד מהגורמים להרס הדימוי העצמי שלו הוא - שלא ממלאים את בקשותיו. ההרגשה של "הוא אָמַר וְיָהִי" נוסכת בו תחושת בטחון ונותנת לו כח לתפקד כמנהיג של הבית, דבר שבריא מאד לחיי המשפחה ולתדמיתו כאבא, כבעל וכמורה דרך. לכן גברת, תשתדלי מאד למלא את רצונותיו ולא להתעלם מבקשותיו.

לצערי הרב ישנן נשים רבות שלא רגישות לעובדה זאת ושוברות לו את המילה. הוא טרם ביקש דבר כלשהו, וכבר מרחוק היא עושה לו תנועות עם האצבע - לא, לא, לא, לאאאא...

ישנן נשים ששוברות לו את המילה באופן שיטתי. לדוגמא:

היא שואלת אותו: מה אתה רוצה לשתות? והוא משיב: קפה!

והיא אומרת לו: לא! ... תה!

אם נשאל אותה: למה את עונה כך?

היא תשיב: הוא לא יודע מה שהוא רוצה...

גברת יקרה, אם רצית לעשות לו תה, תגישי לו אותו מיד. אל תתני לו להחליט ואחר כך תשברי את החלטתו. התנהגות כזו מעליבה אותו ופוצעת אותו, והוא גם נהיה קצת מסוכן (כי קשה לצפות מה יהיו תגובותיו של אדם פצוע). לעולם אל תסרבי לבעלך, תתרגלי לומר לו 'כן', 'בסדר', ותיווכחי שהכל זורם.

כשהוא בא הביתה ומבקש בקשה, תאמרי לו מיד: אין בעיה.

ואחרי זה תעשי מה שאת רוצה...

ההמלצה להתנהגות כזאת היא בגלל שגבר לא תמיד זוכר בבירור מה הוא ביקש.

לכן טוב שאשה תהיה כנועה, ולא תמרוד בבקשות בעלה אפילו שהן לא כל כך נראות לה. לא כל בקשה שהבעל מבקש, צריכה חקירה ודרישה מהיכן היא נובעת, איזה חסכים היו לו בילדותו או איזה שריטות הוא נושא איתו. עצם זה שהוא ביקש, כבר מחייב את קיום רצונו, ובפרט כשה עושה לו נחת רוח.

(כמובן שאם הבעל דורש לעשות דברים לא סבירים או שהם נגד כל החוקים והמוסכמות או תובע לעשות דברים מסוכנים, אז אסור לשמוע בקולו).

אמרו חז"ל: 'אין לך אשה כשרה בנשים אלא זו העושה את רצון בעלה!' חז"ל נתנו ציון מעולה וקראו 'פְּשָׁרָה' לזאת ששומעת בקול בעלה וממלאת את רצונו. הם לא אמרו שאשה כשרה היא זו שמתנדבת בארגוני חסד או שמתפללת בלתי-תאווה, אלא זו שעושה נחת רוח לבעלה.

פרשת השבוע

שלוות הצדיקים

"וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען" אמרו חז"ל - ביקש יעקב ליישב בשלווה קפץ עליו רוגזו של יוסף. יעקב אבינו בחיר האבות עבר הרבה צרות במשך חייו. הצרות כולן רמוזות במילה - "וישב", באות השניה של הצרה. ו- יוסף. י- דינה. ש- עשו. ב- לבן.

ביקש יעקב אבינו "לקבל הפסקה" ולחיות קצת בשלווה מיד קפץ עליו הענין של יוסף ואחיו. אמר הקב"ה לא דיין לצדיקים שמוכן להם שלווה בעולם הבא ורוצים שלווה גם בעולם הזה?

כלומר, מטרת האדם בעולם הזה הוא לפעול לעשות ולתקן. כמו שכתוב בפרשת בראשית "...אשר ברא אלקים לעשות", יהודי צריך כל הזמן לפעול. כאן זה עולם העשייה.

ואדרבה ככל שהניסיונות רבים יותר כך האדם הופך להיות מעולה יותר. הניסיון גורם לאדם התרוממות ומיצוי כל הכישרונות והתכונות שלו, לכן ניסיון בא מהשורש - נס.

כלומר להתנוסס ולהתרומם. אם כן למה רצה יעקב ליישב בשלווה??? לשם כך נקדים הקדמה קצרה.

אדם הראשון בגן עדן חטא בחטא עץ הדעת אבל זה לא היה חטא ייחודי אלא מחולק לשלשה חטאים - **עבודה זרה**: כששמע לנחש ולא לקב"ה. **שפיכות דמים**: שנאמר "ביום אכלך ממנו מות תמות" שנקנסה מיתה לעולם. **וגילוי עריות**: שאמרה חוה "הנחש השיאני ואוכל" מלשון נישואין. אם כן יעקב אבינו טען לפני הקב"ה כבר תיקנתי את שלושת העבירות הללו.

כיצד תיקן זאת יעקב? עבודה זרה תוקנה בהתמודדות מול לבן שהיו לו תרפים, וגם היה רמאי ושקרן, ועבודת אלילים נקראת שקר.

גילוי עריות - תוקן ע"י הריגת אנשי שכם שחטפו את דינה ובאו השבטים וחילצו אותה משם. שפיכות דמים - תוקנה במפגש עם עשו שרצה להרוג את יעקב ובסוף נפרד ממנו לשלום.

לפיכך ביקש יעקב ליישב בשלווה, אמר לו הקב"ה אבל חטא לשון הרע עדיין לא תוקן! מיד כתוב על יוסף "ויבא יוסף דיבתם רעה אל אביהם", הוצאת דיבה היא חלק מלשון הרע.

מיד יעקב אבינו ניגש לתקן גם את זה שציווה ליוסף "לך נא ראה את שלום אחיך... והשיבני דבר".

פירש הבית ישראל מגור לך ותראה במה אחיך שלמים וטובים 'והשיבני דבר' כלומר תשוב מדיבור לשון הרע שאמרת. אבל כולנו יודעים שיוסף יצא לשליחות ולא חזר כיון שנמכר להיות עבד במצרים. כה היו מעשי אבותינו הקדושים שפעלו בכל כוחם להרבות שלום ושלווה בעולם.

שבת שלום ומבורך

אבנר קוואס

אבי ראה את חברו, איציק, עומד על משקל ומנסה בכוח "להכניס" את הבטן פנימה... אבי: "להכניס את הבטן לא באמת משנה את המשקל, אתה מודע לזה, נכון?" איציק: "ברור. אני מכניס את הבטן פנימה כדי שאוכל לקרוא את המספרים שעל הצג!"

בדיחה

לשון נקיה

מה שאין כן אם רמת הדיבור בבית גבוהה יותר, אפילו אם הילד ישמע את אותה מילה ברחוב, היא לא תקלט אצלו בכלל. ואפילו אם הוא יחזור עליה, זה רק מן השפה ולחוץ, ולבסוף היא תיעלם לגמרי. נזכיר שלדיבור ישנם קווים אדומים וברורים, ונפרט את רמות הדיבור מהכבד אל הקל. מילים גרועות - לעולם לא לומר אחד לשני או לילדים מילים שמבטאות הגדרות פסיכיאטריות וחולי נפשי. המושג 'מילים לא יפות' ניתן לפרשנות של כל אחד לפי דעתו. לכן, אני מתנצל מראש אם אכתוב מספר מילים לא יפות, וזאת רק כדי ללמד את הקוראים מהם הקווים האדומים. אם בלהט הוויכוח והקטטה, אמא תגיד לאבא: 'משוגע' והילד שמע זאת, מחר הוא יגיד לאחותו - משוגעת. ואז אמא תשאל אותו מי לימד אותך לדבר ככה? ובאמת, מי לימד אותך? ... אבא שאמר לאמא בשעת כעס: 'מפגרת', הילד יגיד את זה לאחותו. והדברים ברורים. הורים יקרים, עוד לא דיברנו על שמות של בעלי חיים או מקצוע, או מילים גסות ולא אסתטיות. כבר מהמילים האלה ומטה אסור לומר.

שמירת כללים בדיבור גם מתי שכועסים ומתקוטטים. הדברים נכונים גם לגבי חינוך הילדים, בשמירה על פה נקי ורמת דיבור נאותה, וגם כאן צריכים לתת דוגמא אישית טובה. אמרו חז"ל: 'שותא דינוקא ... או דאבוה או דאימיה'. תרגום: דיבור הילד מגיע או מהאבא או מהאמא. כלומר, עיקר סגנון דיבורו של הילד נלמד מההורים. כשהם מדברים לא יפה, גם הוא ידבר לא יפה. וכן להיפך, אם הם ידברו יפה, גם הוא ידבר יפה. כמו שאנשים אומרים: 'התפוח לא נופל רחוק מן העץ'. אמר לי פעם מישהו שזה לא כל כך מדויק שהרי פנו חזר מהלימודים עם מילה איומה, שלא הוא ולא אשתו העלו על דל שפתיים. אז איך חז"ל אומרים שסגנון הדיבור נלמד מההורים? עינתי לו שזה מאד מדויק. שהרי כאשר רמת הדיבור בבית ירודה ונמוכה, הילד במצב של קליטת מילים לא יפות. כשהוא ישמע מילה לא יפה ברחוב הוא ילמד וישנן אותה. ובאמת, יכול להיות שאת המילה הזו ההורים לא אמרו בכלל אבל אם האווירה בבית היא כזאת, זה ייקלט.

סיפור לשבת

הרה"ג רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל

פעם נכנסו לרבינו במוצאי יום כיפור אב ובנו בן השש שהיה חולה בצליאק. לפני רבינו היו מונחות עוגיות, נטל הצדיק אחת מהן וביקש מהילד שיברך עליה. האב חשש מאוד שאכילה זו תזיק לילד והביט בזעזוע על המתרחש. רבינו הרגיעו: "אל תדאג!". בן השש אכל את העוגייה, ומאז נעלמה המחלה כלא הייתה. כשהשתתף פעם רבינו בסעודת מצווה, ניגשה אליו בעלת הבית וביקשה, שיברך את בתה הנשואה, בבן זכר. רבינו השיב: "תיפקדי בעזרת ה'!". האם חשבה שהרב החליפה בטעות בבתה, והעירה את תשומת ליבו לזה. הצדיק צחק ואמר: "גם ברוכה תהיי - ועכשיו קראו לבת!". באה לפניו וברך גם אותה. ושוב הוסיף: "האם אי אפשר שהאם והבת ילדו כאחת?". כעבור זמן ילדו האם והבת באותו שבוע, והיא לפלא. סיפר הגאון הרב שמעון גבאי זצוק"ל: פעם אחת ישבתי בצד רבינו ליד מלון גלי צאנז. הוא ראה ילד ושאל: "חכם שמעון מי זה הילד הזה?". אמרתי לו: "זה ילד פלוני בן פלוני". שאלתי אותו: "למה הרב כל כך מתעניין?" והוא ענה לי: "זה ילד, שיש עליו קדושה, לכן אני מתעניין". ואכן זה ילד שהייתה עליו קדושה. פשוט היה רואה ממש דברים - זה רוח הקודש, אחרת אי אפשר להבין דברים כאלו. פעם נכנסה אישה אחת לפני רבינו לקבלת ברכה. הרב אמר את הנוסח: "מי שברך וכו' הוא יברך את הדסה בת פלונית". האישה העירה שלא זהו שמה, אך הרב לא הגיב. לאחר שיצאה החליטה לחקור את אימה אודות שמה המדויק. מה גברה הפתעתה לגלות כי, כאשר נולדה, נתנו לה את השם 'הדסה' משום שהלידה הייתה בבית-הרפואה 'הדסה', אך מאוחר יותר החליפו שם זה באחר. רבינו היה זהיר מאוד בכבוד אביו ואמו. שירת אותם באהבה ובשמחה והיה משתדל בכל כוחו לעשות רצונם ולחלוק להם כבוד רב. בתקופת מלחמת השחרור גר בשכונת קטמון. כל ערב שבת נזהר להגיע עד לרחוב שמואל הנביא בקצה השני של ירושלים לנשק ידי אביו ואמו - חרף הסכנה, מכיוון שביתם היה סמוך לגבול הירדני ממש. וזאת בכדי לקיים דברי האריז"ל לנשק ידי אמו בליל שבת. ושוב חזר ברגל עד לשכונת קטמון תוך כדי ההאפלה ששררה ברחובות. במצוות כיבוד אב ואם היה נזהר בתכלית, אף גם מאד הזהיר אותנו עליה. ברבות משיחותיו היה מזהיר להשתדל מאד להשגיח בעיקר בכבודה של האמא. לעולם אל תאמרו: "אמא, אני רוצה שתכני לי אוכל זה" - בלשון פקודה. אלא אמרו: "אמא, אני אוהב אוכל זה", והיא תבין מעצמה ותכין לכם.

מסופר כי בימי מלחמת העולם השנייה, כאשר איש לא ידע מה ילד יום, הגיע לארץ הגאון ר' אליעזר סילבר, אב"ד סינסיטי שבארה"ב, ונשיא ועד ההצלה. הרב ערך ביקור בארץ. בישיבותיה ומוסדותיה, וכלל בביקורו גם ביקור בישיבת 'פורת יוסף'. כאשר הגיע הרב לישיבה, כל הבחורים התרגשו מאוד. לא בכל יום מגיע רב מפורסם וחשוב לישיבה. דממה שררה באולם כשעמד ר' אליעזר על הבימה, ונשא לפני התלמידים שיעור ארוך ועמוק במסכת טהרות. נושא השיעור היה קשה ובסגנון שונה מזה שהתלמידים היו רגילים בו. הם ניסו לעקוב אחר מהלך השיעור. והנה העלה הרב קושיה ומסובכת. כל בחורי הישיבה אימצו את מוחם למצוא תירוץ. לפתע נשמע מפאתי בית-המדרש קול צלול ובוטח, מרצה בבהירות תשובה לקושייה. ר' אליעזר עמד נדהם. הוא לא ציפה לכזו תשובה בהירה, ועוד במהירות כזו. הוא הביט לכיוון שממנו נשמעה התשובה. גם ראש הישיבה הגאון ר' עזרא עטיה הביט לאותו כיוון, אבל על פניו לא נראה כל פלא. היה זה בן-ציון אבא שאול הצעיר. ר' אליעזר ניסה להקשות על סברותיו של ר' בן-ציון ולשאל אותו שאלות נוספות באותו עניין. אך הבחור המשיך לענות על כל שאלה שנשאל תשובה ברורה וקולעת. השיעור הסתיים ובחורי הישיבה ליוו את הרב עד לפתח אולם הלימוד, ומשם יצא איתו ראש הישיבה ר' עזרא. אחרי שהתרחקו מעט מהאולם והבחורים חזרו למקומותיהם, פנה ר' אליעזר לר' עזרא ואמר לו: "ידעו לכם, את השאלה הזאת ששאלתי היום בשיעור, שאלתי פעם את הגאון ר' מאיר שמחה הכהן מדוינסק, בעל 'יאור שמח'. ר' מאיר ישב והרהר בשאלה זו במשך למעלה מחצי שעה! עד שענה לי בדיוק את אותו התירוץ שענה תלמידך פה היום". ר' אליעזר היה נרגש מאוד וכשלחץ את ידו של ר' עזרא לפרדה, הוסיף: "התפעלתי מאוד מההבנה המיוחדת של התלמידים כאן ומישרות מוחם. מישיבה זו עתידים לצאת גדולי עולם, ובמיוחד - הצעיר הזה, בן-ציון אבא שאול!". ואכן, דבריו של ר' אליעזר סילבר התקיימו במלואם. מבוגרי ישיבת "פורת יוסף" יצאו גדולי תורה מופלגים, ובראשם הגאון ר' בן ציון אבא שאול זצ"ל

"אין זוג לא מוצלח, יש זוג לא מודרך"

האם יש לכם מריבות וויכוחים?
מרגישים שאינכם מתאימים?
הילד שלכם מתחצף?

לייעוץ בנושא שלום בית, חינוך ילדים,
הדרכת חתנים/כלות עם יועצים זוגיים מוסמכים של
ארגון ביתנו החדש הפרוסים בכל רחבי הארץ

חייגו עכשיו - 1599-59-59-39

תורתך שאלתי

אחת, שאלתי
למדתי בעניתי ונהנית

עיון בפרשת השבוע דרך שאלות ותשובות

בעלון זה מגוון שאלות ועליהן מקבץ תשובות מתוך הספר 'תורתך שאלתי', מבית אחת שאלתי

גיליון פרשת וישב תשפ"ג

ויקמו... לנחמו וימאן להתנחם (לז, לה)

מדוע יעקב מיאן להתנחם?

מדרש אגדה: "אמר להם: מתנחמים על מת ואין מתנחמים על החי".

ספורנו: משום שחש שגרם לתקלה, ששלח את יוסף לאחיו. חזקוני מוסיף שיעקב חשש, שמא פשע כששלח את יוסף לשם, וייענש על כך.

ויאמר יהודה הוציאוהו ותשרף (לח, כד)

מדוע יהודה פסק שדינה בשריפה?

רמב"ן: יהודה היה המנהיג, ומששמע שכלתו זנתה, החליט שאין דינה ככל אדם. בהיותה בת של שם, במעשה זה היא מבזה את בית אביה.

ויקח אדני יוסף אתו ויתנהו אל בית

הסהר (לט, כ)

האם פוטיפר האמין לדברי אשתו?

מדרש אגדה: "אמר: יודע אני שצדיק גמור אתה, אף על פי כן אתנך בבית הסהר".

רש"י הירש: בעומק נפשו היה משוכנע פוטיפר בצדקת יוסף, אולם היה אנוס להגיב, רק מפאת מעמדו.

ויחלם יוסף חלום ויגד לאחיו (לז, ה)

מדוע יוסף סיפר לאחיו את חלומותיו, הרי ידע שזה מוסיף שנאה וקנאה?

רא"ש: יוסף ראה בנבואה ברורה - באספקלריא המאירה, ואסור היה לו לשמור את הדברים אצלו, שכן אמרו חז"ל שהכובש נבואתו חייב מיתה בידי שמים. בשל כך אמר שמוטב שיפול בידי אדם – בידי אחיו, מאשר שיפול בידי שמים, על שיכבוש נבואתו, ולא יפרסמנה.

ויאמר ישׂראל אל יוסף (לז, יג)

מדוע יעקב נקרא בשם 'ישׂראל'?

אלשיך: השם 'ישׂראל' מלמד על יושר, שדברי יעקב ליוסף נאמרו ביושר ובתמימות הלב.

חֵה רְעָה אַכְלָתְהוּ טָרֵף טָרֵף יוֹסֵף (לז, לג)

מדוע יעקב הגיע למסקנה זו?

חזקוני: יעקב הסיק זאת מהימצאות הכתונת, שכן סבר שאילו היה יוסף נהרג ע"י לסטים, לא היתה נשארת הכתונת.

אור החיים: יעקב הסיק מלשון האחים 'זאת מְצָאנו', שמצאו רק את הכתונת, ללא עצמות או שאריות מהגוף. מכך הבין שחיה טרפה אותו וגררה את גופתו למקום משכנה ושם אכלה אותו.

תורתך שאלתי

אחת, שאלתי
למדתי בענייני ובהנהיגי

עיון בפרשת השבוע דרך שאלות ותשובות

בעלון זה מגוון שאלות ועליהן מקבץ תשובות מתוך הספר
'תורתך שאלתי', מבית אחת שאלתי

וַיֵּרָא שֵׁר הָאֲפִים פִּי טוֹב פֶּתֶר (מ, טז)

מנין ידע זאת שר האופים, הרי פתרון החלום טרם התקיים?

ברכות נה ע"ב: "שכל אחד ואחד הראוהו חלומו ופתרון חלומו של חברו".

רד"ק: ראה בלבו שזה פתרון טוב, וחשב שגם פתרון חלומו יהיה טוב, שהרי 'החלומות הולכים אחר הפה'.

חֲטָאוּ מִשְׁקָה מְלֶךְ מִצְרַיִם וְהֶאֱפָה (מ, א)

מדוע המילים 'מֶלֶךְ מִצְרַיִם' מפרידות בין המילה 'מִשְׁקָה' לבין המילה 'הֶאֱפָה'?

כלי יקר: כדי להבדיל בין חטאיהם. חטאו של שר המשקים היה באונס, שכן לא יכל למנוע את כניסת זבוב לכוס, בניגוד לחטאו של שר האופים, שהיה בפשיעה.

שפתי כהן: מלאכת המשקה היתה מכובדת, בעוד זו של האופה היתה בזויה. התורה כתבה את ה'מִשְׁקָה' עם 'מֶלֶךְ מִצְרַיִם', ואילו את המילה 'הֶאֱפָה' כתבה עם המילה 'לְאֹדְנֵיהֶם'.

פתאום כולם שו"תפים בשולחן השבת!

הופיע כרך חדש! שמות א'

'תורתך שאלתי':

הסידרה שתעשיר ותרום את שולחן השבת שלכם! לימוד פרשיות התורה בדרך שאלות ותשובות

מאת המחבר:

הרב חגי ולוסקי מורה / מגיד שיעור / מרצה כלי הנזר שלך להכנת שיעורים, דרשות ומאמרים! פריצת דרך בלימוד פרשיות התורה!

הזינוק לאתר: shaalti.co.il
במייל: office@shaalti.co.il
בטלפון: 052-9453811
בטלפון: 058-3213811

עוד סדרה מוכיחה מביית אחת, שאלתי
למדתי בענייני ובהנהיגי

עם 'תורתך שאלתי' אין יותר שאלות

- במהלך קריאת התורה עולות לך שאלות שונות על הפרשה?
- שואף להעשיר את השיח התורני סביב שולחן השבת?
- מעוניין להכין שיעורים על פרשיות התורה בקלות וביעילות?

מה השאלה...

ספרי 'תורתך שאלתי' מכילים אלפי שאלות לפי סדר פסוקי התורה. על כל שאלה מובאות בקצרה, בתמציתיות ובבהירות מרבית התשובות והפירושים שנכתבו על ידי מפרשי התורה, החל ממדרשי חז"ל, ראשונים, אחרונים ועד גדולי ימינו.

- ✓ פריצת דרך בלימוד פרשת השבוע.
- ✓ מעשיר ומרומם את שולחן השבת.
- ✓ אינדקס יעיל ונוח למפרשי התורה.
- ✓ אפקטיבי להכנת שיעורים, דרשות ומאמרים.